



**PROGRAMMABEGROTING 2019**  
**EN MEERJARENRAMING 2020-2022**

**m**  
**MEIERIJSTAD**  
*beweegt*



# INHOUD

|  |     |
|--|-----|
| Inhoud.....  | 3   |
| Aanbiedingsbrief.....  | 5   |
| Financiën in één oogopslag .....   | 7   |
| Samenvatting.....  | 8   |
| Programmalijnen .....  | 13  |
| 0 Bestuur en Ondersteuning.....  | 19  |
| 1 Veiligheid .....   | 24  |
| 2 Verkeer, vervoer en waterstaat.....                                      | 27  |
| 3 Economie .....   | 31  |
| 4 Onderwijs.....   | 34  |
| 5 Sport, cultuur en recreatie.....   | 38  |
| 6 Sociaal Domein.....  | 44  |
| 7 Volksgezondheid en milieu .....  | 48  |
| 8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ontwikkeling, Stedelijke vernieuwing ..... | 52  |
| Financiële informatie programmaplan.....                                   | 56  |
| Paragraaf Lokale heffingen .....   | 59  |
| Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing .....                     | 62  |
| Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen .....                                 | 68  |
| Paragraaf Financiering .....   | 75  |
| Paragraaf Bedrijfsvoering .....  | 77  |
| Paragraaf Verbonden partijen .....   | 80  |
| Paragraaf Grondbeleid .....  | 99  |
| Financiën.....   | 103 |
| Van kadernota naar begroting.....  | 103 |
| Ontwikkelingen bestaand beleid .....                                       | 104 |
| Incidentele lasten en baten .....  | 106 |
| Overzicht van baten en lasten .....  | 108 |
| Reserves en voorzieningen 2019 .....                                       | 110 |
| Uitgangspunten .....   | 112 |

|  |     |
|--|-----|
| Bijlagen .....                               | 115 |
| Nieuwe bestedingen 2019-2022.....            | 116 |
| Nieuwe investeringen 2019-2022.....          | 118 |
| Vervangingsinvesteringen 2019-2022 .....     | 120 |
| Reserves en voorzieningen 2020-2022.....     | 122 |
| Geprognostiseerde begin- en eindbalans ..... | 124 |
| Emu-saldo .....                              | 125 |
| Lasten en baten per taakveld .....           | 126 |

# AANBIEDINGSBRIEF

Geachte raadsleden,

Voor u ligt de begroting 2019 - 2022. Eerder hebben we samen met u de kadernota opgesteld met de belangrijkste ontwikkelambities voor 2019. We hebben ze verder uitgewerkt in deze programmabegroting. Hierin zijn de doelstellingen uit het collegeprogramma verder vertaald naar concrete plannen. Zowel de activiteiten als de daarbij benodigde middelen uit de mijlpalen voor het jaar 2019 zijn opgenomen.

We blijven in Meierijstad investeren om ervoor te zorgen dat het goed wonen, werken en leven blijft in Meierijstad. Door kansen te benutten en te investeren in zaken waar inwoners en ondernemers profijt van hebben. In 2019 investeren we € 27 miljoen om onze ambities, samen met inwoners, ondernemers en instellingen, verder te realiseren. Ondanks deze forse investeringen, is de geplande OZB-verhoging van 2% ook in 2019 niet nodig.

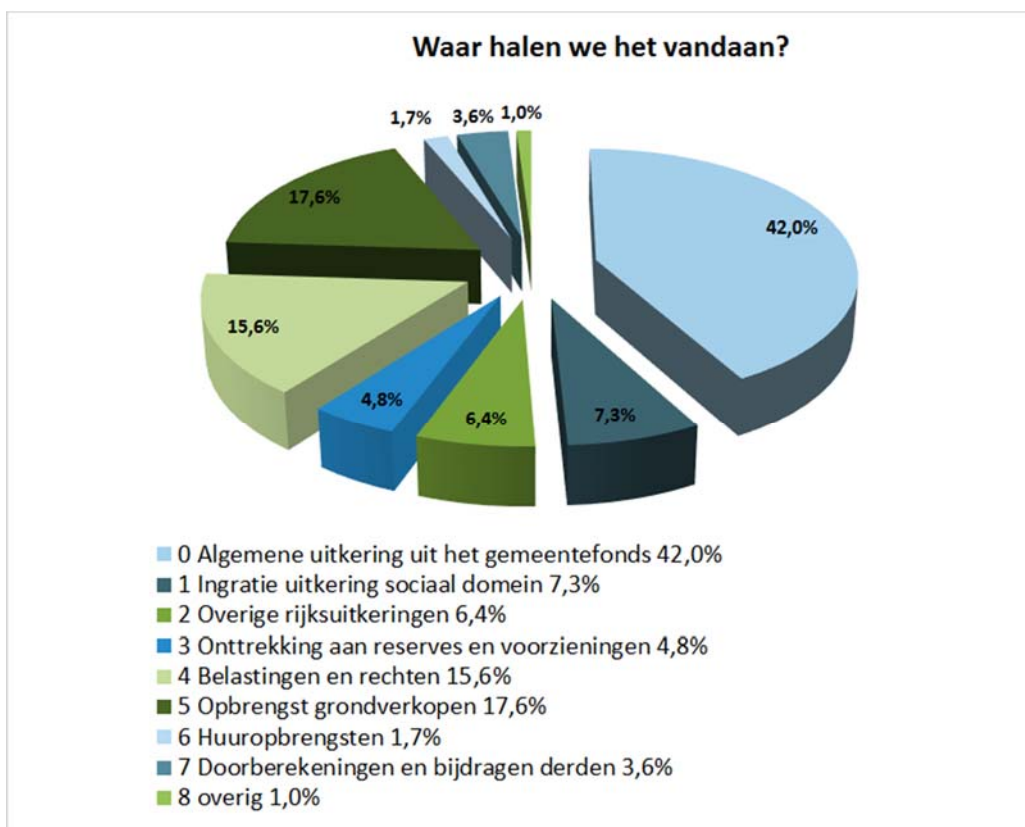
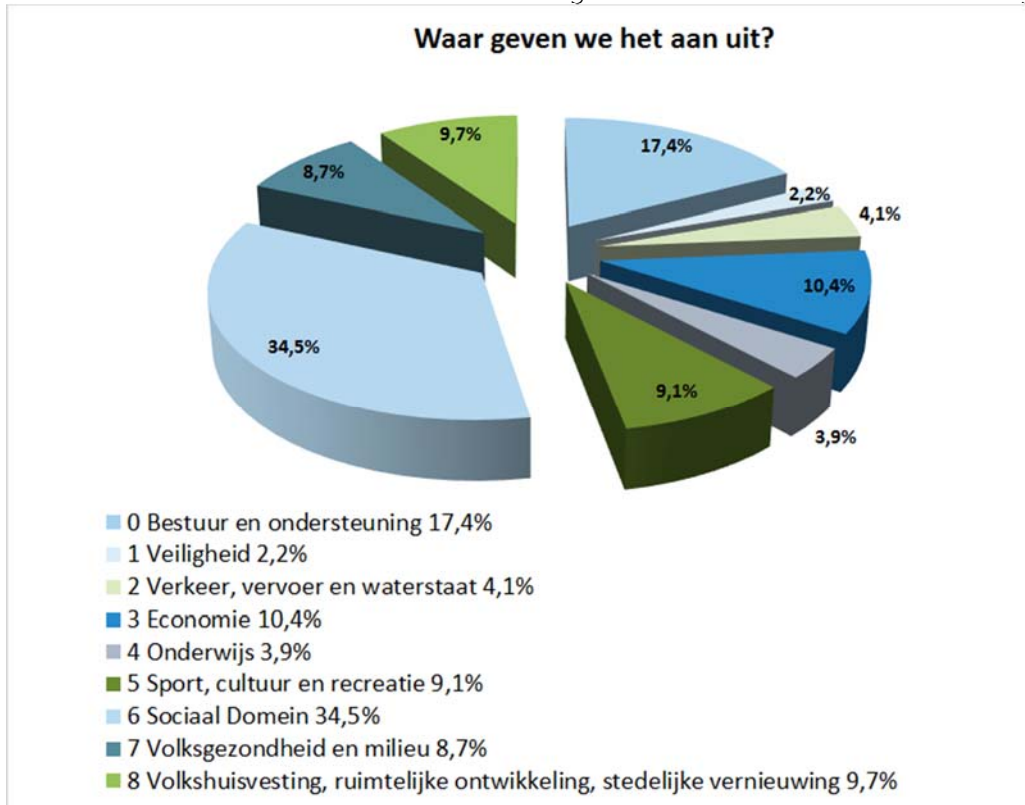
Ons huishoudboekje is structureel sluitend. Het incidentele tekort voor 2019 hebben we terug gebracht van € 1,6 miljoen naar € 9 ton. Dit is te danken aan de hogere algemene uitkering van de meicirculaire en lagere geraamde rentekosten door de te verwachten hogere inkomsten vanuit grondverkopen.

Binnenkort kunt u deze programmabegroting 2019 ook inzien via een begrotingswebsite. Deze digitale begroting biedt u meer leesgemak, doordat u de gewenste informatie sneller kunt vinden.



# FINANCIËN IN ÉÉN OOGOPSLAG

Waar komen onze inkomsten vandaan en waar geven we het aan uit? Totaal € 231 miljoen.



# SAMENVATTING

Deze samenvatting bestaat uit een leeswijzer en een samenvatting waarin de volgende onderwerpen zijn opgenomen: een financiële samenvatting, een overzicht van de nieuwe investeringen 2019, risico's en grote projecten 2019 en de reserves.

## Leeswijzer

De programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 bestaat uit het programmaplan en de financiële begroting. Daarnaast is informatie opgenomen over de programmaliijnen en zijn de financiën van de gemeente in beeld gebracht bij financiën in één oogopslag. Het programmaplan bestaat uit de 9 begrotingsprogramma's, de financiële informatie programma-plan en de (verplichte) paragrafen. De (verplichte) paragrafen gaan in op lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid.

Bij elk begrotingsprogramma gaan we in op de drie W-vragen: Wat willen we bereiken?, Wat gaan we daarvoor doen? en Wat kost het?. De doelstellingen die verwoord zijn bij "Wat willen we bereiken" zijn overgenomen uit het coalitieakkoord 2017-2022 "Meerijstad zijn we samen". Hier zijn ook de verplichte beleidsindicatoren opgenomen. Deze (verplichte) beleidsindicatoren zijn vermeld naar de stand van maart 2018 en augustus 2018. De jaartallen die genoemd zijn in deze tabellen zijn de laatst bekende gegevens bij [waarsstaat.jegemeente.nl](http://www.waarsstaat.jegemeente.nl). Als in de tabel bijvoorbeeld 2016 staat, dan betekent dit dat hierna geen meting heeft plaatsgevonden. Als referentiemeting voor de gemeente Meerijstad vermelden we het gemiddelde van gemeenten in de klasse > 50.000 en < 100.000 inwoners.

Om de doelstellingen te bereiken zijn bij "Wat gaan we daarvoor doen" concrete activiteiten genoemd die we in 2019 gaan uitvoeren. Alle activiteiten die in de Mijlpalen van Meerijstad zijn genoemd voor 2019 hebben een plaats gekregen in de programmabegroting 2019. Ook de nieuwe activiteiten uit de kadernota 2019 zijn opgenomen.

Bij het onderdeel "Wat kost het?" is een onderverdeling gemaakt naar bestaand beleid en ontwikkelambities. Bestaand beleid heeft betrekking op de reguliere taken of zijn het gevolg van eerdere besluitvorming door de gemeenteraad. Financiële aanpassingen van lasten en baten van bestaand beleid zijn voortgekomen uit de financiële vertaling van de begrotingsuitgangspunten, het realistisch ramen van bestaand beleid en de verwerking van actuele ontwikkelingen.

De financiële middelen die nodig zijn om de ontwikkelambities te bereiken zijn de middelen van de jaarschijf 2019 e.v. van de Mijlpalen van Meerijstad en de kadernota 2019. Een toelichting op de ontwikkelambities vindt u onder de betreffende tabellen binnen de programma's.

Het laatste onderdeel van het programmaplan bevat financiële informatie over onderwerpen als algemene dekkingsmiddelen (o.a. algemene uitkering), lokale heffingen, dividend, overhead, onvoorzien en heffing voor de vennootschapsbelasting.

Meer gedetailleerde financiële gegevens vindt u in de financiële begroting met de bijbehorende bijlagen. Zo kunt u in de financiële begroting onder de financiële aansluiting vinden vanaf de kadernota 2019, die u op 2 juli 2018 heeft vastgesteld.

## Financiële samenvatting

De programmabegroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 is structureel en reëel in evenwicht. Dat wil zeggen dat jaarlijks terugkomende minimaal gelijk zijn aan de jaarlijks terugkomende lasten en dat de ramingen volledig, realistisch en haalbaar zijn.

Het actualiseren en samenstellen van de begrotingscijfers heeft een positief effect gehad op het financieel perspectief t.o.v. de kadernota 2019. Het college stelt voor de ingecalculeerde extra verhoging van de OZB van 2% vanaf 2019 op te schorten naar 2020. Dit voorstel is in de begrotingscijfers verwerkt. Het structureel geraamd resultaat is voor 2019 uiteindelijk licht negatief nl. € 85.000. Voor de meerjarenraming is het structureel geraamd resultaat positief.



In de volgende tabel laten we het verloop van de begrotingscijfers zien van de startsituatie vóór kadernota 2019 tot en met het structureel geraamd resultaat programmabegroting 2019 inclusief de ontwikkelambities. U neemt hierover een besluit bij de begrotingsbehandeling.

| Kadernota naar programmabegroting<br>(bedragen * € 1.000)             | Begroting<br>2019 | Begroting<br>2020 | Begroting<br>2021 | Begroting<br>2022 |
|---|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Geraamd resultaat bestaand beleid (startsituatie vóór kadernota 2019) | 1.861             | 4.637             | 5.597             | 7.220             |
| Raadsbesluiten t/m juli 2018  | 31                | -17               | -12               | -10               |
| Meicirculaire 2018  | 514               | 367               | 202               | -226              |
| Ontwikkelingen bestaand beleid kadernota                              | -867              | -931              | -956              | -955              |
| Ontwikkelingen bestaand beleid na kadernota                           | 563               | 440               | 193               | 359               |
| Geraamd resultaat bestaand beleid<br>(programmabegroting 2019)        | 2.102             | 4.496             | 5.024             | 6.388             |
| Ontwikkelambities kadernota (netto-lasten)                            | -2.623            | -3.210            | -3.105            | -4.304            |
| Geen extra verhoging 2% OZB voor 2019                                 | -379              |                   |                   |                   |
| Geraamd resultaat incl. ontwikkelambities                             | -900              | 1.286             | 1.919             | 2.084             |
| Incidentele baten en lasten   | 815               | 418               | 473               | 370               |
| Structureel geraamd resultaat<br>programmabegroting 2019              | -85               | 1.704             | 2.392             | 2.454             |

Toelichting op de tabel:

*Geraamd resultaat bestaand beleid (startsituatie vóór kadernota 2019)*

De startsituatie is de meerjarenraming 2019-2021 van de begroting 2018, waarin de 1<sup>e</sup> financiële bijstelling 2018 is verwerkt. De jaarschijf 2022 is hieraan toegevoegd.

*Raadsbesluiten t/m juli 2018*

Dit betreft de financiële gevolgen van de raadsbesluiten krediet noordelijke snel fietsroute, fietspad Populierlaan en het Integraal Huisvestingsprogramma (IHP) voor onderwijs.

*Mei circulaire 2018*

De financiële verwerking van de meicirculaire 2018.

*Ontwikkelingen bestaand beleid*

Wij hebben deze gesplitst in ontwikkelingen bestaand beleid kadernota en ontwikkelingen bestaand beleid na kadernota. De ontwikkelingen bestaand beleid na kadernota zijn vooral de financieel technische aanpassingen zoals rente. In de financiële begroting is een verdere toelichting opgenomen van deze ontwikkelingen.

*Geraamd resultaat bestaand beleid*

Dit is het resultaat van de begroting op basis van de vastgestelde uitgangspunten (raadsvergadering 2 juli 2018). In de financiële begroting nl. het overzicht van baten en lasten is een detaillering naar programma's en mutaties reserves opgenomen.

*Ontwikkelambities kadernota*

Dit zijn de financiële gevolgen van de ontwikkelambities uit de vastgestelde kadernota 2019. De ontwikkelambities zijn toegelicht bij de programma's. Een totaaloverzicht is te vinden in de bijlagen "Nieuwe investeringen 2019-2022" en "Nieuwe bestedingen 2019-2022". U neemt bij de begrotingsbehandeling op 8 november 2018 een besluit over deze middelen.

*Geen extra verhoging 2% OZB voor 2019*

Het college stelt voor de extra verhoging van 2% OZB vanaf 2019 niet toe te passen voor het jaar

2019.

#### *Incidentele baten en lasten*

Het verschil tussen de Incidentele baten en lasten is hier opgenomen. Het overzicht van deze incidentele lasten en baten is te vinden in de financiële begroting.

#### *Structureel geraamd resultaat programmabegroting 2019*

Bij het structureel geraamd resultaat tellen de incidentele lasten en baten niet mee. Ter verduidelijking: elimineren van de incidentele lasten heeft een positief effect op het geraamd resultaat. Eliminatie van incidentele baten heeft een tegenovergesteld effect. Het structureel geraamd resultaat bepaalt o.a. de vorm van toezicht door de provincie.

### **Investerings 2019**

Bij de uitgangspunten begroting 2019 is aangegeven dat het beschikbaar stellen van investeringskredieten via de korte of de lange route kan plaatsvinden. Zowel bij de korte route als bij de lange route zijn de financiële gevolgen opgenomen in deze begroting. Het moment waarop u de middelen beschikbaar stelt is verschillend. Bij de korte route is dat bij de begrotingsbehandeling. Bij de lange route stelt u de middelen later beschikbaar op basis van een inhoudelijk raadsvoorstel. Een voorbereidingskrediet hiervoor kan wel de korte route volgen.

De investeringen die de korte route volgen zijn opgenomen in onderstaande tabel en bedragen in totaal € 3.408.000,-.

| Investerings 2019 korte route                            |        | Invest. | 2020              | 2021 | 2022 |
|--|--------|---------|-------------------|------|------|
| bedragen x € 1.000                                       | Progr. | bedrag  | jaarlijkse lasten |      |      |
| Vervangen oude DMS-en                                    | 0      | 150     | 39                | 39   | 38   |
| Ombouw korfbalveld naar voetbalveld PWA-sportpark Veghel | 5      | 60      | 3                 | 3    | 3    |
| Inrichten van vijf watertappunten                        | 5      | 20      | 2                 | 2    | 2    |
| Gronden Duits lijntje                                    | 5      | 495     | 5                 | 5    | 5    |
| Diverse gronden voor recreatieve- en natuurontwikkeling  | 5      | 500     | 3                 | 6    | 6    |
| (recreatieve) doorsteek van Bolckpad                     | 5      | 320     | 14                | 14   | 14   |
| Aanschaf middelen t.b.v. huisvuilinzameling              | 7      | 200     | 22                | 22   | 21   |
| Dekking tarieven afvalstoffenheffing                     | 7      |         | -22               | -22  | -21  |
| <i>Vorbereidingskredieten:</i>                           |        |         |                   |      |      |
| Vervanging wegen 2019                                    | 2      | 500     | 22                | 22   | 21   |
| Vervangingsprogramma openbare verlichting 2019           | 2      | 100     | 5                 | 5    | 5    |
| Besparing op elektra / onderhoud                         | 2      |         | -5                | -5   | -5   |
| Uitvoeringsplan mobiliteit 2019                          | 2      | 100     | 4                 | 4    | 4    |
| Uniformering verkeersmaatregelen                         | 2      | 30      | 1                 | 1    | 1    |
| Vervanging civiele kunstwerken / bruggen                 | 2      | 120     | 5                 | 5    | 5    |
| Nieuwbouw basisschool Petrus en Paulus                   | 4      | 150     | 5                 | 5    | 5    |
| Uitbreiding basisschool de Ieme                          | 4      | 100     | 4                 | 4    | 4    |
| Vorbereiding MFA Kienehoef                               | 4      | 447     |                   | 16   | 16   |
| Groenrenovaties 2019                                     | 5      | 116     | 5                 | 5    | 5    |
|  |        | 3.408   | 112               | 131  | 129  |

De volgende investeringen volgen de lange route. Als er bij de investeringen met "korte route" een voorbereidingskrediet beschikbaar wordt gesteld, dan is in de volgende tabel het investeringsbedrag exclusief voorbereidingskrediet vermeld.

| Investeringsprojecten 2019 lange route                  | Progr. | Invest. bedrag | 2020              | 2021 | 2022 |
|---|--------|----------------|-------------------|------|------|
| bedragen x € 1.000                                      |        |                | jaarlijkse lasten |      |      |
| Vervanging wegen  | 2      | 4.500          | 195               | 193  | 192  |
| Vervangingsprogramma openbare verlichting               | 2      | 1.700          | 85                | 84   | 84   |
| Besparing op electra / onderhoud                        | 2      |                | -85               | -84  | -84  |
| Uitvoeringsplan mobiliteit                              | 2      | 1.000          | 43                | 42   | 42   |
| Vervanging civiele kunstwerken / bruggen                | 2      | 1.080          | 47                | 47   | 46   |
| Snelfietsroute Veghel-Uden (raadsbesluit 8-3-2018)      | 2      | 500            | 22                | 22   | 21   |
| Vervangen nieuwbouw basisschool Petrus en Paulus        | 4      | 1.392          | 49                | 49   | 48   |
| Uitbreiding basisschool de Ieme                         | 4      | 467            | 16                | 16   | 16   |
| Renovatie en uitbreiding basisschool De Uilenbrink      | 4      | 4.847          |                   |      | 213  |
| Zwembad de Neul   | 5      | 2.069          | 124               | 123  | 122  |
| Turnvoorziening Meierijstad (accommodatie)              | 5      | 275            | 14                | 14   | 14   |
| Turnvoorziening Meierijstad (sportmaterialen)           | 5      | 75             | 6                 | 6    | 6    |
| Herbestemming voormalige gemeentehuis van Schijndel     | 5      | 2.200          | 77                | 76   | 76   |
| Groenrenovaties   | 5      | 1.045          | 45                | 45   | 45   |
| Vervanging gebouw 't Bundertje (vervangingsinvestering) | 5      | 525            | 18                | 18   | 18   |
| Versterking robuuste groenblauwe structuren             | 8      | 2.000          | 85                | 85   | 85   |
|   |        | 23.675         | 741               | 736  | 944  |

## Risico's en grote projecten

Bij het samenstellen van een begroting bestaan onzekerheden en/of risico's die niet in de begrotingscijfers zijn opgenomen. Deze kunnen zowel een positief als negatief effect hebben op de cijfers als ze zich voordoen. Een toelichting op de onzekerheden/risico's die een negatief effect kunnen hebben zijn opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. De belangrijkste risico's, de zogenaamde top risico's hebben te maken met onderhoud en beheer van de openbare ruimte en gebouwen, grondexploitatie en de wijziging van het rijksbeleid m.b.t. toevoegen financiële ruimte onder het BCF plafond aan algemene uitkering.

We lopen een specifiek risico bij grote en majeure projecten. Vaak kennen deze projecten een doorlooptijd van meerdere jaren, vindt samenwerking plaats met verschillende (markt) partijen en zijn er veel externe factoren die een rol kunnen spelen bij de realisatie. Deze projecten vragen om een gerichte sturing. In het kader van risicobeheersing stellen wij aparte regels voor deze projecten en volgen wij deze meer intensief. Dit vindt onder meer zijn uitwerking in de bestuursrapportage, waar we vanaf 2019 een rapportage toevoegen over grote projecten. Ook hierover vindt u in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing meer informatie.

## Reserves

In de begrotingscijfers voor de jaarschijf 2019 is een toevoeging aan reserves opgenomen van € 8,4 miljoen en onttrekkingen aan reserves van 20 miljoen. De toevoegingen bestaan uit:

- de afbouw van de reserve dekking kapitaallasten (€ 3,5 miljoen);
- stortingen in tijdelijke bestemmingsreserves tot het moment dat de beheerplannen openbare ruimte en vastgoed vastgesteld zijn (€ 2,8 miljoen);
- storting in reserve dekking kapitaallasten voor de ontvangen uitkeringen fusie uit de algemene uitkering (€ 2,1 miljoen)

De onttrekkingen 2019 zijn voornamelijk incidentele lasten:

- vanuit de MvM - jaarschijf 2019 (€ 2,1 miljoen)
- onttrekkingen voor groot onderhoud ten laste van de tijdelijke bestemmingsreserves (€ 1,5 miljoen)
- ontwikkelambities uit de kadernota 2019 (€ 10,2 miljoen).
- afbouw reserve dekking kapitaallasten conform MvM (€ 3,5 miljoen)
- onttrekkingen uit reserve dekking kapitaallasten (€ 2, miljoen)

Ten aanzien van bestemmingsreserve sociaal domein is in de jaarrekening 2017 opgenomen dat het college bij de behandeling van de begroting 2019 komt met een voorstel aan de raad over de structureel benodigde reserve voor het sociaal domein.

De benodigde middelen voor het sociaal domein vertonen nu nog een te grillig verloop om met een gedegen voorstel te komen. Het college stelt daarom voor de huidige werkwijze voort te zetten in 2019 en deze bij de begrotingsbehandeling 2020 opnieuw te bezien.

De huidige werkwijze is dat jaarlijks het saldo op het totale Programma 6 - met uitzondering van de exploitatiesaldi op de (wijk)gebouwen binnen Programma 6 en met uitzondering van de doorberekende kosten van de diverse taakvelden (salaris- en kapitaallasten) worden toegevoegd c.q. onttrokken aan de bestaande reserve sociaal domein. Voorstellen om de bestemmingsreserve in te zetten voor nieuwe investeringen in het sociaal domein lopen via de kadernota of via een afzonderlijk raadsvoorstel.

# PROGRAMMALIJNEN

In het Mijlpalen van Meierijstad document zijn 5 centrale thema's benoemd: participatie, leefbaarheid, innovatie, duurzaamheid en gezondheid. Het college heeft deze thema's in de vorm van programmalijnen opgepakt, dit omdat de activiteiten van deze thema's als een "breipen" door meerdere begrotingsprogramma's lopen. Daardoor ontstaan een matrixorganisatie om activiteiten in samenhang op te pakken. Aanvullend op de centrale thema's heeft het college de programmalijnen veranderopgave sociaal domein, omgevingswet en organisatieontwikkeling vastgesteld. Ook de activiteiten in deze programmalijnen raken meerdere begrotingsprogramma's.

## PARTICIPATIE

### AMBITIE

Een samenleving en organisatie die op elkaar is ingespeeld en de kaders kent. Participatie is gemeengoed en uit zich in diverse vormen die een meerwaarde opleveren.

"We investeren in de kracht van de samenleving en hebben oog voor de menselijke maat". Deze quote uit de besturingsfilosofie van Meierijstad is van toepassing bij de ambitie voor het programma Participatie. De samenleving zijn de verenigingen, communities, bedrijven, instellingen en individuele burgers. Vanuit gelijkwaardigheid wordt samengewerkt door de samenleving en de overheid.

### ACTIVITEITEN

In 2018 is gestart met het traject "Participeren en leren". Eén van de onderdelen is een onderzoek dat vanaf september 2018 wordt uitgevoerd door bureau Beerenschot en de Erasmus Universiteit Rotterdam. In 2019 worden de tussenresultaten verwacht en eind 2019 wordt het onderzoek afgerond. Samen met de raad en de samenleving willen we participatie in Meierijstad verder ontwikkelen.

## LEEFBAARHEID

### AMBITIE

Wij willen een gemeente zijn waar het plezierig wonen, leven en werken is. Een gemeente die uitgaat van de kracht van de samenleving en oog heeft voor de menselijke maat (vangnet). We zien leefbaarheid dan ook vanuit de volgende dimensies: sociale leefbaarheid, fysieke leefbaarheid, economische leefbaarheid en veiligheid.

In Meierijstad willen we wijken, dorpen en buurten waarin inwoners samen invulling geven aan fijn wonen. Zo komen we tot vitale kernen in Meierijstad waar inwoners kunnen wonen, werken en (samen)leven in een prettige en veilige omgeving. Samen versterken we deze beweging: door te verbinden, te ontmoeten, duurzame voorzieningen tot stand te brengen en samen op te trekken.

### ACTIVITEITEN

In 2018 is een integraal veiligheidsplan opgesteld dat prioriteit geeft aan ondermijnende criminaliteit, de aanpak van drugs en high impact crimes (o.a. woninginbraken) en veiligheid & zorg.

In 2018 zijn we gestart met een onderzoek en het opstellen van een leefbaarheidsmonitor voor de gemeente Meierijstad. De veiligheidsmonitor wordt hierin opgenomen.

In 2019 worden de uitkomsten van de leefbaarheidsmonitor opgeleverd. We gaan in gesprek met betrokkenen (zoals dorps- en wijkraden) en professionele experts over deze uitkomsten. Op basis hiervan stellen wij een aantal focuspunten leefbaarheid op. In de loop van 2019 en de opvolgende jaren zullen wij op verschillende manieren concrete invulling geven aan deze punten.

We ondersteunen burgerinitiatieven op het gebied van criminaliteitspreventie en gaan deze initiatieven breder uitdragen binnen Meierijstad. We stimuleren de uitrol van buurtinformatienetwerken. We pakken dit op in nauwe samenwerking met de stichting BIN Meierijstad, de buurtadviseurs en de politie door o.a. gezamenlijk informatiebijeenkomsten te houden.

In overleg met politie en justitie komen we tot een plan en uitvoering dat de samenwerking tussen de BOA's en politie versterkt en de nabijheid, herkenbaarheid en aanspreekbaarheid in de samenleving vergroot.

Met het werkbudget sociale veiligheid zorgen we voor snelle interventies en werken we aan vertrouwen en meldingsbereidheid van burgers, scholen

## **INNOVATIE**

### **AMBITIE**

In Meerijstad kennen we geen standaard. We pakken opgaven en uitdagingen aan door ze steeds op een andere manier te bekijken. Innovatie is nooit af. Als organisatie blijven we leren, experimenteren en ontwikkelen. Er is altijd een "B" om naar toe te werken.

We creëren een denk- en werkwijze waarbij integraal samen werken aan oplossingen centraal staat en het maken van fouten mag, als we ervan leren. Iedereen heeft een innovatieve kant en het is onze ambitie om de vernieuwingskracht naar boven te halen.

### **ACTIVITEITEN**

In 2018 is een groep medewerkers opgeleid tot Ynnovator. Zij worden vanaf najaar 2018 ingezet op verschillende vraagstukken. In 2019 voeren we de leergang Ynnovate voor opdrachtgevers uit. Beide opleidingen dragen bij aan de vernieuwingskracht bij medewerkers.

In 2018 zijn we gestart met het burgerinnovatiefonds. We evalueren begin 2019 de pilotfase van het burgerinnovatiefonds. Op basis van de evaluatie beoordelen we in 2019 nieuwe initiatieven van inwoners van Meerijstad die zijn gericht op sociale of technische innovatie en/of een bijdrage leveren aan de participatie in Meerijstad.

We vervolgen in 2019 het creëren van een werkomgeving waarbij leren en experimenteren wordt gewaardeerd. Inwoners van Meerijstad moedigen wij aan om samen met de gemeente te komen tot vernieuwingen.

## **DUURZAAMHEID**

### **AMBITIE**

We willen de verantwoordelijkheid nemen en samen de ambitie waarmaken om een gezonde, veilige en schone samenleving en leefomgeving te creëren in een circulaire economie. Hier en elders, nu en later. De ambities op het gebied van duurzaamheid volgen uit de doelstellingen die zijn neergelegd in het Mijlpalendocument, maar ook uit de doelstellingen van het Rijk, de provincie, de omgevingswet en de publieke opinie. Het proces om energieneutraal te zijn in 2050 is landelijk en lokaal in een stroomversnelling gebracht en onomkeerbaar.

### **ACTIVITEITEN**

In 2018 stellen we de visie op duurzaamheid op en maken we een eerste doorkijk naar een uitvoeringsprogramma voor de komende jaren.

De visie, de doorkijk naar het uitvoeringsprogramma en het rapport van de rekenkamercommissie naar duurzaamheid en participatie vormen de basis voor de concrete uitvoering in 2019.

Daarbij komen onder andere de thema's:

- energie (o.a. aardgasloze en energieneutrale samenleving) en maatschappelijk ondernemen,
- schoon en circulair (geen (voedsel) verspilling),
- klimaatbestendig (klimaatadaptatie, verdroging en hittestress) en bio-divers aan de orde.

Wij bevorderen duurzaamheid bij werkzaamheden in de sector grond- weg- en waterbouw met behulp van afwegingsinstrumenten.

We starten in 2019 de voorbereidingen voor de warmteplannen voor alle wijken en trekken vanaf de start samen op met de woningcorporaties als belangrijke partner.

We stimuleren en verleiden kopers en bouwers om energieneutraal en circulaire gebouwen te realiseren, zowel bestaand als nieuwbouw. We ondersteunen hierin via een revoluerend duurzaamheidsfonds.

We stellen een (duurzame) mobiliteitsvisie Meierijstad op in 2019/2020 in nauwe samenhang met de omgevingsvisie Meierijstad.

We zetten in op het maken van afspraken met het bedrijfsleven over verduurzaming, omdat uit de nulmeting energieneutraal 2050 blijkt dat een derde van het energieverbruik bij het bedrijfsleven ligt.

We creëren financieringsmogelijkheden via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) voor particulieren die willen investeren in duurzaamheidsmaatregelen.

We willen daarvoor 1,0 mln per jaar per jaar beschikbaar stellen in een revolverend fonds.

In een revolverend fonds komt het uitgeleende geld weer terug zodat het opnieuw beschikbaar komt voor nieuwe leningen.

Dit is een beproefde manier van duurzaam financieren.

## **VERANDEROPGAVE OMGEVINGSWET**

### **AMBITIE**

De Omgevingswet treedt in werking in 2021. De Omgevingswet draagt bij het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit.

Tegelijkertijd draagt de Omgevingswet bij aan het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving om maatschappelijke functies te vervullen.

### **ACTIVITEITEN**

In 2019 vragen we de gemeenteraad om richting te geven welk ambitieniveau hij daarbij ambieert. De eerder vastgestelde besturingsfilosofie/organisatiefilosofie, het dienstverleningsconcept, en de Mijlpalen van Meierijstad vormen hierbij de basis.

In 2019 gaan we de veranderopgave verbreden en verdiepen. In deze fase gaan we met externe betrokkenen aan de slag en brengen we de consequenties voor de dienstverlening in beeld. Om straks succesvol te zijn met de uitvoering van de Omgevingswet moeten we nu al investeren in deze andere manier van werken.

Een belangrijk onderdeel is de opstelling van de omgevingsvisie. We stellen een projectplan voor de omgevingsvisie op. Verder gaan we in 2019 en 2020 experimenteren met het gedachtegoed van de Omgevingswet door het oppakken van pilots in bepaalde gebieden en thema's. De uitkomsten die naar voren zijn gekomen bij het project vitaal buitengebied worden hierbij onder meer benut. De ervaringen op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving vertalen we naar nieuwe werkwijzen en processen.

## VERANDEROPGAVE SOCIAAL DOMEIN

### AMBITIE

#### *Meedoen en erbij horen*

Onze droom is een samenleving die open staat voor iedereen en waar niemand buiten de boot valt (inclusieve samenleving). Inwoners van Meierijstad doen zo lang mogelijk zelfstandig mee in de samenleving en bepalen zelf hoe ze hun leven inrichten. Daar horen de rechten en plichten bij die we in onze dagelijkse omgang met elkaar normaal vinden.

#### *Ondersteuning die bij je past*

De vraag van onze inwoners is leidend op het moment dat het meedoen en erbij horen niet (meer) lukt. Wij bieden dan passende ondersteuning die bij voorkeur lokaal is georganiseerd.

#### *Duurzame relatie met partners, lokaal waar dat kan*

We hebben een duurzame relatie met de vrijwilligers en gecontracteerde (of gesubsidieerde) partijen die de uitvoerende kracht zijn in wijken en dorpen. We ondersteunen lokale initiatieven die aansluiten bij de behoeften van inwoners.

### ACTIVITEITEN

In 2018 is de Strategische Visie Sociaal Domein opgesteld. Deze wordt in het najaar van 2018 ter vaststelling voorgelegd aan de raad.

In het voorjaar 2019 leggen we een uitvoeringsplan ter vaststelling voor aan de raad op basis van de Strategische Visie Sociaal Domein, waarbij de vraag van de burger centraal staat. Dit plan geeft een verdere invulling aan de transformatie in het Sociaal Domein.

Vanaf de start van de gemeente Meierijstad zijn we aan de slag gegaan met de opgave om te komen tot een samenleving waar ieder de kans heeft om mee te doen. In 2019 en opvolgende jaren werken we hier verder aan. Ook is 2019 een belangrijk jaar waarin de ondersteuning aan inwoners en de relatie met partners worden omgevormd naar de vraag.

We gaan op basis van de vraag en behoefte van onze inwoners de preventieve en voorliggende voorzieningen verder uitbreiden.

We intensiveren de samenwerking met de partners inclusief afspraken over resultaten.

We gaan we in 2019 met een aantal projecten aan de slag o.a. integratie vergunninghouders, proeftuin Veghel en sluitende aanpak personen met verward gedrag

We gaan bewustwording realiseren over de inclusie gedachte, zowel binnen de ambtelijke organisatie als extern. Voor de komende jaren bereiden we samen met o.a. ervaringsdeskundigen een lokale inclusie agenda voor. We betrekken de Stichting Toegankelijkheid Meierijstad bij de lokale inclusieve agenda.

We experimenteren lokaal met verschillende vrij toegankelijke inloopvoorzieningen voor kwetsbare mensen.

We ontwikkelen, met onze maatschappelijke partners zoals zorgaanbieders, adviesraad sociaal domein en welzijnspartijen, een (inkoop-)systematiek die de lokale aanpak en nieuwe oplossingen stimuleert. Wij sluiten hierbij aan op de strategische visie.

We geven verder vorm aan de lokale invulling van de kanteling in de WMO, ook binnen beschermd wonen, regionaal waar nodig, lokaal waar kan.

In 2019 voeren we het beleidsplan integraal preventief jeugdbeleid 0 tot en met 23 jaar uit. Hierin komen in ieder geval aan de orde "iedereen kan meedoen", voorkomen van (school)uitval, preventieve jeugdhulp en beperking instroom gespecialiseerde jeugdhulp, samenwerking ketenpartners, jeugdvoorzieningen en de relatie met andere domeinen zoals onderwijs, sport, cultuur en werk. We sluiten hiermee aan op de Strategische Visie Sociaal Domein.



## GEZONDHEID

### AMBITIE

De programmaliijn gezondheid heeft als ambitie dat de inwoners van Meierijstad in een gezonde leefomgeving kunnen leven. We willen de achterstanden in gezondheid verkleinen. We willen meer gewicht toekennen aan het belang van gezondheid. Daarbij willen we vooral ook de samenwerking met andere terreinen (sociaal domein, ruimte e.d.) opzoeken. Deze samenwerking is noodzakelijk om tot echte verbeteringen te komen.

### ACTIVITEITEN

In 2018 heeft de gemeenteraad de Nota Positief Gezondheidsbeleid vastgesteld.

In 2018 wordt op basis van de speerpunten uit de nota het uitvoeringsprogramma opgesteld en aan de raad voorgelegd. De raad wordt betrokken bij prioritering van de speerpunten. Concrete invulling hiervan volgt in 2019 en opvolgende jaren.

We zijn in 2018 gestart met de samenleving en stakeholders te verleiden tot gezond gedrag, gezonde keuzes en een gezondere leefstijl. In 2019 wordt dit gecontinueerd.

We maken een sociale kaart van Meierijstad.

We gaan bouwen aan een Netwerk Positieve Gezondheid (een netwerk waarin het gedachtengoed van positieve gezondheid wordt uitgedragen en uitgebouwd).

Er komt structureel overleg met de huisartsen uit Meierijstad.

We gaan de verbinding intensiveren tussen eerstelijnszorg en welzijnsorganisaties/sociale wijkteams.

Verder is Meierijstad:

- een JOGG-gemeente. JOGG is gericht op het stimuleren van een gezonde levensstijl onder jongeren. We blijven ons hier in 2019 voor inzetten;
- een GIDS-gemeente ('Gezond In De Stad'). Een GIDS-gemeente is gericht op het verkleinen van gezondheidsverschillen. In 2019 blijven we ons hiervoor inzetten.

## ORGANISATIE-ONTWIKKELING

### AMBITIE

Voor de organisatie is de volgende ambitie geformuleerd.

Wij verbinden visie, doelen en kernwaarden in alles wat we doen. Ons DNA, dit zijn wij, zo doen we dat in Meierijstad. Dit werken we langs de volgende lijnen uit.

#### *Wij zijn de samenleving*

In alles wat wij doen staan de burgers, bedrijven en instellingen van Meierijstad centraal. Wij kennen geen binnen of buiten en wij werken mét in plaats van vóór de samenleving. Wij handelen vanuit de visie 2025.

#### *Wij zijn aandeelhouder*

Wij zijn ervan overtuigd dat je het beste tot je recht komt wanneer je verbonden bent met de waarden van de organisatie. Dat is wanneer je zelf waarde toevoegt als professional, als eigenaar, als ondernemer en als regisseur. Wij zijn even divers als het brede scala aan bedrijven en inwoners. Wij geloven dan ook in gelijkwaardigheid in plaats van gelijkheid en werken daarom vanuit de talenten van de mensen. Wij dagen je uit.

#### *Wij zijn de beste*

- ...in elkaar versterken;
- ...in het benutten van talenten;
- ...in een mix van professionals, specialisten en generalisten;
- ...in samenwerken, leren en experimenteren;
- ...in samen creatieve en innovatieve oplossingen ontwikkelen.

## ACTIVITEITEN

In 2018 en 2019 wordt met diverse activiteiten aan de ontwikkeling van de organisatie gewerkt waarbij de organisatiefilosofie leidend is.

De programmalijn Organisatieontwikkeling richt zich in 2019 op het ontwikkelen van de 'Meerijstadse manier van werken'. Dit doen we onder andere door het verder uitwerken van de kernwaarden in houding en gedrag, het trainen van medewerkers in elkaar aanspreken op gemaakte afspraken en activiteiten die een bijdrage leveren aan het van buiten naar binnen denken.

In 2019 continueren we het project 'Klare taal'. De meest gebruikte brieven zijn gescreend en de eerste trainingen zijn gegeven. In 2019 vindt een vervolg op de trainingen plaats. Inmiddels is besloten dat deze training onderdeel is van het verplichte opleidingsprogramma van de gemeente.

## O BESTUUR EN ONDERSTEUNING

### WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Meerijstad is een bestuurskrachtige gemeente. Wij stimuleren burgerparticipatie. Als ambassadeur en lobbyist behartigen we de belangen van de gemeente en zijn we een actieve partner in samenwerkingsrelaties. De bestuurders en de ambtelijke organisatie van Meerijstad zijn herkenbaar, betrokken en staan dicht bij de inwoner.

#### Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren weer voor programma O. In tegenstelling tot de indicatoren bij de overige programma's zijn deze indicatoren gegevens uit de eigen begroting. Een vergelijking met referentiegemeenten is bij het opstellen van de begroting niet te maken.

| Indicator  | Begroting 2018 |            | Begroting 2019 |            |
|--|----------------|------------|----------------|------------|
|  | Jaar           | Meerijstad | Jaar           | Meerijstad |
| Formatie, Fte per 1.000 inwoners.                | 2018           | 6,8        | 2019           | 6,8        |
| Bezetting, Fte per 1.000 inwoners.               | * 2018         | 6,6        | 2019           | 6,6        |
| Apparaatskosten.                                 | 2018           | 537,0      | 2019           | 571,0      |
| Externe inhuur. Kosten als % van totale loonsom+ | 2018           | 3,0        | 2019           | 2,3        |
| Totale kosten externe inhuur (* € 1.000)         | 2018           | 1.247,0    | 2019           | 858,0      |
| Overhead, % van totale lasten.                   | 2018           | 9,0%       | 2019           | 9,0%       |

\* betreft bezetting per 13 september 2018

### WAT GAAN WE DAAR VOOR DOEN?

#### O.1 Onze dienstverlening is klantvriendelijk, resultaatgericht, laagdrempelig, servicegericht en dichtbij.

We ontwikkelen het Persoonlijk Internet Portaal (PIP) 'Mijn Meerijstad' door, om onze inwoners van dienst te zijn op het moment dat contact met de overheid hen het beste uitkomt.

We gaan op verschillende onderdelen de dienstverlening in de hele organisatie meten. Dit doen we door klantonderzoeken, klantreizen en door deel te nemen aan landelijke benchmarks.

In 2019 continueren we het project 'Klare taal'. De meest gebruikte brieven zijn gescreend en de eerste trainingen zijn gegeven. In 2019 vindt een vervolg op de trainingen plaats. Inmiddels is besloten dat deze training onderdeel is van het verplichte opleidingsprogramma van de gemeente.

We gaan bij klachtbehandeling bezien in welke gevallen het mogelijk is dat klager en beklagde de klacht rechtstreeks met elkaar bespreken.

We willen in de tweede helft van 2018 een 'raad van verbeelding' instellen. We vragen deze strategische denkgroep met ons mee te denken over toekomstig Meerijstad, over kansen en ontwikkelmogelijkheden voor de periode 2020 - 2050. Als resultaat stellen wij ons een "Inspiratieboek Meerijstad 2050" voor, dat eind 2019 voor een presentatie gereed is.

We evalueren begin 2019 de pilotfase van het burgerinnovatiefonds. Inwoners van Meerijstad met initiatieven die gericht zijn op sociale of technische innovatie en/of een bijdrage leveren aan de participatie in een wijk of dorp kunnen in 2019 een beroep doen op een bijdrage uit het burgerinnovatiefonds.

Begin 2019 worden de resultaten van de leefbaarheidsmonitor, dat in het najaar 2018 plaats vindt, opgeleverd. Op basis hiervan gaan wij een aantal focuspunten leefbaarheid opstellen. Wij zullen in de loop van 2019 op verschillende manieren concrete invulling geven aan deze punten. Wij betrekken ervaringsdeskundigen (zoals dorps- en wijkraden) en professionele experts.

## 0.2 De ambtelijke organisatie toont ondernemerschap en eigenaarschap.

We investeren in ons netwerk en relaties die een bijdrage kunnen leveren aan onze ambities binnen de MvM. Daarvoor brengen we in kaart welke kansrijke en toonaangevende evenementen, bijeenkomsten of gelegenheden er jaarlijks zijn, binnen en buiten Meierijstad. Ook brengen we ons netwerk in kaart. Op basis van een jaaroverzicht/programma nodigen we de juiste relaties uit op een vooraf afgewogen moment. Ook kijken we waar relevante kansen liggen elders, waar onze bestuurders kunnen deelnemen om ons netwerk - dat een bijdrage kan leveren aan onze ambities - te versterken.

Om ons netwerk buiten Meierijstad op te kunnen bouwen is het nodig dat men elkaar binnen Meierijstad weet te vinden en samenwerkt. Tijdens de fusieperiode werden er goede initiatieven genomen en gefaciliteerd die zorgen voor de verbondenheid binnen de dertien kernen van Meierijstad. Om initiatieven van inwoners aan te jagen stellen we een budget beschikbaar waar (o.b.v. vooraf opgestelde criteria) een beroep op kan worden gedaan. Het moet in ieder geval een bijdrage leveren aan de onderlinge samenwerking binnen Meierijstad.

We geven het citymarketingbeleid vorm door het ontwikkelen van een kenmerkend en onderscheidend profiel. We willen meer naamsbekendheid genereren voor de gemeente.

We staan uitgebreid stil bij de viering & herdenking van 75 jaar bevrijding en Operation Market Garden. In onze kernen besteden we aandacht aan de indrukwekkende gebeurtenissen die zich in onze gemeente hebben afgespeeld. Zowel jong als oud zijn hierbij betrokken. Dit gebeurt samen met de Stichting Operation Market Garden en diverse plaatselijke organisaties waarbij Meierijstad het hart vormt van deze operatie.

We gaan aan de slag met de voorbereiding en organisatie van de Landschapstriënnale 2020.

De programmaliijn Organisatieontwikkeling richt zich in 2019 op het ontwikkelen van de 'Meierijstadse manier van werken'. Dit doen we onder andere door het verder uitwerken van de kernwaarden in houding en gedrag, het trainen van medewerkers in het geven en ontvangen van feedback en verhogen van het verantwoordelijkheidsgevoel en door activiteiten die een bijdrage leveren aan het van buiten naar binnen denken. Hiervoor zijn in 2018 de Ynnovators opgeleid en zij gaan deze processen begeleiden.

We gaan aan de slag met het creëren van een werkomgeving waarbij leren en experimenteren wordt gewaardeerd. Inwoners van Meierijstad moedigen wij aan om samen met de gemeente te komen tot vernieuwingen. Dit kan onder andere met de inzet van het burgerinnovatiefonds.

## 0.3 We zorgen voor optimaal vastgoedbeheer en maken slimme combinaties tussen behoefte aan ruimte en leegstand van onze gebouwen.

We screenen periodiek de vastgoedportefeuille aan de hand van het integraal vastgoedbeleid en het (Duurzaam) Meerjarig Onderhoudsplan ((D)MJOP). Op basis van deze screening wordt een advies gemaakt voor het aanhouden of afstoten van gemeentelijke gebouwen.

Om te komen tot een optimale bezetting van ruimten in maatschappelijk vastgoed ontwikkelen we een makelaarsfunctie om vraag en aanbod bij elkaar te brengen.

We gaan de in de nota vastgoedbeleid opgenomen verduurzamingsmaatregelen bij het gemeentelijk vastgoed fasegewijs uitvoeren. De verduurzaming heeft zowel betrekking op bestaande gebouwen als op nieuw te realiseren gebouwen.

0.4 We willen de gemiddelde belastingdruk zo min mogelijk laten toenemen. Belastingen worden wel trendmatig aangepast (CBS indexering)

We harmoniseren de afvalinzameling voor huishoudens vanaf 2019. De nieuwe systematiek moet inwoners gaan helpen nog meer afval te scheiden. Hiermee creëren we minder restafval en dragen we bij aan een circulaire economie.

We harmoniseren de toeristenbelasting (gemeentebrede afschaffing of invoering) per 1 januari 2019 afhankelijk van het raadsbesluit hierover van november 2018.

## WAT KOST HET?

(Bedragen x € 1.000)

| Bestuur en Ondersteuning          | Jaarrekening 2017 | Begroting 2018 | Begroting 2019 | Begroting 2020 | Begroting 2021 | Begroting 2022 |
|-----------------------------------|-------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Lasten                            | 32.759            | 35.278         | 34.047         | 38.639         | 41.366         | 44.922         |
| Baten                             | 134.924           | 131.028        | 136.859        | 140.712        | 141.866        | 145.137        |
| Geraamd saldo van baten en lasten | -102.165          | -95.750        | -102.812       | -102.073       | -100.500       | -100.215       |
| Toevoeging reserves               | 12.539            | 7.643          | 6.077          | 6.082          | 4.140          | 4.140          |
| Onttrekking reserves              | 15.837            | 28.775         | 5.887          | 5.459          | 4.982          | 4.982          |
| Geraamd resultaat                 | -105.463          | -116.882       | -102.622       | -101.450       | -101.342       | -101.057       |

## ONTWIKKELAMBITIES

De jaarlijkse financiële gevolgen van de ontwikkelambities 2019-2022 zijn opgenomen in onderstaande tabel. De regel "kapitaallasten nieuwe investeringen" zijn de jaarlijkse lasten van rente en afschrijving van de investeringen die opgenomen zijn in het overzicht van nieuwe investeringen. Daarna volgt een toelichting op de nieuwe investeringen en bestedingen.

| Nieuwe bestedingen<br>(bedragen x € 1.000)              | Jaarlijkse lasten |      |      |      |
|---|-------------------|------|------|------|
|   | 2019              | 2020 | 2021 | 2022 |
| Meerijstad op de kaart                                  | 100               | 100  | 100  | 100  |
| Raad van verbeelding *                                  | 50                |      |      |      |
| Regionale/landelijke positionering Meerijstad           | 27                | 27   | 27   | 27   |
| Mijlpalen van Meerijstad zichtbaar maken                | 100               | 100  | 100  | 100  |
| Viering & Herdenking van 75 jaar bevrijding *           | 200               |      |      |      |
| Digitalisering documenten VTH software **               | 255               |      |      |      |
| Digitalisering documenten burgerlijke stand software ** |                   | 75   |      |      |
| Ontwikkelopdracht uitvoeringsorganisatie *              | 160               |      |      |      |
| Verdere uitvoering programma dienstverlening            | 56                | 56   | 56   | 56   |
| Uitbreiding 1,5 fte digitalisering                      | 131               | 131  | 131  | 131  |
| Organisatorische knelpunten (ziekteverzuim)             | 300               | 300  | 300  | 300  |
| Taakstelling personeel vanaf 2021                       |                   |      | -400 | -500 |
| Schrappen taakstelling harmonisatie beleid              | 165               | 165  | 165  | 165  |
| Kapitaallasten nieuwe investeringen                     |                   |      |      |      |
| Totaal lasten bestedingen:                              | 1.544             | 954  | 479  | 379  |
| Geen extra verhoging 2% OZB voor 2019                   | -379              |      |      |      |
| Totaal baten bestedingen:                               | 379               |      |      |      |
| Algemene risico-reserve: *                              | -410              |      |      |      |
| Reserve AGR bij IBN **                                  | -255              | -75  |      |      |

|  |       |                    |      |      |  |
|--|-------|--------------------|------|------|--|
| Totaal dekkingen:                      | -665  | -75                |      |      |  |
| Totaal ten laste van geraamd resultaat | 1.258 | 879                | 479  | 379  |  |
| Nieuwe Investerings                    |       | Investeringsbedrag |      |      |  |
| (bedragen x € 1.000)                   | 2019  | 2020               | 2021 | 2022 |  |
| Geen investeringen.                    |       |                    |      |      |  |
| Totaal investeringen                   |       |                    |      |      |  |

## TOELICHTING OP ONTWIKKELAMBITIES 2019

### Bestedingen 2019

#### Meerijstad op de kaart

Voor het uitvoeren van het citymarketingbeleid zijn middelen nodig voor het inhuren van professionele ondersteuning, het organiseren van bijeenkomsten, het aanjagen van initiatieven en evenementen en voor campagnematerialen.

#### Raad van verbeelding

Een 1e ring Raad van Verbeelding, bedoeld als strategische denkgroep die betrokken zijn bij de leefomgeving van Meerijstad e.o. wordt gevraagd om een gedeelde strategische ontwikkelkoers te formuleren voor de periode 2020 - 2050.

#### Regionale/landelijke positionering Meerijstad

Jaarlijkse bijdrages/contributies aan o.a. Platform Middelgrote gemeenten (PMG), Midsize Brabant, Vereniging Nieuwspoot en mogelijk Platform 31. Ook bedoeld voor deelname aan regionale strategische onderzoeken/ presentaties door externen.

#### Mijlpalen van Meerijstad zichtbaar maken

Om onze ambities binnen het mijlpalendocument een gezicht te geven is het goed om bij toonaangevende mijlpalen en evenementen hoogwaardigheidsbekleders en bestuurders uit te nodigen in Meerijstad. Zo kunnen we onze ambities verbinden aan de ambities regionaal, nationaal en internationaal. Daarin kunnen we onze netwerken versterken en benutten. Jaarlijks initiëren wij 1 of 2 aansprekende evenementen, zoals een symposium of TedTalk, die een bijdrage leveren aan onze ambities, of leveren we een bijdrage aan evenementen van anderen.

Meerijstad heeft 13 kernen met hun eigen identiteit. Samen maken we slagkracht in Meerijstad. Om aan dat gevoel van verbondenheid te werken faciliteert de gemeente Meerijstad initiatieven die bijdragen aan de verbinding.

#### Viering en herdenking van 75 jaar bevrijding

Inmiddels worden de voorbereidingen getroffen voor de Viering & Herdenking van 75 jaar bevrijding in 2019. Anders dan in 2014 heeft de Provincie Noord-Brabant nu in de voorbereiding hierop een actieve rol genomen, door in navolging van succesvolle themajaren Van Gogh (2015), Jeroen Bosch (2016) & Design (2017) 2019 te benoemen tot het jaar van de bevrijding.

Daarnaast zijn diverse plaatselijke organisaties alweer gestart met de voorbereidingen richting 75 jaar bevrijding en is Stichting Operation Market Garden gestart om op dezelfde locatie in 2019 wederom een Basecamp op te zetten.

#### Digitaliseren documenten VTH en burgerlijke stand.

Documenten VTH (o.a. Bouwvergunningen, milieuvergunningen) en documenten burgerlijke stand dienen gedigitaliseerd te worden, zodat deze documenten snel, eenduidig, plaats en tijdonafhankelijk te raadplegen zijn door zowel vergunningverleners, juristen, handhavers en adviseurs (ODBN). Voor 2019 zijn de documenten VTH gepland. Voor 2020 burgerlijke stand.

#### Ontwikkelopdracht uitvoeringsorganisaties

De uitvoeringsateliers hebben een ontwikkelopdracht om te komen tot een buitendienst / uitvoeringsorganisatie. Medio 2018 leggen we de quickscan, uitkomst takendiscussie en het implementatieplan voor aan het College. In het implementatieplan staan een aantal projecten beschreven en planning van de uitvoering van deze projecten. De projecten zijn gericht op optimalisatie bedrijfsvoering, personele inzet, planning, huisvesting, ontwikkeling van taken naar rollen, opleiding van medewerkers. Voor het uitvoeren van deze projecten is een eenmalig budget nodig van € 160.000.

#### Verder uitvoering programma dienstverlening

We breiden de digitale dienstverlening uit door het ontwikkelen een PIP. Hierin kunnen onze inwoners een aantal zaken simpelweg inzien en regelen via een eigen persoonlijke pagina. Ook nemen we deel aan vensters voor bedrijfsvoering, vensters voor dienstverlening en een ondernemingspeiling.

#### Uitbreiding 1,5 FTE digitalisering

Het is gewenst om de formatie binnen de organisatie structureel uit te breiden met 1,5fte t.b.v. de website.

De digitalisering van de gehele dienstverlening vindt zijn weerslag via de website. Voldoende capaciteit voor de website is noodzakelijk voor alle andere digitale processen.

#### Organisatorische knelpunten

Voor het opvangen en oplossen van organisatorische knelpunten (o.a. langdurig ziekteverzuim) is het noodzakelijk te beschikken over een structureel budget. Wij stellen een budget voor van € 300.000 vanaf 2019. Op iets langere termijn is de verwachting dat we de voordelen van de fusie gaan merken, zodat er een taakstelling op personeel is opgenomen van € 400.000 in 2021 en € 500.000 vanaf 2022.

#### Schrappen taakstelling harmonisatie beleid

Voor de harmonisatie van beleid was bij de (fusie)begroting 2017 een taakstelling opgenomen vanaf 2019 van € 220.000, - gebaseerd op 0,5% van alle direct beïnvloedbare lasten. Bij de begroting 2018 is deze taakstelling bijgesteld naar € 165.000, omdat de subsidies werden ontzien. Bij het opstellen van de begroting destijds was er de verwachting dat harmonisatie van beleid zou leiden tot aanbestedingsvoordelen. Door de groei van de economie en de opwaartse beweging van prijzen moeten we nu vaststellen dat de taakstelling op deze manier niet gerealiseerd kan worden. Natuurlijk kunnen keuzes in de harmonisatie van beleid mogelijk wel leiden tot voordelen. De keuzes zullen wij per beleidsnota aan u voorleggen.

Geen extra verhoging 2% OZB voor 2019

Het college stelt voor om de extra verhoging van 2% OZB vanaf 2019 niet toe te passen voor het jaar 2019, omdat zij er in geslaagd is de begroting 2019 structureel sluitend te maken zonder deze verhoging.

## **VERBONDEN PARTIJEN**

Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC)

NV Bank voor Nederlandse Gemeenten

N.V. Brabant Water

N.V. Monumentenfonds Brabant

Stichting tot beheer van het Paulusgasthuis in Sint Oedenrode

# 1 VEILIGHEID

## WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Een veilige leefomgeving is voor iedereen belangrijk, zowel in wijken, buurten, dorpen als op bedrijventerreinen. Als gemeente willen we ons samen met de veiligheidspartners inzetten voor een veilige leefomgeving. Ook anderen hebben daarbij een belangrijke rol. We willen dan ook ons samen met onze inwoners, scholen, instellingen en bedrijven collectief inzetten voor een veilige gemeente Meierijstad.

### Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. We hebben hierbij ook een referentiemeting opgenomen. Hiervoor gebruiken wij de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

| Indicator   | 1 maart 2018 |            |       | 1 augustus 2018 |            |       |
|---|--------------|------------|-------|-----------------|------------|-------|
|   | Jaar         | Meerijstad | Ref.  | Jaar            | Meerijstad | Ref.  |
| Verwijzingen Halt per 10.000 jongeren.                                | 2016         | 138,0      | 137,0 | 2017            | 129,0      | 135,0 |
| Harde kern jongeren per 10.000 inwoners.                              | 2014         | 0,7        | 1,4   | 2014            | 0,7        | 1,4   |
| Winkeldiefstallen per 10.000 inwoners.                                | 2016         | 0,9        | 2,1   | 2017            | 0,9        | 2,1   |
| Geweldsmisdrijven per 10.000 inwoner.                                 | 2016         | 3,6        | 5,4   | 2017            | 2,8        | 5,0   |
| Diefstallen uit woning per 10.000 inwoners.                           | 2016         | 2,1        | 3,4   | 2017            | 1,7        | 3,1   |
| Vernielingen en beschadigingen (openbare ruimte) per 10.000 inwoners. | 2016         | 4,7        | 6,1   | 2017            | 3,8        | 5,2   |

## WAT GAAN WE DAAR VOOR DOEN?

1.1 Een veilige leefomgeving, in het bijzonder voor gebieden met een meer dan gemiddeld risicoprofiel voor criminaliteit.

We kijken in nauwe samenwerking met het programma leefbaarheid naar een nieuwe manier van meten van de leefbaarheid en de veiligheidsbeleving door onze inwoners. Dit betekent dat we werken aan een nieuw meetinstrument, waarbij we ook de maatschappelijke effecten van het gevoerde beleid meten. De informatie uit de monitor gebruiken we voor de actualisatie van de uitvoeringsplannen.

We ondersteunen leefbaarheidsinitiatieven van de inwoners van Meierijstad en de activiteiten van de stichting Buurtinformatienetwerk Meierijstad. Daarnaast werken we met het politiekeurmerk veilig wonen, zowel voor nieuwbouw als bestaande bouw en het Keurmerk Veilig Ondernemen.

1.2 Het vergroten van de nabijheid, herkenbaarheid en aanspreekbaarheid van de politie, evenals de gemeentelijke toezichthouders

We gaan verder met het versterken van de samenwerking tussen politie, Boa's en overige (VTH) toezichthouders volgens de gemaakte afspraken en verbeteren die waar nodig en mogelijk.

We bezien (VTH-breed) hoe we kunnen voldoen aan Brabant brede Verordening kwaliteit VTH, die in maart 2018 is vastgesteld.

Eind 2018/begin 2019 vindt besluitvorming plaats door de gemeenteraad over de huisvesting van de politie. In nauw overleg met de politie geven we in 2019 uitvoering aan de realisatie van de nieuwe huisvesting. Op basis van zichtbaarheid, bereikbaarheid en herkenbaarheid maken we de uiteindelijke



keuze van de locaties voor het grote steunpunt en de werkplekken in de kernen Schijndel en Sint-Oedenrode.

### 1.3 Prioriteit voor aanpak huiselijk geweld alsmede voor ondermijnende criminaliteit in het bijzonder drugs gerelateerd.

We stellen uitvoeringsplannen op als uitwerking van het vastgestelde Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022.

We geven verder vorm aan het oprichten en inrichten van een Lokaal Informatie Overleg (LIO) en een interventieteam, waarbij organisatie breed signalen worden opgehaald. Aan de hand van een weging pakken we signalen direct op door het interventieteam (korte klap) of werken we deze uit tot een ondermijningscasus.

### 1.4 Inzet en betrokkenheid van inwoners, scholen, instellingen en bedrijven die leiden tot vermindering van overlast, onveiligheid en criminaliteit

We continueren buurtbemiddeling in 2019 via de welzijnsorganisaties Ons Welzijn en Welzijn de Meerij. Daarna evalueren we de aanpak.

Het integraal veiligheidsbeleid bevat ook activiteiten op het gebied van sociale veiligheid en meldingsbereidheid. We voeren projecten uit ter voorkoming van polarisatie, radicalisering en awareness bij de inwoners op het gebied van ondermijning en informatieveiligheid (cybercrime) gefinancierd.

We ondersteunen burgerinitiatieven op het gebied van criminaliteitspreventie en gaan deze initiatieven breder uitdragen binnen Meerijstad. We stimuleren de uitrol van buurtinformatienetwerken. We pakken dit op in nauwe samenwerking met de stichting BIN Meerijstad, de buurtadviseurs en de politie door o.a. gezamenlijk informatiebijeenkomsten te houden.

## WAT KOST HET?

(Bedragen x € 1.000)

| Veiligheid                        | Jaarrekening 2017 | Begroting 2018 | Begroting 2019 | Begroting 2020 | Begroting 2021 | Begroting 2022 |
|-----------------------------------|-------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Lasten                            | 5.015             | 4.837          | 5.172          | 5.175          | 5.180          | 5.172          |
| Baten                             | 666               | 10             | 10             | 10             | 10             | 10             |
| Geraamd saldo van baten en lasten | 4.349             | 4.827          | 5.162          | 5.165          | 5.170          | 5.162          |
| Toevoeging reserves               | 58                |                | 12             | 12             | 12             | 12             |
| Onttrekking reserves              | 32                |                | 20             | 12             | 20             | 12             |
| Geraamd resultaat                 | 4.376             | 4.827          | 5.154          | 5.165          | 5.162          | 5.162          |

## ONTWIKKELAMBITIES

| Nieuwe bestedingen<br>(bedragen x € 1.000)          | Jaarlijkse lasten |      |      |      |
|---|-------------------|------|------|------|
|   | 2019              | 2020 | 2021 | 2022 |
| Veiligheidsmonitor                                  | 8                 |      | 8    |      |
| Verkennen en faciliteren van de politie in de buurt | 25                | 25   | 25   | 25   |
| Uitvoeren integraal veiligheidsbeleid 2019-2022     | 260               | 260  | 160  | 160  |
| Kapitaallasten nieuwe investeringen                 |                   |      |      |      |
| Totaal lasten bestedingen:                          | 293               | 285  | 193  | 185  |
| Reeds in meer jarenbegroting verwerkt:              | -8                |      | -8   |      |
| Totaal dekkingen:                                   | -8                |      | -8   |      |

|  |                    |      |      |      |
|--|--------------------|------|------|------|
| Totaal ten laste van geraamd resultaat | 285                | 285  | 185  | 185  |
| Nieuwe Investeringsen                  | Investeringsbedrag |      |      |      |
| (bedragen x € 1.000)                   | 2019               | 2020 | 2021 | 2022 |
| Geen investeringen.                    |                    |      |      |      |
| Totaal investeringen                   |                    |      |      |      |

## TOELICHTING OP ONTWIKKELAMBITIES 2019

### Bestedingen 2019

#### Veiligheidsmonitor

In de Mijlpalen van Meierijstad is de afspraak gemaakt dat de gemeente Meierijstad tweejaarlijks deel neemt in de veiligheidsmonitor. De Veiligheidsmonitor (VM) is een terugkerend bevolkingsonderzoek naar veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap.

#### Verkennen en faciliteren van de politie in de buurt

Op dit moment wordt uitvoering gegeven aan het Strategisch Huisvestingsplan voor de Nationale Politie. Voor het basisteam Meierij betekent dit dat er in het gebied (gemeenten Haaren, Heusden, Vught, Boxtel, Sint-Michielsgestel en Meierijstad) een hoofdbureau wordt gevestigd in Boxtel en zowel in Drunen als Veghel een groot steunpunt wordt gevestigd. Voor de teams Sint-Oedenrode en Veghel wordt een nieuwe centrale locatie gezocht. De gemeente is actief betrokken bij het zoeken van een geschikte locatie en de uitwerking van de diversie scenario's.

#### Uitvoeren integraal veiligheidsbeleid 2019-2022

In 2018 stelt de gemeenteraad het Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022 vast, met daarin de strategische doelstellingen en prioriteiten op het gebied van (sociale) veiligheid voor deze periode van 4 jaar. De prioriteiten liggen vooral op het gebied van ondermijning, High Impact Crime (woninginbraken, geweld en overvallen), het versterken van verbinding tussen zorg en veiligheid en informatieveiligheid.

## VERBONDEN PARTIJEN

#### Veiligheidsregio Brabant-Noord

Stichting regionaal veiligheidshuis 's-Hertogenbosch en omstreken

## 2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

### WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Optimale bereikbaarheid en verkeersveiligheid, waarbij de kwaliteit van de openbare ruimte de leefbaarheid vergroot.

#### Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](http://waarstaatjegemeente.nl) weer. We hebben hierbij ook een referentiemeting opgenomen. Hiervoor gebruiken wij de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

| Indicator  | 1 maart 2018 |            |      | 1 augustus 2018 |            |      |
|--|--------------|------------|------|-----------------|------------|------|
|  | Jaar         | Meerijstad | Ref. | Jaar            | Meerijstad | Ref. |
| Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig. | 2015         | 9,0        | 8,0  | 2015            | 9,0        | 8,0  |
| Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser.        | 2015         | 14,0       | 9,0  | 2015            | 14,0       | 9,0  |

### WAT GAAN WE DAAR VOOR DOEN?

#### 2.1 We willen een goede bereikbaarheid van kernen, wijken en bedrijventerreinen

We bereiden de snelfietsroute verder voor. We werken de ontwerpen verder uit en starten onderzoeken op voor aanpassing bestemmingsplannen.

We werken aan de (duurzame) mobiliteitsvisie Meierijstad. Deze visie heeft een relatie met de omgevingsvisie. In de visie gaan we in op bereikbaarheid, veiligheid, duurzaamheid, leefbaarheid en innovatie in de vorm van slimme mobiliteit. Aan de visie is een uitvoeringsprogramma gekoppeld waar de maatregelen en/of opgaven en kosten per jaar staan.

We leggen in het 2<sup>e</sup> kwartaal 2019 een voorstel aan de raad voor over de verdeling van de gelden voor het uitvoeringsprogramma mobiliteit 2019 inclusief prioritering. Dit doen we vooruitlopend op het uitvoeringsprogramma in de mobiliteitsvisie Meierijstad.

We gaan verder met de voorbereiding van de nieuwe verbindingsweg tussen de N279 afslag Keldonk en de bedrijventerreinen in Veghel-zuidwest (MER studie). Afhankelijk van de nader uit te werken planning verwachten we eind 2019 - begin 2020 een raadsvoorstel te kunnen voorleggen over deze weg. Deze weg is een pilotproject op het terrein van duurzaamheid.

We zoeken naar een geschikte locatie voor een centrale truckparking. Met deze voorziening willen we de parkeeroverlast van vrachtwagens beperken. Ook biedt het mogelijkheden om chauffeurs beter te faciliteren bij het nemen van hun rustmomenten.

#### 2.2 We willen de verkeersveiligheid binnen bebouwde kom en in het buitengebied verbeteren

We ondersteunen het provinciaal beleid "Help Brabant mee op weg naar nul verkeersdoden". In 2019 werken we de maatregelen voor uniformering van verkeerssituaties in Meierijstad nader uit.

2.3 We willen dat de openbare ruimten aangenaam, schoon, goed onderhouden en veilig zijn, met voldoende groen, waarbij de winkelcentra/publieksruimtes extra uitstraling krijgen.

Civieltechnische kunstwerken: We vervangen de bruggen en steigers die op korte termijn niet langer veilig en/of bruikbaar zijn en niet langer voldoen aan de wettelijke vereisten. Met het vervangen van deze kunstwerken, maken wij een aanzet om de kwaliteit van ons areaal op het vereiste niveau te brengen.

Wegen: We vervangen de slechte wegverhardingen die op korte termijn niet langer veilig en/of bruikbaar zijn. Met het vervangen van deze verhardingen, maken wij een aanzet om de kwaliteit van ons areaal op het vereiste niveau te brengen. Hierbij is speciale aandacht voor verbetering van verkeersveiligheid en uniformering van verkeerssituaties.

Openbare verlichting: Met het vervangen van de oude lichtarmaturen en lantaarnpalen halen wij een achterstand in op het onderhouds- en vervangingsprogramma én komen we tot duurzame verlichting c.q. een reductie van het energieverbruik met 50% in 2030. E.e.a. overeenkomstig het energieakkoord dat we hiervoor hebben ondertekend.

Groen: we implementeren nieuwe onderhoudsafspraken met de SW bedrijven op basis van het IBOR. We gaan werken aan de kwaliteitsborging en de communicatie. We sluiten nieuwe contracten af voor het onderhoud van bomen, bermen, ruw gras, sloten en stadswateren. We starten met renovatieprojecten op 17 locaties.

Speelruimte: opstellen en implementeren van nieuw beleid voor inrichting en beheer.

2.4 We streven naar versterking van goederenvervoer over water.

Binnen het regionale samenwerkingsverband voor logistiek (VijfSterrenLogistiek) besteden we ook in 2019 met MCA Brabant aandacht aan de lobby voor duurzaam goederenvervoer over water.

## WAT KOST HET?

(Bedragen x € 1.000)

| Verkeer, vervoer en waterstaat    | Jaarrekening<br>2017 | Begroting<br>2018 | Begroting<br>2019 | Begroting<br>2020 | Begroting<br>2021 | Begroting<br>2022 |
|-----------------------------------|----------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Lasten                            | 7.517                | 13.684            | 7.743             | 7.746             | 7.700             | 7.681             |
| Baten                             | 1.191                | 756               | 760               | 763               | 664               | 664               |
| Geraamd saldo van baten en lasten | 6.326                | 12.928            | 6.983             | 6.983             | 7.036             | 7.017             |
| Toevoeging reserves               | 12.200               | 144               | 1.749             | 1.740             | 1.594             | 1.594             |
| Onttrekking reserves              | 7.531                | 3.870             | 322               | 247               | 209               | 209               |
| Geraamd resultaat                 | 10.995               | 9.202             | 8.409             | 8.476             | 8.420             | 8.401             |

## ONTWIKKELAMBITIES

| Nieuwe bestedingen<br>(bedragen x € 1.000)          | Jaarlijkse lasten |            |            |             |
|---|-------------------|------------|------------|-------------|
|   | 2019              | 2020       | 2021       | 2022        |
| Onderhoud wegen * / **                              | 5.000             |            |            |             |
| Onderhoud civiele kunstwerken *                     | 190               |            |            |             |
| Beheer en onderhoud vrachtwagenparkeerplaats/gebouw | 10                | 30         | 30         | 30          |
| N279 Veghel-Asten; onderzoekskosten *               | 100               |            |            |             |
| Kapitaallasten nieuwe investeringen                 |                   | 315        | 631        | 1443        |
| <b>Totaal lasten bestedingen:</b>                   | <b>5.300</b>      | <b>345</b> | <b>661</b> | <b>1473</b> |
| Algemene risico-reserve: *                          | -790              |            |            |             |
| Tijdelijke bestemmingsreserve wegen **              | -4500             |            |            |             |
| <b>Totaal dekkingen:</b>                            | <b>-5.290</b>     |            |            |             |

|   |           |            |            |              |
|---|-----------|------------|------------|--------------|
| <b>Totaal ten laste van geraamd resultaat</b> | <b>10</b> | <b>345</b> | <b>661</b> | <b>1.473</b> |
|---|-----------|------------|------------|--------------|

| Nieuwe Investeringen<br>(bedragen x € 1.000)                      | Investeringsbedrag |               |               |              |
|---|--------------------|---------------|---------------|--------------|
|   | 2019               | 2020          | 2021          | 2022         |
| Vervanging wegen  | 5.000              | 5.000         | 5.000         | 5.000        |
| Uniformering verkeersmaatregelen                                  | 30                 | 632           | 316           | 316          |
| Vervangingsprogramma openbare verlichting                         | 1.800              | 440           | 440           | 440          |
| Uitvoeringsplan mobiliteit  | 1.100              | 1.100         | 1.100         | 1.100        |
| Vervanging civiele kunstwerken / bruggen                          | 1.200              |               |               |              |
| Snelfietsroute Veghel - Uden                                      | 500                |               |               |              |
| Vrachtwagenparkeerplaats  |                    | 3.731         |               |              |
| Verbindingsweg N279 Keldonk - Bedrijventerreinen Veghel-west 2021 |                    |               | 12.470        |              |
| <b>Totaal investeringen</b>                                       | <b>9.630</b>       | <b>10.903</b> | <b>19.326</b> | <b>6.856</b> |

## TOELICHTING OP ONTWIKKELAMBITIES 2019

### Bestedingen 2019

#### Onderhoud wegen

In 2019 maken we een inhaalslag met het groot onderhoud van wegen op basis van het meerjaren-onderhoudsplan. Hiervoor wordt o.a. als dekking de tijdelijke bestemmingsreserve wegen ingezet.

#### Onderhoud civiele kunstwerken

Het onderhoud aan bruggen en tunnels, zodat wordt geborgd dat er veilig gebruik van kan worden gemaakt.

#### Beheer en onderhoud vrachtwagenparkeerplaats/gebouw

Om de overlast van geparkeerde vrachtwagens te reduceren is een het realiseren van een centraal gelegen vrachtwagen-parkeerterrein met een facilitair gebouw noodzakelijk.

#### N279 Veghel-Asten onderzoekskosten

Middelen zijn nodig voor onderzoekskosten inclusief externe inhuur. In de begroting is voor 2018 € 50.000 voor onderzoekskosten N279 opgenomen. Het is nodig dat ook in 2019 hiervoor geld beschikbaar is.

#### Investerings 2019

##### Vervanging wegen 2019

De volgende wegen zijn opgenomen in onze planning voor 2019: Leeuwenhoekweg en Rijnstraat in Veghel, Pastoor Smitsstraat, Kortestraat en Bobbenagelseweg in Sint-Oedenrode, De Roost en Vaansingel in Erp, Goordonksedijk in Mariaheide, Koeveringsedijk in Schijndel/Sint-Oedenrode.

##### Uniformering verkeersmaatregelen 2019

Binnen Meierijstad is in het verleden door de respectieve gemeenten verschillend omgegaan met verkeersmaatregelen. Denk bijvoorbeeld aan de voorrangregeling voor fietsen op rotondes, de voorrangregeling van kruisingen op erftoegangswegen en het toestaan voor brommers op de rijbaan. Harmonisatie binnen Meierijstad is gewenst en het ligt voor de hand daarbij de CROW richtlijnen te volgen.

##### Vervangingsprogramma openbare verlichting 2019

De middelen worden gebruikt om programmatisch vervangen mogelijk te maken van de openbare verlichting. Dit borgt dat de openbare ruimte verkeersveilig bruikbaar is en woon- en leefomgevingen sociaal veilig zijn. Daarnaast realiseren we duurzaamheidsambitie die in het energie-akkoord is overeengekomen door het bereiken van een aanzienlijke energiereductie.

##### Uitvoeringsplan mobiliteit 2019

Maatregelen ter verbetering van verkeersveiligheid en bereikbaarheid.

##### Vervanging civiele kunstwerken/bruggen

Een aantal bruggen heeft inmiddels het einde van hun levensduur bereikt. Deze constructies zijn zodanig verzwakt dat onderhoud niet langer genoeg is om een veilig gebruik te waarborgen en dat vervanging noodzakelijk is. In 2019 zijn wij van plan de volgende verkeersbruggen te vervangen: Borchmolendijk en Wolfswinkel in Sint-Oedenrode en Gemertsedijk in Erp. Voor fietsbruggen zijn dat de bruggen in de Trompstraat (Veghel), Dommelpark (Sint-Oedenrode) en Lavasveld (Veghel). In de Biezenloop (Schijndel), Veerstraat (Veghel) en Lobbenhoef (Schijndel) worden de landbouwbruggen vervangen.

##### Snelfietsroute Veghel - Uden

Beoogd effect van de snelfietsrouten Veghel-Uden is het stimuleren van het fietsverkeer voor het realiseren van onze doelstellingen op het gebied van duurzaamheid, gezondheid, toerisme en recreatie, bereikbaarheid en veiligheid. Op 8 maart jl. heeft de gemeenteraad een besluit genomen om een gemeentelijk investeringskrediet van € 2,7 miljoen beschikbaar te stellen. Dit geld is afkomstig van:

- € 1,5 miljoen snelfietsroute Veghel-Uden 2017/2018
- € 0,5 miljoen snelfietsroute Veghel-Uden 2019
- € 0,7 miljoen uitvoeringsplannen mobiliteit 2017/2018

#### **VERBONDEN PARTIJEN**

Niet van toepassing.

### 3 ECONOMIE

#### WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Meerijstad is toonaangevend in AgriFood Capital, waarbij Food de verbindende factor is. Wij investeren in een intensieve samenwerking met ondernemers en onderwijs. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen is een uitgangspunt. Onze winkelgebieden zijn in combinatie met horeca en recreatie & toerisme aantrekkelijk, divers en levendig. Wij bieden ruimte voor innovatieve duurzame ontwikkeling van agrarische en recreatieve bedrijven in het buitengebied die bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit

#### Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. We hebben hierbij ook een referentiemeting opgenomen. Hiervoor gebruiken wij de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

| Indicator  | 1 maart 2018 |            | 1 augustus 2018 |            |       |       |
|--|--------------|------------|-----------------|------------|-------|-------|
|  | Jaar         | Meerijstad | Ref. Jaar       | Meerijstad | Ref.  |       |
| Funciemenging. De FMIndex geeft de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. | 2016         | 56,6       | 51,3            | 2017       | 57,0  | 51,4  |
| Vestigingen (van bedrijven), per 1.000 inwoners (15 t/m 64 jaar)   | 2016         | 124,8      | 123,9           | 2017       | 128,2 | 127,0 |

#### WAT GAAN WE DAAR VOOR DOEN?

3.1 We bieden ruimte voor de ontwikkeling van bestaande bedrijven, het aantrekken van nieuwe bedrijven en faciliteren innovatie binnen het bedrijfsleven.

De bedrijfsterreinitgifte verloopt voorspoedig en komt hoofdzakelijk voort uit de groei-behoefte van bestaande bedrijven. Het belang en de urgentie voor verrijking en vernieuwing van het economische ecosysteem Meerijstad wordt verder nagegaan. De invalshoek hiervoor is niet langer bedrijfsterreinitgifte, maar ontwikkeling van een duurzame economie. Dit wordt een nadrukkelijk thema in de economische visie Meerijstad die we op gaan stellen.

Samen met het verenigd bedrijfsleven (POM) zetten we in op het vestigingsklimaat voor bedrijven en innovatie.

Wij ondersteunen initiatieven die stimuleren dat werknemers van bedrijven in Meerijstad gaan wonen. Vandaar dat wij ook in 2019 een bijdrage willen leveren aan het Inpat Center.

We blijven innovaties in het bedrijfsleven nagaan, stimuleren en versterken.

De gemeente koppelt actief de aandachtsvelden economie-onderwijs-arbeidsmarkt aan elkaar.

We ondersteunen initiatieven op het gebied van kleinschalige bedrijvigheid en startende ondernemers. We faciliteren hiervoor een organisatie die een bijdrage levert aan bijbehorende doelen en verwachtingen.

3.2 Meierijstad wil economisch sterke en aantrekkelijke winkelcentra met respect voor de eigen identiteit van de verschillende kernen.

De centrumvisie wordt vastgesteld in december 2018. In 2019 starten we met de uitrol van de uitvoeringsagenda, die is opgesteld n.a.v. de centrumvisie.

3.3 Meierijstad is een stevig merk dat iedereen omarmt. Samen met het bedrijfsleven én partijen op het terrein van cultuur/toerisme/recreatie zoals Platform Ondernemend Meierijstad, AgriFood Capital, Visit Brabant, ZLTO en Recron werken we aan de kwaliteiten en de naamsbekendheid van Meierijstad en de diverse kernen.

Het profilerings- en promotieplan voor Meierijstad wordt begin 2019 ter vaststelling aangeboden aan de raad en in de loop van het jaar verder uitgerold.

De opschalingsmogelijkheden van de Verspillingsfabriek-360 naar nationaal niveau staan in 2019 centraal.

We gaan doorlopend initiatieven na en pakken de uitvoering, waar mogelijk op met gemeentelijk duurzaamheidsbeleid.

We blijven doorlopend deelnemen aan de Vijf Sterren Logistiek vanwege landelijke positionering en verdere optimalisatie van de waterverkeersinfrastructuur.

3.4 We stellen ons op als partner van het bedrijfsleven. We stellen hoge eisen aan de dienstverlening aan bedrijven. Met het bedrijfsleven worden plannen ontwikkeld en uitgevoerd.

Het bestuurlijk overleg is vernieuwd en de werkwijze van gecombineerde werkgroepen tussen bedrijfsleven en de gemeente wordt voortgezet. Deze gecoördineerde samenwerking gaat uit van ondernemers en ambtenaren die volgens een gemeenschappelijk thema naar concrete resultaten werken. Daar past ook nauwe samenwerking bij beleidsprocessen bij (bijv. economische visie of beleid voor bedrijventerreinen).

## WAT KOST HET?

(Bedragen x € 1.000)

| Economie                          | Jaarrekening<br>2017 | Begroting<br>2018 | Begroting<br>2019 | Begroting<br>2020 | Begroting<br>2021 | Begroting<br>2022 |
|-----------------------------------|----------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Lasten                            | 5.142                | 21.886            | 23.847            | 23.725            | 13.048            | 10.956            |
| Baten                             | 20.847               | 20.045            | 22.714            | 22.787            | 12.120            | 10.043            |
| Geraamd saldo van baten en lasten | -15.705              | 1.841             | 1.133             | 938               | 928               | 913               |
| Toevoeging reserves               | 58                   |                   |                   |                   |                   |                   |
| Onttrekking reserves              | 89                   | 690               | 135               | 10                |                   |                   |
| Geraamd resultaat                 | -15.737              | 1.151             | 998               | 928               | 928               | 913               |



## ONTWIKKELAMBITIES

| Nieuwe bestedingen<br>(bedragen x € 1.000) | Jaarlijkse lasten |      |      |      |
|--|-------------------|------|------|------|
|  | 2019              | 2020 | 2021 | 2022 |
| Ondersteuning van startersinitiatieven *   | 50                | 50   | 25   |      |
| Food 360 - verspillingsfabriek             | 10                | 10   |      |      |
| Kapitaallasten nieuwe investeringen        |                   |      |      |      |
| Totaal lasten bestedingen:                 | 60                | 60   | 25   |      |
| Reeds in meerjarenbegroting verwerkt:      | -10               | -10  |      |      |
| Algemene risico-reserve: *                 | -50               | -50  | -25  |      |
| Totaal dekkingen:                          | -60               | -60  | -25  |      |

Totaal ten laste van geraamd resultaat

| Nieuwe Investerings<br>(bedragen x € 1.000) | Investeringsbedrag |      |      |      |
|---|--------------------|------|------|------|
|   | 2019               | 2020 | 2021 | 2022 |
| Geen investeringen.                         |                    |      |      |      |
| Totaal investeringen:                       |                    |      |      |      |

## TOELICHTING OP ONTWIKKELAMBITIES 2019

### Bestedingen 2019

#### Ondersteuning van startersinitiatieven

Startende ondernemingen leveren een belangrijke bijdrage aan de dynamiek en groei van de lokale economie. Starters zorgen voor werkgelegenheid en vernieuwing. Een efficiënte startersadviesstructuur met doordachte advisering en bijbehorend dienstenpakket bevordert het starten van een onderneming in zijn algemeenheid en ondersteunt de starter in de beginfase van de onderneming en in de eerste jaren daarna. Het bevordert de levensvatbaarheid van ondernemingen. Meierijstad acht deze ondersteuning van groot belang, wat ook tot uiting komt in de Mijlpalen.

#### Food 360 - verspillingsfabriek

Het college onderschrijft het belang om verspilling tegen te gaan, en staat positief tegenover deze ontwikkeling van Three Sixty en de Food Waste Experts. Het college wil zich actief inzetten om verspilling binnen de gemeente tegen te gaan, en ziet voor zichzelf een rol als koplopergemeente binnen de regio, binnen Nederland en binnen Europa.

## VERBONDEN PARTIJEN

Stichting Agrifood Capital

## 4 ONDERWIJS

### WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Ontwikkeling van de eigen talenten voor iedereen door het aanbieden van passend onderwijs en door stimulering van een goede aansluiting tussen vroeg- en voorschoolse voorzieningen, basisonderwijs en voortgezet onderwijs.

Arbeidsmarkt en onderwijs sluiten goed op elkaar aan. Er is een intensieve samenwerking tussen overheid, ondernemers en onderwijs.

#### Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. We hebben hierbij ook een referentiemeting opgenomen. Hiervoor gebruiken wij de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

| Indicator   | 1 maart 2018 |            | 1 augustus 2018 |            |      |      |
|---|--------------|------------|-----------------|------------|------|------|
|   | Jaar         | Meerijstad | Ref. Jaar       | Meerijstad | Ref. |      |
| Niet ingeschreven leerplichtigen, per 1.000 leerlingen  | 2016         | 2,1        | 1,9             | 2017       | 1,1  | 1,7  |
| Wel ingeschreven leerplichtigen, maar ongeoorloofd afwezig, per 1.000 leerplichtige leerlingen. | 2016         | 11,4       | 28,7            | 2017       | 9,9  | 28,3 |
| Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (12-23 jaar)                               | 2015         | 1,1        | 1,8             | 2016       | 1,2  | 1,7  |

### WAT GAAN WE DAAR VOOR DOEN?

#### 4.1 We willen in elke kern basisonderwijs behouden

De uitwerking is terug te vinden in het integraal huisvestingsplan (IHP).

#### 4.2 Uitgangspunt is een multifunctionele accommodatie met als basis een integraal onderwijs huisvestingsplan

We starten de voorbereidingen voor het IHP 2021-2024. Dit doen we door het maken van een inventarisatie c.q. opname van alle schoolgebouwen. Vervolgens stellen we aan de hand van criteria vast hoe de gebouwen scoren op technisch, ruimtelijk en functioneel vlak. Deze inventarisatie vormt de basis voor uitvoeringsprogramma's, die gekoppeld zijn aan het IHP.

We starten de realisatie van de projecten vervangende nieuwbouw van de basisscholen Sint Antonius van Padua (Nijnsel) en Petrus en Paulus (Eerde) en de renovatie/uitbreiding van de Uilenbrink. (Veghel).

We starten de voorbereidingen van de nieuwe MFA de Kienehoef, waarin naast de basisscholen de Springplank en de Kienehoef ook andere maatschappelijke functies (sport, kinderopvang, ontmoetingspunt wijk) onderdak krijgen.

#### 4.3 Onderwijsbeleid

We ronden de verkenning af, samen met ondernemers en onderwijs in Meerijstad en omgeving naar de mogelijkheden om (delen van) bepaalde (beroeps)opleidingen op MBO- en HBO-niveau naar Meerijstad te halen. Wij zetten in op handhaving van het huidige aanbod resp. het verbreden van het beroepsonderwijs met (delen van) opleidingen die tot heden niet aangeboden worden.

We geven uitvoering aan de afspraken (skills & talent agreement) uit de werkconferentie onderwijs/arbeidsmarkt najaar 2018

|  |
|--|
| We overleggen periodiek met het lokaal en regionaal onderwijsveld resp. lokale bedrijfsleven (POM) gericht op de relatie onderwijs/arbeidsmarkt  |
| We werken mee aan de opzet van regionale plannen voor een sterk dekkend en vernieuwend technisch onderwijs.  |
| In 2018 wordt gewerkt aan een ambitedocument onderwijsinnovaties, samen met partijen uit het primair en voortgezet onderwijs. In dit document worden speerpunten en concrete innovatiethema's opgenomen. We gaan deze thema's vanaf 2019 uitwerken in concrete projecten.  |
| We participeren actief in de samenwerking met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs van de beide regio's waarin de gemeente is vertegenwoordigd. Binnen deze samenwerkingsverbanden wordt via de ontwikkelagenda's ingezet om de doelen voor Passend Onderwijs op het gebied van thuiszitters, leerlingenvervoer, spreiding en toegankelijkheid van speciaal onderwijsvoorzieningen, aansluiting jeugdhulp-onderwijs te kunnen realiseren. |
| We starten de uitvoering van een nieuwe Educatieve Agenda (LEA), waarvan het door het onderwijs ingebrachte innovatieprogramma onderwijs een belangrijk onderdeel vormt. De LEA is in 2018 in samenspraak tussen gemeente en onderwijsveld tot stand gekomen.  |
| Samen met partners geven we uitvoering aan het Aanvalsplan Laaggeletterdheid. Met dit aanvalsplan willen wij in 2019 meer laaggeletterden bereiken en laaggeletterdheid verder terugdringen.   |

## WAT KOST HET?

(Bedragen x € 1.000)

| Onderwijs                         | Jaarrekening 2017 | Begroting 2018 | Begroting 2019 | Begroting 2020 | Begroting 2021 | Begroting 2022 |
|-----------------------------------|-------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Lasten                            | 7.348             | 8.981          | 9.020          | 8.850          | 8.921          | 8.877          |
| Baten                             | 1.977             | 1.380          | 1.109          | 1.109          | 1.109          | 1.109          |
| Geraamd saldo van baten en lasten | 5.371             | 7.601          | 7.911          | 7.741          | 7.812          | 7.768          |
| Toevoeging reserves               | 1.016             |                | 120            | 120            | 120            | 120            |
| Onttrekking reserves              | 334               | 402            | 460            | 412            | 388            | 354            |
| Geraamd resultaat                 | 6.053             | 7.199          | 7.571          | 7.449          | 7.544          | 7.534          |

## ONTWIKKELAMBITIES

| Nieuwe bestedingen                                     | (bedragen x € 1.000) | Jaarlijkse lasten |      |      |      |
|--|----------------------|-------------------|------|------|------|
|  |                      | 2019              | 2020 | 2021 | 2022 |
| Innovatieprojecten onderwijs **                        |                      | 100               | 100  |      |      |
| Sloopkosten basisschool Petrus en Paulus               |                      | 45                |      |      |      |
| Afboeken boekwaarde scholen Kienehoef                  |                      |                   |      | 293  |      |
| Afboeken boekwaarde school Petrus en Paulus            |                      |                   | 180  |      |      |
| Afboeken boekwaarde school de Bunders                  |                      |                   | 127  |      |      |
| Verbreding beroepsonderwijs in Meierijstad *           |                      | 100               | 50   | 50   |      |
| Actualisering Integraal Huisvesting Plan (IHP)         |                      |                   |      |      |      |
| Onderwijshuisvesting 2021-2024 *                       |                      | 100               |      |      |      |
| Uitbreiding 0,67fte onderwijsbeleid                    |                      | 58                | 58   | 58   | 58   |
| Inzet tijdelijke projectcapaciteit passend onderwijs * |                      | 15                | 15   |      |      |
| Kapitaallasten nieuwe investeringen                    |                      |                   | 74   | 277  | 686  |

|                                       |      |      |      |      |
|---------------------------------------|------|------|------|------|
| Totaal lasten bestedingen:            | 418  | 604  | 678  | 744  |
| Algemene risico-reserve: *            | -215 | -372 | -343 |      |
| Reeds in meerjarenbegroting verwerkt: | -130 | -97  | -241 | -241 |
| Reserve sociaal domein **             | -100 | -100 |      |      |
| Totaal dekkingen:                     | -445 | -569 | -584 | -241 |

|  |     |    |    |     |
|--|-----|----|----|-----|
| Totaal ten laste van geraamd resultaat | -27 | 35 | 94 | 503 |
|--|-----|----|----|-----|

| Nieuwe Investerings<br>(bedragen x € 1.000)           | Investeringsbedrag |       |       |       |
|---|--------------------|-------|-------|-------|
|   | 2019               | 2020  | 2021  | 2022  |
| Vervangen nieuwbouw basisschool Petrus en Paulus      | 1542               |       |       |       |
| Uitbreiding basisschool de Ieme                       | 567                |       |       |       |
| Vorbereidingskrediet MFA Kienehoef                    | 447                |       |       |       |
| Realisatie MFA Kienehoef                              |                    | 5350  |       |       |
| Renovatie en uitbreiding basisschool de Uilenbrink    | 4.847              |       |       |       |
| Vorbereidingskrediet renovatie of nieuwbouw de Empel  |                    |       | 187   |       |
| Realisatie renovatie of nieuwbouw de Empel            |                    |       | 2152  |       |
| Vervangende nieuwbouw basisschool de Bunders          |                    |       | 2365  |       |
| Vorbereiding renovatie/nieuwbouw basisschool Antonius |                    |       |       | 147   |
| Realisatie renovatie/nieuwbouw basisschool Antonius   |                    |       |       | 1722  |
| Totaal investeringen:                                 | 7.403              | 5.350 | 4.704 | 1.869 |

## TOELICHTING OP ONTWIKKELAMBITIES 2019

### Bestedingen 2019

#### Innovatieprojecten onderwijs

Deze middelen worden aangewend ter financiering van pilots op het gebied van onderwijsinnovatie. De exacte aard en duur van deze projecten is nog niet bekend omdat de speerpunten en criteria van onderwijsinnovatie nog niet ontwikkeld zijn. De verwachting is dat deze in het voorjaar van 2019 bekend zijn.

Sloopkosten i.v.m. nieuwbouw basisschool Petrus en Paulus  
Sloopkosten i.v.m. vervangende nieuwbouw op andere locatie.

#### Verbreiding beroepsonderwijs in Meerijstad

Betreft verbreiding ten opzichte van huidig onderwijsaanbod. Na de ambtelijke verkenning in 2018 zal in 2019 verdiepend onderzoek worden gedaan naar de mogelijkheden om bepaalde (beroeps)opleidingen (al dan niet fysiek) naar Meerijstad te halen.

#### Actualisering Integraal Huisvestingsplan (IHP) onderwijshuisvesting 2021-2024

In 2018 is het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Primair Onderwijs 2017-2020 door de raad vastgesteld. In dit plan is nadrukkelijk aangegeven dat in 2019 zal worden gestart met de actualisering van het IHP voor de eerstvolgende periode 2021-2024. In dat IHP zal nadrukkelijk worden ingestoken op een uitgebreide inventarisatie van de bouwtechnische, functionele en ruimtelijke staat van de schoolgebouwen in Meerijstad.

#### Uitbreiding 0,67fte onderwijsbeleid

Op het gebied van onderwijs heeft de gemeente een aantal mijlpalen geformuleerd en concrete doelstellingen die bereikt worden via intensieve samenwerking met overheid, ondernemers en het onderwijs. Om dit te kunnen realiseren is extra ambtelijke capaciteit nodig.

#### Inzet tijdelijke projectcapaciteit passend onderwijs

Sinds de invoering van Passend Onderwijs maken samenwerkingsverbanden en gemeenten afspraken over een aantal gezamenlijke thema's: thuiszitters, vervoer, spreiding en toegankelijkheid van speciaal onderwijsvoorzieningen, aansluiting jeugdhulp-onderwijs e.d. Hiervoor is een gezamenlijke ontwikkelagenda opgesteld en deze wordt in het daarvoor bestemde OOGO-overleg vastgesteld.

### Investerings 2019

#### Vervangende nieuwbouw basisschool Petrus en Paulus

Het huidige gebouw van basisschool "Petrus & Paulus" voldoet in bouwtechnische, ruimtelijke en functionele zin niet meer waardoor vervanging ervan noodzakelijk is. Deze vervangende nieuwbouw zal op een andere locatie dan de huidige locatie plaatsvinden en zal leiden tot een toekomstbestendige huisvestings situatie voor de school in Eerde.

#### Uitbreiding basisschool de leme

Deze voorziening is opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Primair Onderwijs 2017-2020 (jaarschijf 2019), dat de raad op 29 maart 2018 heeft vastgesteld. Het huidige gebouw van basisschool "de leme" is onvoldoende groot om in huisvesting van de totale schoolbevolking van deze school te voorzien. Derhalve is uitbreiding van de huidige capaciteit noodzakelijk; uitbreiding vindt plaats met 231 m<sup>2</sup> bruto.

#### Vorbereidingskrediet realisatie MFA de Kienehoef

Naar aanleiding van een 'huisvestingsonderzoek onderwijs- en binnensportvoorzieningen Sint-Oedenrode' besloot de raad van de toenmalige gemeente Sint-Oedenrode in 2015 om voor de wijk "de Kienehoef" te kiezen voor de realisatie van een MFA, een en ander ter vervanging van de bestaande (uit 1980 daterende) gebouwen van de basisscholen "de Kienehoef" en "de Springplank" en van sportzaal "de Kienehoef". Realisatie van het MFA zou binnen een tijdsbestek van 5 à 10 jaar plaatsvinden. In samenspraak met de beide schoolbesturen is besloten om in 2020 tot realisatie van het MFA over te gaan, voorafgegaan door een voorbereidingstraject in 2019. Voor dit voorbereidingstraject dient evenwel nog een krediet beschikbaar gesteld te worden. Opgemerkt zij, dat het voorbereidingstraject c.q. -krediet is opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan (IHP) Primair Onderwijs 2017-2020 (jaarschijf 2019), dat de raad op 29 maart 2018 heeft vastgesteld.

#### Uitbreiding en renovatie basisschool de Uilenbrink

Om alle leerlingen te kunnen huisvesten is uitbreiding van de huidige huisvestingscapaciteit noodzakelijk. Daarnaast dient het bestaande gebouw, dat grotendeels uit 1979 dateert, gerenoveerd te worden opdat het gebouw weer aan de hedendaagse aan het onderwijs te stellen eisen voldoet. Het door de raad vastgestelde kwaliteitskader onderwijshuisvesting zal zowel bij de uitbreiding als ook bij de renovatie als uitgangspunt fungeren. In het kader van het door de raad vastgestelde IHP Primair Onderwijs 2017-2020 is in 2018 een voorbereidingskrediet aan het schoolbestuur beschikbaar gesteld. In vervolg op dit krediet wordt in 2019 gestart met de realisatie van voormelde uitbreiding en renovatie, waarvoor een nieuw krediet nodig is.

## VERBONDEN PARTIJEN

Regionaal Bureau Leerplicht

## 5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

### WAT WILLEN WE BEREIKEN?

In Meierijstad zijn sport en gezondheid met elkaar verbonden. Er is een breed aanbod in sport voor iedereen toegankelijk. Cultuur is de verbindende schakel. Door slimme combinaties van cultuur, economische dragers, educatie en beleving bieden we uitdagende ontspanningsmogelijkheden. Meierijstad biedt een gunstig vestigingsklimaat voor creatieve mensen. Kunst maken we zichtbaar en toegankelijk voor een zo breed mogelijk publiek.

### Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. We hebben hierbij ook een referentiemeting opgenomen. Hiervoor gebruiken wij de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

| Indicator     | 1 maart 2018 |            | 1 augustus 2018 |            |      |      |
|---------------|--------------|------------|-----------------|------------|------|------|
|               | Jaar         | Meerijstad | Ref. Jaar       | Meerijstad | Ref. |      |
| Niet sporters | 2012         | 41,7       | 48,4            | 2016       | 46,3 | 50,5 |

### WAT GAAN WE DAAR VOOR DOEN?

#### 5.1 Een breed sportaanbod dat toegankelijk is voor iedereen

Wij faciliteren Sjors Sportief opnieuw voor alle kernen om zo sport verder te stimuleren

We stimuleren en ondersteunen (financieel) sportevenementen om op basis van één centraal thema activiteiten te organiseren.

We stimuleren de ontwikkeling van een Veilig sportklimaat, waar grensoverschrijdend gedrag bespreekbaar is en op de agenda staat.

We verbinden sport en burgers door een extra (buurt)sportcoach in te zetten. De (buurt)sportcoach biedt ook ondersteuning aan de sportverenigingen. Deze functie wordt ingepast in de uitvoering van de Rijksregeling combinatiefunctionarissen.

#### 5.2 Een passend aanbod van binnensport - en buitensportaccommodaties

We vernieuwen het zwembad de Neul inclusief de vervanging van de technische installaties. Daarbij kiezen we duurzame oplossingen.

De uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek voor een zwembadvoorziening in Veghel worden verder uitgewerkt.

We bouwen het kunstgras-korfbalveld op het PWA-sportpark Veghel om in een natuurgras voetbalveld.

We voeren een energiescan uit voor sportaccommodaties in overleg met de sportverenigingen.

Het onderzoek naar de mogelijkheden voor instelling van een revolverend investeringsfonds duurzaamheid wordt nader uitgewerkt.

We starten met de voorbereiding voor een centrale turnvoorziening.

5.3 Er is een cultureel aanbod dat bijdraagt aan persoonlijke ontwikkeling, creativiteit en identiteit van mensen en kernen. We steunen en faciliteren culturele voorzieningen en activiteiten.

Alle groepen 4,5 en 6 op alle basisscholen inclusief het speciaal basisonderwijs hebben gedurende 30 weken kunstlessen door een professional.

We ondersteunen toneel - en theaterverenigingen bij het realiseren van voorstellingen in de diverse accommodaties.

5.4 Vrijwilligers zijn een onmisbare schakel binnen het verenigingsleven en wij bieden hen vraaggericht collectieve ondersteuning.

We verbeteren de online informatievoorziening rondom de collectieve vrijwilligersverzekering.

We willen vanaf 2019 de vrijwilligerswaardering op een eenduidige wijze vormgeven.

5.5 Wij maken kunst maximaal toegankelijk en zichtbaar voor een breed publiek.

We voeren het onderhoud uit aan de kunstwerken in de openbare ruimte. Dit doen we aan de hand van een meerjarig onderhoudsprogramma.

We realiseren een voorziening aansluitend aan de realisatie van het wenkend perspectief voor het ontsluiten van de gemeentelijke kunstcollectie met depotfunctie.

5.6 Wij ondersteunen een lokale omroep met kwalitatief goede en aantrekkelijke programma's

We monitoren de activiteiten van de lokale omroep met het doel de representativiteit van de programmaraad te borgen.

5.7 Vergroten en toegankelijk maken van waardevolle landschappen en natuur.

Geen activiteiten in programmabegroting opgenomen voor 2019.

5.8 Een samenhangend beleid toerisme en recreatie dat aansluit bij de ontwikkelingen binnen Het Groene Woud, Dommelvallei en De Maashorst.

We kijken op welke wijze we uitvoering kunnen geven aan de regionale ontwikkelingsvisie Het Duits Lijntje Verbindt. Hierbij richt het basisprincipe 'Het Duits Lijntje verbindt stad - land' zich vooral op de recreatieve ontwikkeling.

We sluiten aan bij themajaren waarvoor marketing Brabant-breed wordt ingezet. In 2019 is het thema '75 jaar Bevrijding' en in 2020 'Water'

We ondersteunen en ontwikkelen initiatieven van partners.

## WAT KOST HET?

(Bedragen x € 1.000)

| Sport, cultuur en recreatie       | Jaarrekening<br>2017 | Begroting<br>2018 | Begroting<br>2019 | Begroting<br>2020 | Begroting<br>2021 | Begroting<br>2022 |
|-----------------------------------|----------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Lasten                            | 18.045               | 21.931            | 20.999            | 20.694            | 20.383            | 20.145            |
| Baten                             | 3.892                | 3.569             | 3.462             | 3.499             | 3.499             | 3.499             |
| Geraamd saldo van baten en lasten | 14.153               | 18.362            | 17.537            | 17.195            | 16.884            | 16.646            |
| Toevoeging reserves               | 5.411                | 50                | 372               | 372               | 372               | 372               |
| Onttrekking reserves              | 2.229                | 1.915             | 1.293             | 1.080             | 887               | 762               |
| Geraamd resultaat                 | 17.334               | 16.497            | 16.616            | 16.487            | 16.369            | 16.256            |

## ONTWIKKELAMBITIES

| Nieuwe bestedingen<br>(bedragen x € 1.000)   | Jaarlijkse lasten |             |             |            |
|--|-------------------|-------------|-------------|------------|
|  | 2019              | 2020        | 2021        | 2022       |
| Landschapstriënnale 2020 *   | 60                | 100         |             |            |
| Harmonisatie sport   | 115               | 115         | 115         | 115        |
| Uitbreiding 1fte uitvoering sportnota  | 87                | 87          | 87          | 87         |
| FRICTIEBUDGETTEN subsidies   | 250               | 150         | 50          |            |
| Sportevenement Meierijstad   | 25                | 25          | 25          | 25         |
| Beleid ontwikkelen voor aangepaste sporten:  |                   | 10          |             |            |
| Masterplan buitensport Meierijstad   |                   |             | 50          |            |
| Revolverend investeringsfonds duurzaamheid (sport) **                                    | 100               |             |             |            |
| Implementatiekosten sportbedrijf *   | 60                |             |             |            |
| Monitoren sportdeelname *  |                   |             |             | 12         |
| Periodieke vitaliteitsscan verenigingen *  |                   | 50          |             |            |
| Ervenproject *   | 35                |             |             |            |
| Energiescan sportaccommodaties   |                   |             |             |            |
| Doorontwikkeling (gebied)visie toeristische as<br>Kienenhoef-Vlagheide. *                | 25                | 25          |             |            |
| Toeristisch recreatieve ontwikkelingen van de<br>Vlagheide en het Duits Lijntje          | 75                | 75          |             |            |
| Beheer en onderhoud buitenkunstwerken *  | 100               |             |             |            |
| Produceer van voorstellingen op amateurniveau en<br>professioneel niveau in Meierijstad. | 40                | 40          | 40          | 40         |
| Vervaardigen bomenkaart *  | 64                |             |             |            |
| Kapitaallasten nieuwe investeringen  | -90               | 85          | 118         | 196        |
| <b>Totaal lasten bestedingen:</b>  | <b>946</b>        | <b>762</b>  | <b>485</b>  | <b>475</b> |
| Algemene risico-reserve *  | -419              | -250        |             | -12        |
| Reeds in meer jarenbegroting verwerkt:   | -250              | -160        | -100        |            |
| Bijdrage investeringsfonds sport **  | -100              |             |             |            |
| <b>Totaal dekkingen:</b>   | <b>-769</b>       | <b>-410</b> | <b>-100</b> | <b>-12</b> |
| <b>Totaal ten laste van geraamd resultaat</b>  | <b>177</b>        | <b>352</b>  | <b>385</b>  | <b>463</b> |



| Nieuwe Investerings<br>(bedragen x € 1.000)                           | Investeringsbedrag |            |            |            |
|---|--------------------|------------|------------|------------|
|   | 2019               | 2020       | 2021       | 2022       |
| Zwembad de Neul   | 2069               |            |            |            |
| Ombouw kunstgras korfbalveld in natuur-gras voetbalveld PWA-sportpark | 60                 |            |            |            |
| Inrichten van vijf watertappunten                                     | 20                 |            |            |            |
| Turnvoorziening Meerijstad (accommodatie)                             | 275                |            |            |            |
| Turnvoorziening Meerijstad (sportmaterialen)                          | 75                 |            |            |            |
| Aankoop gronden Duits Lijntje.  | 495                |            |            |            |
| Aankoop diverse gronden voor recreatieve- en natuurontwikkeling       | 500                |            |            |            |
| (recreatieve) doorsteek van Bolckpad met onderdoorgang A50            | 320                |            |            |            |
| Herbestemming voormalige gemeentehuis van Schijndel                   | 2200               |            |            |            |
| Groenrenovaties   | 1161               | 368        | 296        | 128        |
| Realiseren sportcentrum special sports                                |                    | 100        |            |            |
| Fiets- en wandelroutes als recreatief toeristische verbinding         |                    | 83         |            |            |
| Aanleg kunstgras korfbalvelden sportpark de Kienehoef                 |                    | 180        |            |            |
| Aanleg kunstgras korfbalveld sportpark Spoorzicht                     |                    |            | 90         |            |
| Uitbreiding EVZ en realisering fietsverbinding Duits Lijntje.         |                    |            | 550        |            |
| <b>Totaal investeringen:</b>  | <b>7.175</b>       | <b>731</b> | <b>936</b> | <b>128</b> |

## TOELICHTING OP ONTWIKKELAMBITIES 2019

### Bestedingen 2019

#### Landschapstriënnale 2020

De voorbereiding van en de deelname aan c.q. organisatie van één of meer onderdelen van de Landschapstriënnale 2020. Beoogd effect is aandacht voor Meerijstad en haar landschappen in het buitengebied en een positief effect op de vrijetijdseconomie binnen Meerijstad.

#### Harmonisatie sport

Volgens de wet Arhi moeten tarieven en subsidies binnen twee jaar geharmoniseerd zijn. Het grote aantal binnensporttarieven wordt teruggebracht tot 3 basistarieven voor reguliere verhuur. Ook worden de tarieven voor buitensport en zwembaden geharmoniseerd.

#### Uitbreiding 1 FTE uitvoering sportnota

Voor de uitvoering van de sportnota is het noodzakelijk de ambtelijke capaciteit uit te breiden.

#### Frictiebudgetten subsidies

In de MvM zijn frictiebudgetten opgenomen voor de jaren 2019, 2020 en 2021 voor de harmonisering van de subsidies. Deze budgetten dienen gehandhaafd te worden dit doel.

#### Sportevenement Meerijstad

Met een sportevenement wordt een sport- en beweegactiviteit met regionale, nationale of zelfs internationale allure bedoeld. Het organiseren van een sportevenement heeft legio voordelen: het vergroot de betrokkenheid bij sport, brengt mensen bij elkaar, stimuleert bepaalde doelgroepen tot sporten en daarnaast heeft het ook een positieve uitwerking op citymarketing, recreatie en toerisme. Met een sportevenement kunnen we Meerijstad op de kaart zetten en in beweging krijgen!

#### Revolverend investeringsfonds duurzaamheid (sport)

Een investeringsfonds voor duurzaamheid stelt sportverenigingen in staat om geld te lenen tegen een aantrekkelijke rente, en dit geld vervolgens te gebruiken om duurzame maatregelen te treffen op haar sportaccommodatie.

#### Implementatiekosten sportbedrijf

Mede met het oog op het behoud van de fiscale mogelijkheden voor sportaccommodaties, maar ook de organisatorische en technische voordelen, willen we een haalbaarheidsonderzoek naar de instelling van een sportbedrijf uitvoeren. Realisatie sportbedrijf in 2019.

#### Ervenproject

Het Coördinatiepunt Landschapsbeheer spant zich al jaren in om samen met gemeenten, provincie, vrijwilligers en bewoners in het buitengebied (boeren)erven aantrekkelijker te maken voor specifieke diersoorten (bijv. steenuil, Kerkuil, boerenzwaluw, huismus) door middel van het aanbrengen van nestkasten en streekeigen beplanting.

#### Energiescan sportaccommodaties

Een energiescan biedt overzicht voor mogelijkheden om energie te besparen en/of het sportpark duurzamer te maken. De middelen zijn opgenomen in programma 7 bij duurzaamheid.

#### Doorontwikkeling gebiedsvisie toeristische as Kienehoef-Vlagheide

Herijking van de bestaande gebiedsvisie (Masterplan Vlagheide) en uitbreiding er van met het gebied Kienehoef. Dit past binnen de verdere aanpak van de robuuste groenblauwe structuren.

#### Toeristische recreatieve ontwikkelingen als verbindende factor tussen de Maashorst en het Groene Woud

In Meierijstad hebben de gebieden Kienehoef en Vlagheide potentie als (grotere) toeristische trekkers. Individueel zijn deze clusters te klein om échte grote trekkers te zijn vandaar de noodzaak om te verbinden en te komen tot een recreatieve doorontwikkeling van deze clusters.

#### Beheer en onderhoud buitenkunstwerken

In 2017 is een inventarisatie en schouw uitgevoerd van alle (ruim 200) buitenkunstwerken in de gemeente Meierijstad. De resultaten hiervan zijn verwerkt in een meerjarenonderhoudsprogramma. In dit programma wordt onderscheid gemaakt in dagelijks, klein en groot onderhoud en restauraties. Voor de uitvoering is een eenmalig budget nodig.

#### Produceren van voorstellingen op amateur en professioneel niveau in Meierijstad

In Meierijstad is een 10-tal verenigingen en stichtingen actief met het produceren van voorstellingen voor de inwoners van Meierijstad. Dit vindt plaats op amateur en professioneel niveau.

#### Vervaardigen bomenkaart

In de bomenverordening van Meierijstad is gekozen voor de toekomstige werkwijze met een z.g. bomenkaart. Op deze kaart zijn alle bomen of boomstructuren opgenomen waarvoor een kapvergunning aangevraagd moet worden. Voor het vervaardigen van de kaart is een uitgebreide inventarisatie nodig en doorlopen we een formele inspraakprocedure.

## Investerings 2019

#### Zwembad de Neul

We renoveren het 40 jaar oude zwembad de Neul om de 90.000 bezoekers een zwembad te bieden dat voldoet aan de eisen van deze tijd. De renovatie is inclusief de vervanging van de technische installaties. Daarbij kiezen we duurzame oplossingen.

#### Ombouw kunstgras korfbalveld in natuurgras voetbalveld PWA-sportpark Veghel

Het kunstgras korfbalveld op het Prins Willem Alexander sportpark willen we ombouwen in een natuurgras voetbalveld.

#### Inrichten van vijf watertappunten

Een watertappunt biedt een openbare voorziening voor de inwoners van Meierijstad om hun flesje of bidon te vullen met schoon drinkwater. Deze tappunten kunnen in het centrum van een kern geplaatst

worden, maar ook bij een sportveld of langs een populaire wandel-, hardloop- of fietsroute. Zo stimuleren we het ongeorganiseerd sporten en zorgen we dat de inwoners van Meierijstad de beschikking over frisdrinkwater hebben, in plaats van ongezonde frisdrank.

#### Turnvoorziening Meierijstad

In Meierijstad is een gebrek aan specialistische binnensportaccommodaties voor het turnen. Een gezamenlijke turnvoorziening voor Meierijstad zou dit oplossen.

#### Aankoop gronden Duits Lijntje

Betreft een benodigd krediet voor de aankoop van gronden ten behoeve van het kunnen realiseren van een ecologische verbindingzone (EVZ) en (snel)fietsroute. Het gaat hierbij over het volledige traject vanaf Veghel tot Boxtel. Dit haakt aan op de visie 'Duits Lijntje verbindt'. Een haalbaarheidsstudie is noodzakelijk.

#### Aankoop diverse gronden voor recreatieve en natuurontwikkeling 2019

Gezien de ervaringen met plotselinge en gewenste aankopen voor recreatieve- en natuurontwikkeling van afgelopen jaar en mogelijk dit jaar wordt voorgesteld om een bedrag te reserveren voor deze aankopen. Met het opnemen van een budget brengen we meer structuur aan in deze ontwikkeling.

#### Recreatieve doorsteek van Bolckpad met onderdoorgang A50

In de toeristisch recreatieve fiets- en wandelstructuren ontbreekt de verbinding tussen het Bolckepad en de Kerkdijk/onder doorgang A50. Deze verbinding (half verharding) kan gerealiseerd worden over de grond van een particuliere eigenaar. Hij is hiervoor benaderd en staat hier positief tegenover. Ter voorkoming van betreding van zijn landbouwgrond wordt het pad (en een gedeelte van een bestaande structuur) voorzien van een meidoornhaag. Deze draagt bij aan de ecologische structuur van het gebied.

#### Herbestemming voormalige gemeentehuis van Schijndel

Als gevolg van de fusie wordt het gemeentehuis van de voormalige gemeente Schijndel niet meer als gemeentehuis gebruikt. De raad wenst het oude deel van het voormalige gemeentehuis in eigendom te behouden en wil hier de bibliotheek, een klantencontactcentrum van de gemeente, de gemeentelijke kunstcollectie en economische dragers onderbrengen (het Wenkend perspectief genoemd). Tevens heeft de raad in principe ingestemd met initiatief om het nieuwe deel van het gemeentehuis te verkopen en te herbestemmen voor de functie wonen in een mix voor jong en oud en/of in een combinatie met zorg.

#### Groenrenovaties 2019

Op diverse locaties moeten bomen en groen gerenoveerd worden. Redenen hiervoor zijn o.a. de levensduur en overlast. Op een aantal locaties willen nutsbedrijven bovendien hun leidingen saneren. Vooral bij de vervanging van bomen is een interdisciplinaire aanpak gewenst met weg- en rioolbeheer.

## VERBONDEN PARTIJEN

Accommodatiebeheer Schijndel B.V.  
Stichting museum Henkenshage  
Smederijmuseum in Sint Oedenrode

## 6 SOCIAAL DOMEIN

### WAT WILLEN WE BEREIKEN?

De inwoners van Meierijstad geven zelf vorm aan hun leven en aan hun omgeving. Wij stimuleren en ondersteunen dit. Samen met de inwoners versterken we de leefbaarheid in wijken en dorpen. We voorkomen sociale uitsluiting en eenzaamheid.

Aan inwoners die dat nodig hebben, wordt passende ondersteuning aangeboden. We zorgen voor maatwerk en voor kwaliteit. De ondersteuning is effectief en efficiënt.

### Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. We hebben hierbij ook een referentiemeting opgenomen. Hiervoor gebruiken wij de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

| Indicator  | 1 maart 2018 |            |       | 1 augustus 2018 |            |       |
|--|--------------|------------|-------|-----------------|------------|-------|
|  | Jaar         | Meerijstad | Ref.  | Jaar            | Meerijstad | Ref.  |
| Banen, per 1.000 inwoners (15-64 jaar).  | 2016         | 836,8      | 740,5 | 2017            | 854,6      | 746,1 |
| Jongeren met een delict voor de rechter (12-21 jaar)   | 2015         | 0,8        | 1,6   | 2015            | 0,8        | 1,6   |
| Kinderen in uitkeringsgezin (tot 18 jaar)  | 2015         | 3,3        | 6,2   | 2015            | 3,3        | 6,2   |
| Netto arbeidsparticipatie. % werkzame beroepsbevolking t.o.v. (potentiële) beroepsbevolking. | 2016         | 68,6       | 65,6  | 2017            | 69,8       | 66,3  |
| Werkloze jongeren (16-22 jaar).  | 2015         | 1,1        | 1,5   | 2015            | 1,1        | 1,5   |
| Personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners).                                   | 2016*        | 18,8       | 40,2  | 2017*           | 18,9       | 39,4  |
| Lopende reïntegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners (15-64 jaar).                         | 2016*        | 16,7       | 28,8  | 2017*           | 16,3       | 31,4  |
| Jongeren met jeugdhulp (tot 18 jaar).  | 2016*        | 8,9        | 9,6   | 2017*           | 8,8        | 9,6   |
| Jongeren met jeugdbescherming (tot 18 jaar).   | 2016*        | 1,0        | 1,2   | 2017*           | 0,9        | 1,1   |
| Jongeren met jeugdreclassering (12-22 jaar)  | 2016*        | 0,2        | 0,4   | 2017*           | 0,3        | 0,4   |
| Cliënten met een maatwerkarrangement WMO (specialistische ondersteuning).                    |              |            |       | 2017*           | 17,0       | 58,0  |

\* Betreft 2e half jaar (2016 en 2017)

### WAT GAAN WE DAAR VOOR DOEN?

#### 6.1 De gemeente wil kwaliteit van dienstverlening in het sociaal domein.

We maken een uitvoeringsplan op basis van de visie Sociaal Domein, waarbij de vraag van de burger centraal staat. Dit plan stellen we samen op met betrokken partners en geeft een verdere invulling aan de transformatie in het Sociaal Domein.

We gaan op basis van de vraag en behoefte van onze inwoners de preventieve en voorliggende voorzieningen verder uitbreiden. Door te investeren in preventie willen we de problematiek in het sociaal domein terugdringen en invulling geven aan de transformatie opgave.

We intensiveren de samenwerking met de maatschappelijke partners inclusief afspraken over resultaten.

We gaan we in 2019 met een aantal projecten aan de slag o.a. integratie vergunninghouders, proeftuin Veghel en sluitende aanpak personen met verward gedrag.

We bieden de raad een dashboard sociaal domein aan bij de bestuursrapportage(s) en de jaarrekening.

6.2 In Meierijstad is zorg, begeleiding en ondersteuning van hoge kwaliteit. Dit alles is naar tevredenheid van de inwoners die hiervan afhankelijk zijn. Mantelzorg en vrijwilligerswerk wordt gewaardeerd, gestimuleerd en ondersteund.

We betrekken de Stichting Toegankelijkheid Meierijstad bij de lokale inclusieve agenda.

Wij begeleiden mensen naar werk langs nieuwe wegen en indien dit niet mogelijk is naar een zinvolle en plezierige dagbesteding. We zetten hiervoor de mogelijkheden in van de Participatiewet, Jeugdwet en Wmo. Op basis van onze ervaringen met de twee SW-bedrijven en de evaluatie van ons PIM-project kijken we naar de toekomst van de sociale werkvoorziening en de twee bedrijven die hieraan invulling geven.

Wij gaan, binnen de wettelijke regels, flexibel en ruimhartig om met vraagstukken rondom mantelzorgwoningen. (zie woonvisie).

We gaan bewustwording realiseren over de inclusie gedachte, zowel binnen de ambtelijke organisatie als extern.

We bereiden samen met o.a. ervaringsdeskundigen een lokale inclusie agenda voor de komende jaren.

6.3 Voor de jeugd zijn in Meierijstad voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor de groei naar volwassenheid door o.a. onderwijs, welzijn en vrije tijdsbesteding.

We geven uitvoering aan het uitvoeringsplan behorende bij het preventief jeugdbeleid dat in 2018 ontwikkeld is. Het uitvoeringsplan omvat onder meer activiteiten op het gebied van voorlichting en advies, vroeg signalering van problemen en kortdurende ondersteuning van jeugdigen met enkelvoudige problematiek. Thema's zijn onder andere sport, spelen, mentale en lichamelijke gezondheid, onderwijs, werk en opvoeding. De activiteiten hebben, waar mogelijk, een lokaal karakter.

## WAT KOST HET?

(Bedragen x € 1.000)

| Sociaal Domein                    | Jaarrekening<br>2017 | Begroting<br>2018 | Begroting<br>2019 | Begroting<br>2020 | Begroting<br>2021 | Begroting<br>2022 |
|-----------------------------------|----------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Lasten                            | 75.664               | 77.838            | 79.489            | 77.635            | 77.121            | 76.825            |
| Baten                             | 17.301               | 17.725            | 17.526            | 17.528            | 17.528            | 17.528            |
| Geraamd saldo van baten en lasten | 58.363               | 60.113            | 61.963            | 60.107            | 59.593            | 59.297            |
| Toevoeging reserves               | 4.700                |                   | 128               | 128               | 128               | 128               |
| Onttrekking reserves              | 1.312                | 1.673             | 1.380             | 290               | 242               | 179               |
| Geraamd resultaat                 | 61.751               | 58.440            | 60.711            | 59.945            | 59.479            | 59.246            |

## ONTWIKKELAMBITIES

| Nieuwe bestedingen<br>(bedragen x € 1.000)   | Jaarlijkse lasten |        |      |      |
|--|-------------------|--------|------|------|
|  | 2019              | 2020   | 2021 | 2022 |
| Bijdrage huisvesting statushouders **  | 15                | 15     | 15   | 15   |
| Onderzoek naar doorontwikkeling SW bedrijven **  | 75                |        |      |      |
| Ophogen re-integratiebudget P-wet **   | 500               | 500    |      |      |
| Integratie statushouders **  | 75                | 75     | 75   | 75   |
| Voorkomen en verminderen van grensoverschrijdend gedrag bij sportverenigingen en vrijwilligersorganisaties. ** | 50                |        |      |      |
| Inclusieve samenleving **  | 166               | 166    |      |      |
| Proeftuin Veghel **  | 400               | 400    |      |      |
| Samenwerking welzijnsorganisaties **   | 75                |        |      |      |
| Werkbudget preventie en innovatie sociaal domein **  | 1000              |        |      |      |
| Kapitaallasten nieuwe investeringen  |                   |        |      |      |
| Totaal lasten bestedingen:   | 2356              | 1156   | 90   | 90   |
| Reserve sociaal domein **  | -2.356            | -1.156 | -90  | -90  |
| Totaal dekkingen:  | -2.356            | -1.156 | -90  | -90  |

Totaal ten laste van geraamd resultaat

| Nieuwe Investerings<br>(bedragen x € 1.000) | Investeringsbedrag |      |      |      |
|---|--------------------|------|------|------|
|   | 2019               | 2020 | 2021 | 2022 |
| Geen investeringen.                         |                    |      |      |      |
| Totaal investeringen:                       |                    |      |      |      |

## TOELICHTING OP ONTWIKKELAMBITIES 2019

### Bestedingen 2019

#### Bijdrage huisvesting statushouders

De gemeente ontvangt een taakstelling van het rijk betreffende de huisvesting van statushouders. De gemeente is dus verantwoordelijk, maar heeft echter geen woningen en is voor de huisvesting afhankelijk van woningcorporaties. Statushouders behoren tot de doelgroep van de corporaties. De gemeente wil corporaties hierbij behulpzaam zijn. Middelen zijn bedoeld voor het huisvesten van statushouders.

#### Onderzoek naar doorontwikkeling SW-bedrijven

Het uitvoeren van een onderzoek naar de doorontwikkeling van de SW bedrijven. Door de fusie is de gemeente Meerijstad mede eigenaar van twee SW bedrijven, IBN en WSD. Door de invoering van de participatiewet is de rol van deze bedrijven veranderd. Op dit moment wordt met beide bedrijven geëxperimenteerd met een nieuwe manier van werken, hetgeen nieuwe beleidsinformatie oplevert. Om voor de gemeente Meerijstad een goede richting te bepalen dient onderzoek uitgevoerd te worden. De expertise en capaciteit om een dergelijk onderzoek zelf uit voeren hebben zij niet in huis. Daarom wordt een extern onderzoeksbureau ingeschakeld.

#### Ophogen re-integratiebudget P-wet

Meerijstad heeft in verhouding een beperkt re-integratiebudget. Toch vraagt de inspanning om mensen uit het bestand geschikt te maken voor de arbeidsmarkt om meer middelen dan wij beschikbaar hebben. Denk hierbij aan coaching, (om)scholing, training en competentieontwikkeling. Nu

de economie aantrekt is het interessant onze inspanning te intensiveren. De kans op succes is nu maximaal.

#### Integratie statushouders

Voorgesteld wordt om naar de integratie van statushouders onderzoek te doen en in 2019-2022 tot een uitvoeringsprogramma te komen. Daarom worden daarop vooruitlopend nu middelen gevraagd als uitvoeringsbudget.

#### Voorkomen en verminderen van grensoverschrijdend gedrag

Op grond van de resultaten van een pilot (tot mei 2018) wordt het college geadviseerd over de aanpak van grensoverschrijdend gedrag bij sportverenigingen en vrijwilligersorganisaties. De verwachting is dat we vanaf 2019 aan deze organisaties subsidievoorwaarden zullen gaan stellen die tot dit resultaat moeten gaan leiden.

#### Inclusieve samenwerking

Om een inclusieve samenleving te realiseren, waarin iedere inwoner kan deelnemen ongeacht of hij/zij vitaal is of een beperking heeft, dient de gemeentelijke organisatie het goede voorbeeld te geven.

#### Proeftuin Veghel

Geïnspireerd op de pilot Proeftuin Ruwaard in Oss en het PIM-project van Meierijstad in Sint-Oedenrode en Schijndel willen we in de kern Veghel een pilot gaan opzetten met een innovatieve en integrale aanpak samen met alle partners uit de P-wet, Jeugdwet en Wmo.

#### Samenwerking welzijnsorganisaties

In Meierijstad hebben twee welzijnsorganisaties ONS Welzijn en Welzijn de Meierij en drie organisaties voor maatschappelijk werk Lumens, Aanzet / ONS Welzijn en Juvans. Partijen zijn in een vergevorderde fase van samenwerking. Als gemeente willen wij graag regie blijven houden op deze samenwerking en de opdracht voor dit consortium formuleren vanuit de visie en inkoopkeuzes die wij in 2018 maken.

#### Werkbudget preventie en innovatie sociaal domein

Meierijstad staat aan de vooravond van een grote transformatieopgave in het sociaal domein. Dit betekent dat we echt zaken gaan veranderen en meer gaan inzetten op burgerinitiatieven, preventie en innovaties. We doen dit om het sociaal domein goedkoper, beter of sneller te maken. Het werkbudget wordt ontschot ingezet voor zowel projecten en initiatieven vanuit de P-wet, Jeugdwet en Wmo.

## **VERBONDEN PARTIJEN**

Werkvoorzieningschap De Dommel (WSD)

Werkvoorzieningschap Noord Oost Brabant

Kleinschalig collectief vervoer

## 7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

### WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Gezondheid is een speerpunt van Meierijstad. Gezond gedrag wordt gestimuleerd ondersteund door preventieprojecten. Meierijstad is actief en loopt voorop op het gebied van duurzaamheid. We scheiden ons afval nog beter, belonen dit en zetten stappen op het gebied van de circulaire economie. We gaan beter meten, beter monitoren en scherper handhaven op de provinciale (Omgevingsdienst Brabant Noordoost) en landelijke normen. De gemeente zet jaarlijks zichtbare stappen richting energieneutraal. Op weg daar naar toe willen we energiebesparing en productie van duurzame energie versterken.

#### Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. We hebben hierbij ook een referentiemeting opgenomen. Hiervoor gebruiken wij de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

| Indicator  | 1 maart 2018 |            | 1 augustus 2018 |            |        |     |
|--|--------------|------------|-----------------|------------|--------|-----|
|  | Jaar         | Meerijstad | Ref. Jaar       | Meerijstad | Ref.   |     |
| Omvang huishoudelijk restafval, kg per bewoner per jaar.         | 2014         | 115,0      | 205,0           | 2015       | 115,00 | nbn |
| Hernieuwbare energie, als % van totale energieverbruik gemeente. | 2015         | 3,2        | nbn             | 2016       | 4,00   | nbn |

### WAT GAAN WE DAAR VOOR DOEN?

**7.1 We stimuleren gezond gedrag en zorgen voor een gezonde leer- en leefomgeving. We zetten in op preventie van onder andere alcohol- en drugsgebruik.**

We gaan vanuit de positieve gezondheidsgedachte aan de slag om gezondheidsverschillen te verkleinen. Dit doen we op basis van de prioriteitsstelling van speerpunten uit het uitvoeringsprogramma.

We maken een sociale kaart van Meierijstad.

We gaan bouwen aan een Netwerk Positieve Gezondheid. Er komt structureel overleg met de huisartsen uit Meierijstad, aanvullend aan de bestaande reguliere overleggen.

**7.2 Wateroverlast en verdroging gaan we tegen door waterberging en ontkoppeling van riolering**

We gaan door met het samen met de waterschappen stimuleren van het afkoppelen en vasthouden van regenwater op particulier terrein. Verder gaan we daar waar mogelijk invulling geven aan een hemelwaterverordening.

We gaan samen met de waterschappen en belangenorganisaties verder met het invulling geven aan de projecten benoemd in het "project Ruimte voor de Aa" en "project Dommelvallei". Dit betreft vooral de 2 icoonprojecten aan de Aa, te weten "waterbuffer Erp" en "Van Aa-broeken naar centrum Veghel" en de 4 projecten "Zoetwatervoorziening / Zuidelijke bypass", "streekpark Kienehoef", "De Neul" en "t Laar" in Sint-Oedenrode.

Wat betreft het onderwerp Ruimtelijke Adaptatie participeert Meierijstad via de Watersamenwerking As50+ in een aantal projecten die een versnelling beogen van het klimaatbestendiger maken van



de openbare ruimte. Naar verwachting worden ook in 2019 nieuwe projecten aangedragen voor uitvoering. Eén van die projecten in voorbereiding is een gezamenlijke klimaatstresstest. Verder is via het Regionaal Bestuurlijk Overleg Maas een uitvoeringsprogramma uitgebracht dat beoogt dat projecten in de openbare ruimte worden gerelateerd aan klimaatopgaven. De extra financiële inspanning is daarvoor indicatief in beeld gebracht en als regiobod naar het Rijk gestuurd.

Tenslotte krijgen de klimaatthema's droogte, hitte en wateroverlast een plek in de Omgevingsvisie.

We overleggen maandelijks in watersamenwerkingsverband As50+ en Meierij over waterthema's, waaronder waterbewustzijn.

We besteden gedurende het jaar aandacht aan manieren om het waterbewustzijn te verhogen. In 2019 betrekken we burgers en bedrijven bij de diverse projecten. We (As50+) hebben ons aangesloten bij "Operatie Steenbreek" waar in 2018 al acties hebben plaatsgevonden. In 2019 is wederom een plan van aanpak (Operatie Steenbreek As50+ 05-04--2018) opgesteld met verschillende acties. Vanwege de geslaagde actie "tegel eruit, plant erin 2018" zal deze ook in 2019 worden gehouden.

7.3 We formuleren een ambitieuze doelstelling op het gebied van circulaire economie: hergebruik van grondstof en afvalscheiding. We stimuleren en belonen afvalscheiding.

We harmoniseren de afvalinzameling voor huishoudens vanaf 2019. De nieuwe systematiek moet inwoners gaan helpen nog meer afval te scheiden. Hiermee creëren we minder restafval en dragen we bij aan een circulaire economie.

7.4 We gaan beter en scherper meten, monitoren en handhaven op de provinciale en landelijke milieunormen.

Geen activiteiten in programmabegroting opgenomen voor 2019.

7.5 We gaan inhoudelijk aan de slag met duurzaamheid, in verschillende rollen.

De duurzaamheidsvisie met uitvoeringsprogramma op hoofdlijnen wordt in november 2018 voorgelegd ter bestuurlijke besluitvorming. In 2019 krijgt de uitvoering vorm op basis van de prioriteiten van het uitvoeringsprogramma.

Wij bevorderen duurzaamheid bij werkzaamheden in de sector grond- weg- en waterbouw met behulp van afwegingsinstrumenten.

7.6 In 2050 is Meierijstad een energie neutrale gemeente. Uiterlijk 2018 ligt er een plan "Meierijstad energieneutraal".

We starten in 2019 de voorbereidingen voor de warmteplannen voor alle wijken en trekken vanaf de start samen op met de woningcorporaties als zeer belangrijke partner.

We stimuleren en verleiden kopers en bouwers om energieneutraal en circulaire gebouwen te realiseren, zowel bestaand als nieuwbouw. We ondersteunen hierin via een revolverend duurzaamheidsfonds.

We stellen een (duurzame) mobiliteitsvisie Meierijstad op in 2019/2020 in nauwe samenhang met de omgevingsvisie Meierijstad.

We zetten in op het maken van afspraken met het bedrijfsleven over verduurzaming, omdat uit de nulmeting energieneutraal 2050 blijkt dat een derde van het energieverbruik bij het bedrijfsleven ligt.

## WAT KOST HET?

(Bedragen x € 1.000)

| Volksgezondheid en milieu         | Jaarrekening<br>2017 | Begroting<br>2018 | Begroting<br>2019 | Begroting<br>2020 | Begroting<br>2021 | Begroting<br>2022 |
|-----------------------------------|----------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Lasten                            | 18.857               | 19.906            | 20.013            | 20.742            | 19.841            | 19.284            |
| Baten                             | 16.624               | 17.687            | 17.416            | 18.283            | 17.209            | 16.552            |
| Geraamd saldo van baten en lasten | 2.233                | 2.219             | 2.597             | 2.459             | 2.632             | 2.732             |
| Toevoeging reserves               | 311                  |                   | 6                 | 6                 | 6                 | 6                 |
| Onttrekking reserves              | 225                  | 197               | 14                | 14                | 14                | 6                 |
| Geraamd resultaat                 | 2.312                | 2.022             | 2.589             | 2.451             | 2.624             | 2.732             |

## ONTWIKKELAMBITIES

| Nieuwe bestedingen<br>(bedragen x € 1.000)                         | Jaarlijkse lasten |       |       |       |
|--|-------------------|-------|-------|-------|
|  | 2019              | 2020  | 2021  | 2022  |
| uitvoeren duurzaamheidsprogramma en actieplan energieneutraal 2050 |                   | 850   | 850   | 850   |
| Verduurzaming bestaande woningvoorraad                             | 90                |       |       |       |
| Verduurzaming maatschappelijk vastgoed                             | 400               |       |       |       |
| Energie neutrale en aardgas loze nieuwbouw                         | 50                |       |       |       |
| Opwekking duurzame energie inpassen in Meerijstad                  | 25                |       |       |       |
| Duurzame Grond- Weg en Waterbouw                                   | 25                |       |       |       |
| Duurzame mobiliteit en verkeer en vervoer                          | 75                |       |       |       |
| Stimuleren duurzame bedrijfsleven en bedrijventerreinen            | 50                |       |       |       |
| Duurzame bedrijfsvoering eigen organisatie                         | 75                |       |       |       |
| Energieonderzoek voor sportaccommodaties                           | 10                |       |       |       |
| Meerijstad een gezonde gemeente                                    | 10                |       |       |       |
| Illegale dumping gevaarlijke stoffen                               | 50                | 50    | 50    | 50    |
| Bijdrage ODBN  | 180               | 180   | 180   | 180   |
| Kapitaallasten nieuwe investeringen                                |                   |       |       |       |
| Totaal lasten bestedingen:   | 1.040             | 1.080 | 1.080 | 1.080 |
| Totaal dekkingen:  |                   |       |       |       |
| Totaal ten laste van geraamd resultaat                             | 1.040             | 1.080 | 1.080 | 1.080 |

| Nieuwe Investeringen<br>(bedragen x € 1.000) | Investeringsbedrag |       |       |       |
|--|--------------------|-------|-------|-------|
|  | 2019               | 2020  | 2021  | 2022  |
| Aanschaf middelen t.b.v. huisvuilinzameling  |                    | 200   |       |       |
| Storting in duurzaamheidsfonds               | 1.000              | 1.000 | 1.000 | 1.000 |
| Totaal investeringen:                        | 1.000              | 1.200 | 1.000 | 1.000 |

## TOELICHTING OP ONTWIKKELAMBITIES 2019

### Bestedingen 2019

Uitvoeren duurzaamheidsprogramma en actieplan energieneutraal 2050

Het verduurzamen van de samenleving (woonomgeving, bedrijfsleven, openbaar ruimte, maar ook eigen organisatie) is een complex, interdisciplinair en langdurig proces. Het is één van de speerpunten van de coalitie. Duurzaamheid is één van de centrale leidende thema's voor alle beleidsterreinen. Op basis van de nog op te stellen duurzaamheidsvisie met bijbehorende uitvoeringsprogramma maken we concreter welke projecten we op korte termijn (coalitieperiode) moeten uitvoeren.

Meerijstad een gezonde gemeente

In 2018 wordt het nieuwe gezondheidsbeleid vastgesteld. Uitgangspunt daarbij is 'positieve gezondheid'. Naast het verkleinen van gezondheidsachterstanden tussen doelgroepen waarbij de focus wordt gelegd op een aantal speerpunten, willen we een netwerk positieve gezondheid creëren. Middelen betreft opleidingskosten voor 2019.

Illegale dumping gevaarlijke stoffen

Het verwijderen van illegale dumping van gevaarlijke stoffen dient door een gespecificeerd bedrijf uitgevoerd te worden. Daar waar mogelijk verhalen we kosten op de vervuiler. Middelen zijn nodig wanneer verhaal onmogelijk is.

Bijdrage ODBN

De financiële positie van het ODBN is niet op orde. Onderzocht wordt wat er moet gebeuren om dit op orde te krijgen. Daarnaast wordt tevens in een review het totaal functioneren van deze dienst onder de loep genomen. Nu is al duidelijk dat de gemeentelijke bijdragen van de 16 aangesloten gemeenten en Provincie omhoog zullen gaan.

### Investeringen 2019

Aanschaf middelen t.b.v. huisvuilinzameling

Om de huisvuilinzameling van de verschillende afvalstromen te kunnen realiseren dienen ook de inzamelmiddelen geharmoniseerd te worden. Dit betekent dat er extra inzamelmiddelen aangeschaft dienen te worden. Dit betreft minicontainers voor restafval (door verlaging inzamelfrequentie zullen meer bewoners kiezen voor een grotere maat container). Voor papierinzameling kan dit aanschaf van minicontainers voor papier betreffen voor voormalig gemeente St. Oedenrode en Veghel.

## VERBONDEN PARTIJEN

Omgevingsdienst Brabant Noord

Stadsgewest 's-Hertogenbosch (alleen stortplaats)

Gewestelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hart voor Brabant

Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord

## 8 VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ONTWIKKELING, STEDELIJKE VERNIEUWING

### WAT WILLEN WE BEREIKEN?

De gemeente Meierijstad is een aantrekkelijke, duurzame en gezonde omgeving om te wonen, te werken en te recreëren. Een ruimtelijke balans tussen wonen, werken en leven. De gemeente geeft behalve aan de agrarische sector als belangrijke economische drager, ruimte aan andere vormen van economie in het buitengebied, passend bij de aard, schaal en gewenste kwaliteit van het landelijk gebied.

De behoefte van woningzoekenden is uitgangspunt bij het formuleren van lokaal woningbouwbeleid. Meierijstad heeft de ambitie dat burgers en bedrijven meedoen en meebepalen. De omgevingswet en de woonvisie zien we als een kans om inwoners actief te betrekken bij de woon- en leefomgeving.

### Beleidsindicatoren

In de volgende tabel geven we de verplichte indicatoren vanuit [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl) weer. We hebben hierbij ook een referentiemeting opgenomen. Hiervoor gebruiken wij de gemiddelde waarde van gemeenten in de grootteklasse van 50.000 tot 100.000 inwoners.

| Indicator  | 1 maart 2018 |             |       | 1 augustus 2018 |             |       |
|--|--------------|-------------|-------|-----------------|-------------|-------|
|  | Jaar         | Meierijstad | Ref.  | Jaar            | Meierijstad | Ref.  |
| Gemiddelde WOZ waarde ( * € 1.000).  | 2016         | 250,0       | 196,0 | 2017            | 255,0       | 200,0 |
| Nieuw gebouwde woningen, per 1.000 woningen  | 2015         | 9,9         | 5,8   | 2016            | 4,5         | 6,4   |
| Demografische druk, som aantal personen 0- 20 jaar en 65+ jaar in verhouding tot personen van 20- 65 jaar. | 2017         | 72,6        | 72,8  | 2018            | 73,2        | 73,5  |
| Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden, per jaar in euro's.  | 2017         | 632,0       | 658,0 | 2018            | 615,0       | 669,0 |
| Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden, per jaar in euro's.                                       | 2017         | 760,0       | 728,0 | 2018            | 683,0       | 730,0 |

### WAT GAAN WE DAAR VOOR DOEN?

8.1 Meierijstad is een aantrekkelijke gemeente met een balans tussen wonen, landbouw, volksgezondheid, dierenwelzijn, natuur, milieu en recreatie. Een uitnodigend ruimtelijk beleid waarbij de eigenaar verantwoordelijk is voor de ruimtelijke kwaliteit binnen de door gemeente gestelde kaders.

We experimenteren met het gedachtengoed van de Omgevingswet in de vorm van nog te bepalen pilots bij vergunningverlening, toezicht en handhaving. Daarbij worden onder meer de uitkomsten van het project Vitaal Buitengebied benut. De ervaringen op het gebied van vergunningen, toezicht en handhaving vertalen we naar nieuwe werkwijzen, processen en opleidingen van medewerkers.

We stellen de omgevingsvisie op.

Belangrijk voor Meierijstad als aantrekkelijke vestigingsplaats is de aanwezigheid van sterke en vitale (winkel)centra en (openbare) voorzieningen. De focus ligt daarbij op de centra van Veghel, Sint-Oedenrode en Schijndel. Op basis van de centrumvisie die in 2018 is vastgesteld, maken we in 2019 een start met een ruimtelijke visie. Zie ook programmaonderdeel 3.2 en 8.5 ( met betrekking tot de centrumvisie).

De versterking van de robuuste groenblauwe structuren wordt in 2019 programmatisch opgepakt. Hiervoor zal een programmaplan opgesteld worden. Een voorstel voor een nadere verdeling van

het uitvoeringskrediet zal aansluitend worden voorgelegd via een apart raadsbesluit. In 2019 zal verder uitvoering worden gegeven aan het programmaplan.

We stimuleren particuliere kwaliteitsimpulsen via de subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader (Stika).

In het stedelijk gebied gaan we, samen met belanghebbenden op zoek naar een optimale kwalitatieve invulling van de beschikbare, schaarse ruimte die gericht is op een goede woon-, werk- en leefomgeving. Omgevingskwaliteit vormt een belangrijk onderdeel van deze goede woon-, werk- en leefomgeving.

Bij uitbreidingslocaties gaan we op zoek naar een optimale kwalitatieve invulling van de beschikbare ruimte. Hierbij wordt o.a. gekeken naar compensatie. Dit kan ter plekke in de vorm van robuuste groenblauwe structuren (bijvoorbeeld bij Foodpark Veghel) of ergens anders bijvoorbeeld aansluitend bij bestaande robuuste groenblauwe structuren.

Om het buitengebied vitaal te houden en voorbereid te zijn op huidige- en toekomstige ontwikkelingen, en daarbij de omgevingskwaliteit van het buitengebied te behouden en te versterken gaan we samen met bewoners en gebruikers van het buitengebied verder aan de slag met de 'Agenda Vitaal Buitengebied'. Met onder andere aandacht voor: vrijkomende agrarische bebouwing, teelt ondersteunende voorzieningen, geur en fijn stof, opwekking duurzame energie, biodiversiteit, agrarische bedrijvigheid en niet-agrarische bedrijvigheid. 4 van de 10 speerpunten zijn in 2018 opgepakt. De overige 6 worden in 2019 opgepakt.

## 8.2 Meierijstad voert een faciliterend grondbeleid

We geven invulling aan de nota grondbeleid en aan de nota grondzaken. Deze nota's worden in het najaar van 2018 vastgesteld.

## 8.3 Meierijstad neemt de behoefte van de woningzoekenden als uitgangspunt bij het formuleren van de woonvisie. Meierijstad maakt het mogelijk dat gebouwd kan worden in alle kernen.

We leggen de raad in Q2 een verdere uitwerking voor van de vastgestelde Woonvisie, evenals een verantwoording over de uitvoering van 2017 en 2018 en mogelijke aanscherping van beleid. Dit in een jaarlijkse WoonAgenda.

We bespreken de ontwikkelingen en voortgang van de uitvoering van de woonvisie in een jaarlijkse WoonArena in Q3 met stakeholders. Hierdoor krijgt het participatieproces dat we met de totstandkoming van de Woonvisie hebben doorlopen een vervolg. De uitkomsten daarvan nemen we mee in de daarop volgende WoonAgenda.

We maken in 2019 ook prestatieafspraken met wooncorporaties en huurdersorganisaties en informeren de raad daarover in december.

We versterken de regionale samenwerking door een vervolg te geven op het plan van aanpak 'Regionaal perspectief op bouwen en wonen'. We informeren de raad hierover als duidelijk is hoe die samenwerking vorm gaat krijgen. Het doel is om krachten te bundelen.

We delen in het voorjaar van 2019 de eindresultaten van de Herijking van het Woningbouwprogramma met de raad. Indien deze uitkomsten daartoe aanleiding geven, zal de raad een voorstel tot besluitvorming worden voorgelegd.

We gaan vooruitlopend op de komst van de Omgevingswet (2021), als onderdeel van het project 'Vitaal Buitengebied', op 1 of meerdere plekken experimenteren met een gebiedsgerichte werkwijze waarin de belangen van bewoners, (agrarische) ondernemers en gebruikers verbonden worden; en elkaar zo mogelijk zelfs versterken. Dit is de omgevingsdialoog 2.0.

#### 8.4 Meerijstad wil monumenten en cultureel erfgoed behouden en herstellen

We stellen een erfgoedvisie op als leidraad voor behoud van de parels die karakteristiek zijn voor de identiteit van de verschillende kernen.

#### 8.5 De wijken en dorpen binnen Meerijstad zijn een aantrekkelijke vestigingsplaats.

We gaan meer integraal sturen op ruimtelijke kwaliteit (omgevingskwaliteit) bij (nieuwe) ruimtelijke ontwikkelingen in wijken en dorpen. Het gaat hierbij niet alleen om de kwaliteit van de bebouwing, maar ook om de kwaliteit van het openbaar gebied.

Belangrijk voor Meerijstad als vestigingsplaats is de aanwezigheid van sterke en vitale (winkel)centra en (openbare) voorzieningen. De focus ligt daarbij op de centra van Veghel, Sint-Oedenrode en Schijndel. We gaan kijken hoe deze centra te versterken. Op dit moment worden de eerste stappen gezet met een centrumvisie, detailhandelsbeleid en horecabeleid. De centrumvisie dient vervolgens ook als basis voor een ruimtelijke visie.

Voor Veghel ligt de nadruk de komende jaren op het beleefbaar maken van de Aa, bijvoorbeeld ter plaatse van de omgeving van het Stadhuisplein (sloop Blauwe Kei) en het faciliteren van particuliere ontwikkelingen om en nabij het centrum (bijvoorbeeld de westzijde Markt en het Klooster). Voor Schijndel wordt vooral gefocust op de herbestemming van het gemeentehuis. In Sint-Oedenrode wordt het centrumplan in combinatie met de ontwikkelingen van De Dommel opgestart.

Wij geven een hernieuwde impuls aan de ontwikkeling van het centrum van Veghel. We maken een visie voor het gebied van het Stadhuisplein en faciliteren verschillende lopende particuliere initiatieven om en nabij het centrum.

## WAT KOST HET?

(Bedragen x € 1.000)

| VHROSV                            | Jaarrekening<br>2017 | Begroting<br>2018 | Begroting<br>2019 | Begroting<br>2020 | Begroting<br>2021 | Begroting<br>2022 |
|-----------------------------------|----------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Lasten                            | 22.833               | 32.709            | 22.333            | 20.391            | 17.091            | 15.324            |
| Baten                             | 25.208               | 31.526            | 21.690            | 19.768            | 16.274            | 14.509            |
| Geraamd saldo van baten en lasten | -2.375               | 1.183             | 643               | 623               | 817               | 815               |
| Toevoeging reserves               | 427                  | 16.780            |                   |                   |                   |                   |
| Onttrekking reserves              | 849                  | 419               | 70                | 75                |                   |                   |
| Geraamd resultaat                 | -2.798               | 17.544            | 573               | 548               | 817               | 815               |

## ONTWIKKELAMBITIES

| Nieuwe bestedingen  | Jaarlijkse lasten    |      |      |      |      |
|---|----------------------|------|------|------|------|
|   | (bedragen x € 1.000) | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
| Aanschaf registratieprogramma t.b.v. toezicht en handhaving |                      | 20   | 10   | 10   | 10   |
| Uitbreiding 1fte uitvoering Woonvisie                       |                      | 87   | 87   | 87   | 87   |
| Uitbreiding 1fte Brabant brede Verordening Kwaliteit VTH    |                      | 87   | 87   | 87   | 87   |
| Opleiding en inhuur train de trainer kwaliteit VTH          |                      | 65   | 50   | 20   | 20   |
| Kapitaallasten nieuwe investeringen                         |                      |      |      | 17   | 17   |
| Totaal lasten bestedingen:                                  |                      | 259  | 234  | 221  | 221  |

Totaal dekkingen:

|  |     |     |     |     |
|--|-----|-----|-----|-----|
| Totaal ten laste van geraamd resultaat | 259 | 234 | 221 | 221 |
|--|-----|-----|-----|-----|

| Nieuwe Investerings<br>(bedragen x € 1.000) | Investeringsbedrag |            |      |      |
|---|--------------------|------------|------|------|
|   | 2019               | 2020       | 2021 | 2022 |
| Versterking robuuste groenblauwe structuren | 2.000              |            |      |      |
| Centra Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel  |                    | 400        |      |      |
| <b>Totaal investeringen:</b>                | <b>2.000</b>       | <b>400</b> |      |      |

## TOELICHTING OP ONTWIKKELAMBITIES 2019

### Bestedingen 2019

Aanschaf registratieprogramma t.b.v. toezicht en handhaving

Uitbreiding van het reeds bestaande registratiesysteem met module voor T&H daardoor zijn extra licenties nodig.

Uitbreiding 1FTE uitvoering Woonvisie (woningbouwprogrammering)

De woonvisie zien we als kans om inwoners actief te betrekken bij de woon- en leefomgeving. De beleidstaken op het gebied van wonen kunnen niet binnen de vastgestelde formatie worden uitgevoerd. Hiervoor is een structurele uitbreiding van 1 fte voor nodig.

Uitbreiding 1 fte Brabant brede Verordening kwaliteit VTH

In 2019 wordt onderzocht of en hoe Meierijstad kan voldoen aan de op 29 maart 2018 door de raad vastgestelde Brabant brede Verordening kwaliteit VTH. Dit betekent dat er extra geïnvesteerd moet worden in opleidingen en capaciteit.

Opleiding en inhuur train de trainer kwaliteit VTH

Voor opleiding en inhuur train de trainer voor uitvoering Brabant brede verordening kwaliteit VTH.

### Investerings 2019

Versterking robuuste groenblauwe structuren

Voor de versterking van de robuuste groenblauwe structuren is in 2018 en 2019 krediet beschikbaar gesteld. In 2018 wordt een programmaplan opgesteld. Een voorstel voor een nadere verdeling van het volledige uitvoeringskrediet met concrete inspanningen zal aansluitend aan de raad worden voorgelegd. Nadien zal uitvoering worden gegeven aan het programmaplan.

## VERBONDEN PARTIJEN

Scheifelaar II Beheer B.V.

Scheifelaar II C.V.

# FINANCIËLE INFORMATIE PROGRAMMAPLAN

De financiële informatie programmaplan gaat in op de algemene dekkingsmiddelen, de kosten van overhead, de heffing voor de vennootschapsbelasting en de post onvoorzien.

## ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

De algemene dekkingsmiddelen van de gemeente bestaan uit uitkeringen gemeentefonds, lokale heffingen waarbij de besteding niet gebonden is, dividend, overige algemene dekkingsmiddelen.

### Uitkeringen gemeentefonds

De uitkeringen uit het gemeentefonds zijn voor de begroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 gebaseerd op de meicirculaire 2018. Ten opzichte van de vorige begroting zijn de volgende wijzigingen belangrijk:

#### *Ontwikkeling accressen*

In maart 2018 is het Inter Bestuurlijk Programma (IBP) vastgesteld door de divers overheidslagen. Hierin is o.a. afgesproken dat de normeringsmethodiek ('samen de trap op en af') blijft gelden, maar dat de basis voor de accresberekening verandert. De accressen zijn vanaf de maartcirculaire 2018 gebaseerd op de Accres Relevante Uitgavenontwikkeling (ARU). Dit leidde tot zeer omvangrijke accressen veroorzaakt door forse beleidsintensivering van het kabinet Rutte III, hogere loon/prijscompensaties en autonome groei. De accressen zijn in de meicirculaire 2018 enigszins verlaagd, maar er is nog altijd sprake van een forse groei t.o.v. 2018.

#### *BTW compensatiefonds (BCF)*

Vanaf 2019 wordt de geschatte ruimte onder het BCF-plafond bij de septembercirculaire toegevoegd aan het gemeentefonds. Dit betekent dat we geen voorschot meer ontvangen, dat ingezet kan worden als structureel dekkingsmiddel. Het Ministerie van Binnenlandse zaken en de provinciaal toezichthouder hebben het standpunt ingenomen dat gemeenten voor de begroting (2019-2022) de oude methodiek nog mogen volgen. Wij hebben dat gedaan d.w.z. dat de ruimte onder het plafond voor 100% is meegenomen als structureel dekkingsmiddel. Een deel daarvan is opgenomen bij de risico-inventarisatie.

#### *Integratie uitkeringen sociaal domein*

De integratie-uitkering Sociaal domein is met ingang van 2019 opgegaan in de algemene uitkering voor het integreerbare deel. De herverdeeffecten zijn voorlopig opgeheven door introductie van een suppletie-uitkering.

De niet-integreerbare delen van Integratie-uitkering sociaal domein staan met ingang van 2019 bekend als de integratie-uitkering Beschermd wonen, de integratie-uitkering Voogdij/18+ en de integratie-uitkering Participatie.

De taken binnen het sociaal domein hebben hiermee de reguliere financiering, net als voor alle andere gemeentelijke taken. Wij hebben in deze begroting nog de koppeling gelegd tussen lasten en ontvangen baten voor deze taken. Nadere toelichting over de uitgangspunten is opgenomen in de financiële begroting.



De geraamde uitkeringen gemeentefonds zijn in onderstaande tabel opgenomen.

| Uitkeringen gemeentefonds<br>(bedragen * € 1.000) | Begroting<br>2019 | Begroting<br>2020 | Begroting<br>2021 | Begroting<br>2022 |
|---|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Algemene uitkering                                | 95.505            | 99.185            | 100.175           | 102.927           |
| Integratie-uitkeringen:                           |                   |                   |                   |                   |
| - Participatie                                    | 14.960            | 14.189            | 13.776            | 13.472            |
| - Jeugd onderdeel Voogdij/18+                     | 1.856             | 1.914             | 1.914             | 1.914             |
| Decentralisatie-uitkeringen:                      |                   |                   |                   |                   |
| - Decentralisatie provinciale taken VTH           | 267               | 267               | 267               | 267               |
| - Impuls Brede scholen combinatiefuncties         | 324               | 324               | 324               | 324               |
| - Gezond in de stad                               | 20                | 20                | 20                | 20                |
| - Voorschoolse voorzieningen peuters              | 162               | 203               | 244               | 244               |
| - Armoedebestrijding kinderen                     | 266               | 266               | 266               | 266               |
| - Schulden en armoede                             | 79                | 79                |                   |                   |
| <b>Totaal uitkeringen gemeentefonds</b>           | <b>113.439</b>    | <b>116.447</b>    | <b>116.986</b>    | <b>119.434</b>    |

#### Lokale heffingen (waarbij de besteding niet gebonden is)

Het belastingplan Meierijstad 2017 heeft als lange termijn visie een sober, duurzaam en robuust belastingpalet voor de gemeente Meierijstad. Deze visie vertaalt zich concreet in een optimaal te benutten belastingareaal, in stabiele en nauwkeurig voorspelbare belastingopbrengsten, in een afname van fout- en fraudegevoeligheid en dat tegen zo minimaal mogelijke maatschappelijke kosten van het heffen en innen van belastingen (de zogenaamde perceptiekosten).

De geraamde opbrengsten kunt u vinden in paragraaf Lokale heffingen.

#### Dividend

Jaarlijks ontvangt de gemeente dividend van de BNG. De gemeente Meierijstad beschikt over 120.237 aandelen BNG. De hoogte van het dividend is afhankelijk van de winst en wordt vastgesteld in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders BNG. In de begroting nemen we het gemiddelde uitgekeerde dividend op van de afgelopen twee jaren d.w.z. € 208.010.

#### KOSTEN VAN OVERHEAD

Overheadkosten zijn kosten van ondersteunende functies en kosten die niet direct toe te rekenen zijn aan taakvelden (bijv. opleidingskosten). Deze begroten we centraal op het taakveld Overhead binnen het programma Bestuur en ondersteuning.

Op het centraal begroten is één uitzondering gemaakt namelijk de toerekening van overhead aan grondexploitaties en te activeren investeringen. De reden hiervoor is, dat het niet meer toerekenen van overhead aan dergelijke investeringen zou leiden tot een begrotingstekort. In de begroting 2019 is rekening gehouden met een structurele doorberekening van overhead aan investeringen van € 466.000 en € 619.000 aan de grondexploitaties.

## VENNOOTSCHAPSBELASTING

In 2015 is gestart met de inventarisatie van activiteiten die in aanmerking kunnen komen voor de vennootschapsbelastingplicht (vpb-plicht) voor overheidsondernemingen. Dit is gebeurd aan de hand van een kwalitatieve en kwantitatieve analyse. Op basis hiervan is bepaald welke activiteiten vpb-plichtig zijn. Samen met EY en Deloitte is deze analyse uitgevoerd. Momenteel is Deloitte bezig om de laatste doorrekeningen inzake het grondbedrijf te maken. Ook is Deloitte bezig om de overige (eventuele) vpb-plichtige activiteiten te clusteren. Vervolgens vindt overleg plaats met de belastingdienst om gezamenlijk de uitgangspunten van de aangifte te bepalen. Vervolgens wordt door Deloitte de vpb-aangiftes voor het belastingjaar 2016 gedaan. Voor het belastingjaar 2016 dient nog aangifte per afzonderlijke gemeente te worden gedaan. Deze aangiftes dienen voor 1 oktober 2018 te zijn ingediend. Nadat de aangiftes zijn gediend, is duidelijk wat de vpb-last voor het belastingjaar 2016 is. Voor het belastingjaar 2017 dient een nieuwe analyse te worden gedaan, omdat er dan sprake van één gemeente, Meierijstad. Ook dient afstemming met de belastingdienst plaats te vinden over de toepassing van de in de wet geboden fusiefaciliteiten. Na deze analyse en overleg kan een duidelijker beeld worden gegeven over de vpb-last voor het belastingjaar 2017 en de volgende belastingjaren.

## ONVOORZIEN

In het programma Bestuur en organisatie is een bedrag voor onvoorzien opgenomen van € 350.000,- per jaar. Het inzetten van deze post is een college-bevoegdheid. Het college rapporteert bij de bestuursrapportages en de jaarrekening over het verloop en aanwending van deze post.

Het college kan besluiten de post onvoorzien aan te wenden voor het dekken van incidentele tegenvallers in de exploitatie van bestaand beleid en ter dekking van lasten voor activiteiten die van tevoren niet voorzien zijn, maar die gedurende het begrotingsjaar wel belangrijk zijn.

# PARAGRAAF LOKALE HEFFINGEN

## BELEID EN ONTWIKKELINGEN

De gemeente ontvangt van inwoners inkomsten uit lokale heffingen. We maken onderscheid tussen belastingen en rechten. Bij belastingen levert de gemeente geen directe tegenprestatie (bijvoorbeeld onroerendezaakbelasting (OZB). Bij rechten is dat wel het geval en betalen inwoners een vergoeding voor de gemaakte kosten. Dit zijn bijvoorbeeld leges en rioolheffing.

De tarieven van alle lokale heffingen passen we aan op basis van de uitgangspunten voor de begroting 2019. Voor de tariefstijging van de belastingen gaan we uit van de CBS-index (zoals vastgelegd in het Coalitieakkoord en het document Mijlpalen voor Meierijstad). Voor deze begroting is dat 2%. Daarenboven wordt er conform eerdere bestuurlijke besluitvorming een extra OZB-opbrengstverhoging van 2% toegepast. Verder gaan we voor alle rechten ervan uit dat deze kostendekkend zijn (maximaal 100%).

Inwoners die niet in staat zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing te betalen kunnen in aanmerking komen voor kwietschelding. Dit geldt bij een inkomen van 100% of minder van de bijstandsnorm. De precariobelastingen (domeinen Veghel en Schijndel) worden met ingang van belastingjaar 2019 afgeschaft.

Het tariefstelsel afvalstoffenheffing (DIFTAR) wordt met ingang van 1 januari 2019 geüniformeerd.

## HOOFDLIJNEN

| Belasting          | Hoofdlijnen   |
|--------------------|---|
| OZB                | Eigenaren van woningen en eigenaren en gebruikers van niet woningen van niet woningen moeten OZB betalen. De hoogte van het belastingbedrag hangt af van de WOZ-waarde van de onroerende zaak en de daarbij van toepassing zijnde OZB tarieven.   |
| Toeristenbelasting | Personen welke niet als ingezetene met een adres in de basisregistratie zijn ingeschreven en welke tegen vergoeding nachtverblijf houden betalen toeristenbelasting. De belasting wordt geheven van degene die de gelegenheid tot overnachting tegen vergoeding biedt.  |
| Reclamebelasting   | Voor openbare aankondigingen zichtbaar vanaf de openbare weg wordt reclamebelasting geheven. Deze belasting wordt alleen geheven voor de kernen van Sint-Oedenrode, Veghel en Schijndel. De opbrengsten daarvan zijn destijds bij raadsbesluit bestemd voor de ondernemersfondsen in die kernen. Voor belastingjaar 2019 zal deze heffing worden gecontinueerd. |

| Rechten             | Hoofdlijnen   |
|---------------------|---|
| Reinigingsheffingen | Reinigingsheffingen bestaan uit afvalstoffenheffing en reinigingsrechten. Afvalstoffenheffing is een vergoeding voor de inzameling en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen. Bedrijven, winkels e.a. kunnen de gemeente vragen het afval op te halen. Het reinigingsrecht is een vergoeding daarvoor.  |
| Rioolheffingen      | Rioolheffing wordt geheven van eigenaren en gebruikers van woningen en niet woningen perceel van waaruit water direct of indirect op de gemeentelijke riolering of op een individuele behandel eenheid afvalwater (IBA) wordt afgevoerd. .  |
| Marktgeden          | Degene aan wie een standplaats is toegewezen op de wekelijkse markt betaalt voor het gebruik van gemeentegrond op marktdagen  |
| Leges               | Voor een dienst of product van de gemeente betaal je leges. Vraagt u bijvoorbeeld een paspoort, rijbewijs of omgevingsvergunning aan, dan brengt de gemeente leges in rekening. U moet de leges ook betalen als uw aanvraag wordt afgewezen. Want het gaat niet om het eindproduct, maar om een vergoeding voor het in behandeling nemen van de aanvraag. |
| omgevingsvergunning |   |
| Leges burgerzaken   |   |
| Overige leges       |   |

|                    |  |
|--------------------|--|
| Scheepvaartrechten | Havengelden betaal je voor het gebruik van de gemeentelijke haven. In Veghel. Schippers betalen deze rechten. Onder de naam "overslaggeld" wordt een recht geheven wegens het gebruik maken van gedeelten van de havens welke onmiddellijk dan wel middellijk met het laden en lossen van vaartuigen verband houden. |
| Baatbelasting      | Binnen het domein Veghel is er nog sprake van een aantal kleinere baatbelastingen. Doorgaans zijn deze vastgesteld voor de aanleg van rioleringen in het buitengebied. Deze belastingen kennen een jaarlijks annuïteitenkarakter waardoor deze na tijdsverloop eindigen..  |

## OPBRENGSTEN

| Bedragen x € 1.000         | Jaarrekening 2017 | Begroting 2018 | Begroting 2019 | Begroting 2020 | Begroting 2021 | Begroting 2022 |
|----------------------------|-------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Onroerende zaakbelastingen | 17.194            | 17.522         | 18.225         | 18.587         | 18.957         | 19.336         |
| Parkeerbelastingen         | 76                |                |                |                |                |                |
| Toeristenbelasting         | 201               | 187            | 187            | 187            | 187            | 187            |
| Precariobelasting          | 60                | 79             | 79             | 79             | 79             | 79             |
| Reclamebelasting           | 232               | 256            | 258            | 261            | 261            | 261            |
| Reinigingsheffingen        | 6.201             | 6.289          | 6.148          | 6.144          | 6.061          | 6.035          |
| Rioolheffingen             | 7.346             | 6.792          | 6.853          | 6.913          | 6.974          | 7.128          |
| Marktgeden                 | 42                | 45             | 46             | 47             | 47             | 47             |
| Leges omgevingsvergunning  |                   |                |                |                |                |                |
| Leges burgerzaken          | 4.501             | 4.393          | 3.907          | 3.926          | 3.827          | 3.827          |
| Overige leges              |                   |                |                |                |                |                |
| Scheepvaartrechten         | 187               | 193            | 193            | 193            | 193            | 193            |
| Baatbelasting              | 20                | 22             | 22             | 22             | 22             | 22             |
| <b>Totaal</b>              | <b>36.060</b>     | <b>35.778</b>  | <b>35.918</b>  | <b>36.359</b>  | <b>36.608</b>  | <b>37.115</b>  |

## LOKALE BELASTINGDRUK

De lokale lastendruk is gebaseerd op OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

We hebben in de "Mijlpalen van Meierijstad 2017-2022" opgenomen om de gemiddelde belastingdruk zo min mogelijk te laten toenemen. Belastingen worden wel trendmatig aangepast.

De tarieven voor afvalstoffenheffing en riolering zijn maximaal 100% kostendekkend.

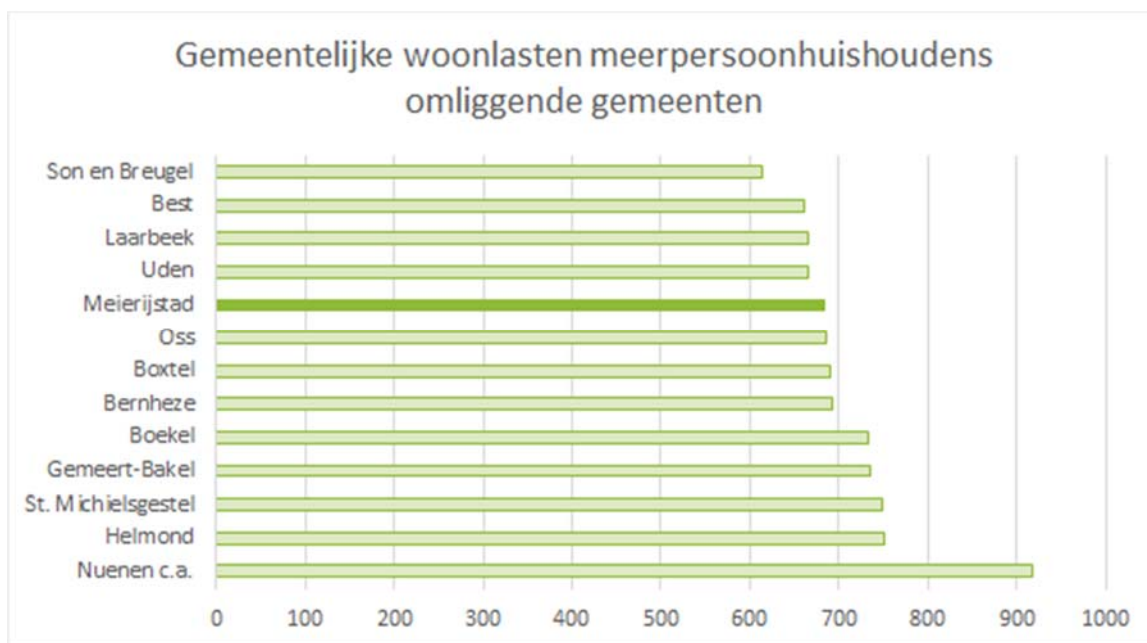
We leggen het nieuwe tariefstelsel afvalstoffenheffing afzonderlijk aan de raad voor eind 2018. Voor de ramingen in de begroting is voorsnog uitgegaan van 100% kostendekking

We leggen de vaststelling van de OZB-tarieven 2019 afzonderlijk aan de raad voor.

In de meerjarenraming zijn de volgende ontwikkelingen meegenomen:

- Trendmatige verhoging onroerendezaakbelastingen 2% jaarlijks;
- Extra verhoging ozb tarieven vanaf 2019 met 2%; Voorgesteld wordt om deze verhoging incidenteel voor 2019 te schrappen.
- Tarief rioolheffingen o.b.v. vGRP 2017-2021

## Tarieven omliggende en vergelijkbare gemeenten



Bron: Coelo 2018 Atlas van de lokale heffingen

### KWIJTSCHELDING

Indien inwoners de aanslag gemeentebelasting niet kunnen betalen, bestaat de mogelijkheid om hier kwijtschelding voor aan te vragen. Het kwijtscheldingsbeleid is gebonden aan een aantal rijksregels. Binnen de door het Rijk vastgestelde regels voert de gemeente Meierijstad het kwijtscheldingsbeleid.

Niet voor alle belastingsoorten wordt kwijtschelding verleend. Kwijtschelding is mogelijk voor de afvalstoffenheffing, de rioolheffing voor gebruikers en in zeer beperkte mate en onder strenge voorwaarden voor de OZB. Op verzoek kan kwijtschelding ook achteraf worden verleend.

# PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

## BELEID EN ONTWIKKELINGEN

We geven u in deze paragraaf inzicht in welke mate de gemeente in staat is risico's met financiële gevolgen op te vangen zonder direct het beleid te moeten aanpassen.

In 2018 hebben wij de beleidsnota weerstandsvormogen en risicobeheersing vastgesteld. De gemeente Meierijstad wil risico's niet elimineren, maar wil ze aanvaardbaar en beheersbaar houden. Gezond verstand laten we de boventoon voeren bij risicobeheersing, zodat we doen wat we moeten doen. Twee maal per jaar beoordelen we ons risicoprofiel opnieuw. Activiteiten waarbij de risico's afgedekt zijn vanuit bestemmingsreserves en voorzieningen worden niet meegenomen in het risicoprofiel.

## RISICOPROFIEL

Bij de kadernota 2019 zijn de risico's geïnventariseerd. Deze zijn voor de begroting 2019, waar nodig, aangevuld en geactualiseerd. Bij de financiële vertaling van de risico's hebben we er rekening mee gehouden dat er voor het sociaal domein en de grondexploitaties (GreX) bestemmingsreserves ter afdekking van risico's zijn gecreëerd. In het risicobedrag wat afgedekt dient te worden door de beschikbare weerstandscapaciteit hebben we geen bedrag opgenomen voor het sociaal domein en valt het totaalbedrag voor de risico's grondexploitaties lager uit.

| Beschikbare specifieke risicoreserves x € 1.000 | 2019   | 2020   | 2021   | 2022   | 2023   |
|---|--------|--------|--------|--------|--------|
| Bestemmingsreserve Sociaal Domein               | 8.419  | 4.461  | 3.007  | 2.911  | 2.865  |
| Bestemmingsreserve risico's GreX                | 16.780 | 16.780 | 16.780 | 16.780 | 16.780 |

De risico's zijn beoordeeld op kans dat deze zich daadwerkelijk gaan voordoen en op het financiële gevolg als het risico zich voordoet. Dit is voor beide uitgedrukt in een score. Bij de nota weerstandsvormogen en risicobeheersing is afgesproken dat alle risico's met een totale risicoscore van 15 of hoger gemeld worden in de planning- en control documenten (de zogenaamde top risico's). Wij hebben de volgende top risico's geïdentificeerd:

| Omschrijving risico   | (beheers)maatregelen  | risico score | financieel gevolg x € 1.000 | reken perc. | risico waarde x € 1.000 |
|---|---|--------------|-----------------------------|-------------|-------------------------|
| De onderhoudskosten van instandhouding gebouwen zijn nog niet inzichtelijk. Daarmee is niet duidelijk of de budgetten zoals deze nu in de begroting zijn opgenomen toereikend zijn. | MJOP wordt geactualiseerd, besluitvorming eind 2018.  | 20           | 600                         | 90          | 540                     |
| De structurele toevoeging van de financiële ruimte onder het BCF plafond als toevoeging aan de algemene uitkering komt mogelijk te vervallen.                                       | In afwachting van de ontwikkelingen wordt door de provinciale toezichthouder een 100% raming van de ruimte onder het BCF-plafond als structureel dekkingsmiddel geaccepteerd. Er is vooralsnog sprake van een éénmalige toepassing voor de begroting 2019 en mjr 2020 - 2022. | 20           | 1.000                       | 75          | 750                     |

| Omschrijving risico  | (beheers)maatregelen  | risico score | financieel gevolg x € 1.000 | reken perc. | risico waarde x € 1.000 |
|--|---|--------------|-----------------------------|-------------|-------------------------|
| Het onderhoudsniveau van kunstwerken is niet voldoende en kan risico's en/of beperkingen geven in het gebruik.   | Er is verscherpt toezicht op kunstwerken. Te overwegen maatregelen zijn het afsluiten, plaatsen omleidingen en ontsluiten alternatieve routes.  | 15           | 1.000                       | 90          | 900                     |
| Vroegtijdig uitval van openbare verlichting door onvoldoende onderhoud.  | Gebruik van oude lampen en armaturen bij projecten e.d.   | 15           | 1.000                       | 50          | 500                     |
| De constructies van de bruggen naderen hun einde-levensduur. Hierdoor kunnen situaties ontstaan waarin zij niet langer in staat zullen zijn het verkeer te dragen. | Er is verscherpt toezicht op bruggen. Te overwegen maatregelen zijn het afsluiten van bruggen, terugbrengen toegestane as-last, plaatsen omleidingen en ontsluiten alternatieve routes. | 25           | 1.000                       | 90          | 900                     |
| Het onderhoudsniveau van het wegbeheer is niet voldoende en kan risico's en/of beperkingen geven in het gebruik.   | De ergste gaten en scheuren worden gevuld. Aanvullende budgetten zijn opgenomen in de begroting 2019.   | 20           | 1.000                       | 75          | 750                     |
| Het krijgen van een naheffing vanwege niet goed toepassen van compensabele BTW op gepleegde investeringen.   | Er is externe deskundigheid ingeschakeld.   | 20           | 630                         | 90          | 567                     |
| Onzekerheid financiële resultaat bij bouwgronden in exploitatie.   | Continue monitoren van ontwikkelingen. Onzekere verplichte winstnemingen reserveren voor opvang risico's grondexploitatie.  | 20           | 42.000                      | 90          | 37.800                  |
| <b>Totaal top risico's</b>   |   |              | <b>48.230</b>               |             | <b>42.707</b>           |

| Benodigde weerstandscapaciteit bedragen x € 1.000 | 2019          | 2020          | 2021          | 2022          | 2023          |
|---|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| Gekwantificeerde top risico's                     | 42.707        | 42.707        | 42.707        | 42.707        | 42.707        |
| Gekwantificeerde overige risico's                 | 6.978         | 6.978         | 6.978         | 6.978         | 6.978         |
| <b>Totaal aan gekwantificeerde risico's</b>       | <b>49.685</b> | <b>49.685</b> | <b>49.685</b> | <b>49.685</b> | <b>49.685</b> |
| Waarschijnlijkheidsfactor 90%                     | 44.716        | 44.716        | 44.716        | 44.716        | 44.716        |

## WEERSTANDSCAPACITEIT

Op basis van de beleidsregels zijn de risico's gekwantificeerd. Daarnaast is in de nota bepaald dat wij ervan uitgaan dat niet alle risico's zich tegelijkertijd voordoen en dat wij bij de bepaling van het benodigde weerstandscapaciteit een waarschijnlijkheidsfactor van 90% hanteren. Dit betekent dat we er rekening mee houden dat een buffer van 90% van de ingeschatte risico's voldoende is om de effecten van risico's op te vangen.

Dit noemen we de *benodigde* weerstandscapaciteit.

De *beschikbare* weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden om niet-begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn af te dekken. Deze zijn in de volgende tabel opgenomen.

| Beschikbare weerstandscapaciteit | 2019   | 2020   | 2021   | 2022   | 2023   |
|----------------------------------|--------|--------|--------|--------|--------|
| algemene risicoreserve per 1-1   | 46.418 | 46.278 | 48.826 | 51.850 | 55.338 |
| post onvoorziene uitgaven        | 350    | 350    | 350    | 350    | 350    |
| onbenutte belastingcapaciteit    | 6.564  | 6.564  | 6.564  | 6.564  | 6.564  |
|                                  | 53.332 | 53.192 | 55.740 | 58.764 | 62.252 |

Toelichting op bovenstaande tabel

### Algemene Risico Reserve

De geraamde stand van de Algemene Risico Reserve van de gemeente Meierijstad bedraagt per eind 2018 € 46,4 miljoen (rekening houdend met reeds genomen raadsbesluiten tot en met juli 2018).

### Onvoorzien

Vooruitlopend op de vaststelling van de hoogte van de post onvoorzien door de gemeenteraad van Meierijstad is in deze financiële begroting een bedrag opgenomen van € 350.000,- voor onvoorzien.

### Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit bij de OZB-tarieven wordt berekend op basis van de artikel 12-norm van het rijk. In de meicirculaire van het Gemeentefonds geeft de minister van Binnenlandse Zaken elke jaar nieuwe normen voor toelating tot artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet. Toelating wordt uitgedrukt in een percentage van de WOZ-waarde. Voor 2019 is dit percentage gesteld op 0,1952% (in 2018 was dit 0,1927%). De onbenutte belastingcapaciteit is voor 2019 € 6,5 mln. en is in het meerjarig beeld gelijk gehouden.

## WEERSTANDSVERMOGEN

De relatie tussen de risico's waarvoor geen financiële maatregelen zijn getroffen en de beschikbare weerstandscapaciteit noemen we het weerstandsvermogen. Dit drukken we uit in de weerstandsratio. In de beleidsnota weerstandsvermogen en risicobeheersing is bepaald dat de ratio minimaal 1,0 (voldoende) moet zijn en dat we bij het bereiken van een ratio van 1,4 (ruim voldoende) met voorstellen komen om de niet voor de algemene risicoreserve benodigde middelen toe te voegen aan de algemene reserve vrij besteedbaar.

In de volgende tabel is de verwachte weerstandsratio te zien.

| Weerstandsratio                  | 2019   | 2020   | 2021   | 2022   | 2023   |
|----------------------------------|--------|--------|--------|--------|--------|
| Beschikbare weerstandscapaciteit | 53.332 | 53.192 | 55.740 | 58.764 | 62.252 |
| Benodigde weerstandscapaciteit   | 44.716 | 44.716 | 44.716 | 44.716 | 44.716 |
| Weerstandsratio                  | 1,19   | 1,19   | 1,25   | 1,31   | 1,39   |

Uit de cijfers blijkt dat de ratio zich positief ontwikkelt.

## GROTE PROJECTEN

We lopen een specifiek risico bij grote en majeure projecten. Vaak kennen deze projecten een doorlooptijd van meerdere jaren, vindt samenwerking plaats met verschillende (markt) partijen en zijn



er veel externe factoren die een rol kunnen spelen bij de realisatie. Deze projecten vragen om een gerichte sturing. In het kader van risicobeheersing stellen wij aparte regels voor deze projecten.

Onder grote projecten verstaan wij niet de projecten in het kader van de grondexploitatie. Deze projecten volgen wij al voldoende binnen de grondexploitatie. Wij hebben het hier over alle overige projecten die aan minimaal 2 van de onderstaande indicatoren voldoen:

- Financiële omvang van tenminste € 2,0 miljoen euro (bruto, zonder saldering van bijdrage(n) derden)
- Grote impact op gemeentelijke bedrijfsvoering
- Grote impact op de samenleving
- Lange doorlooptijd
- Betrokkenheid meerdere externe partijen
- Politieke en bestuurlijke gevoeligheid
- Toepassing nieuwe technologieën of financieringsconstructies
- Substantiële gemeentelijke verantwoordelijkheid
- Organisatorisch complex besturing- en uitvoeringsproces

De projecten die wij aanmerken als groot project worden meer intensief gevolgd. Dit vindt onder meer zijn uitwerking in de bestuursrapportage. Vanaf 2019 voegen wij een rapportage toe, waarbij per project wordt aangegeven:

- in welke fase het project zich bevindt
- of de voortgang volgens planning verloopt
- hoe het project financieel verloopt, incl. prognoses
- wijzigingen in de scope van het project
- substantiële wijzigingen in het risicoprofiel

Daarnaast wordt het besluitvormingsdocument voor de investering altijd voorzien van een risicoparagraaf. Hierin worden de belangrijkste risico's, inclusief beheersmaatregelen aangegeven met daarbij de organisatie van het risicobeheer tijdens de uitvoering. Ook wordt een globale planning opgenomen met de te bereiken mijlpalen (tussenproducten).

Wij hebben de volgende projecten aangemerkt als grote projecten:

| Omschrijving investering  | Jaar | Investering x<br>€ 1.000 |
|---|------|--------------------------|
| Vervangen nieuwbouw basisschool Petrus en Paulus  | 2019 | 1.542                    |
| Realisatie MFA Kienehoef  | 2020 | 5.797                    |
| Renovatie en uitbreiding basisschool de Uilenbrink                                      | 2019 | 4.847                    |
| Realisatie renovatie of nieuwbouw de Empel  | 2021 | 2.339                    |
| Vervangende nieuwbouw basisschool de Bunders  | 2021 | 2.365                    |
| Realisatie renovatie/nieuwbouw basisschool Antonius                                     | 2022 | 1.869                    |
| Vrachtwagenparkeerplaats  | 2020 | 3.731                    |
| Verbindingsweg N279 Keldonk - Bedrijventerreinen Veghel-west                            | 2021 | 12.470                   |
| Herbestemming voormalige gemeentehuis van Schijndel                                     | 2019 | 2.200                    |
| Versterking robuuste groenblauwe structuren (aanvulling op krediet ad € 2 mln. in 2018) | 2019 | 2.000                    |
| Centra Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel (aanvulling op krediet ad € 1,5 mln.)        | 2020 | 400                      |

## FINANCIËLE KENGETALLEN

In onderstaande tabel zijn de verplichte financiële kengetallen (BBV) opgenomen:

| Kengetallen  | Jaarrekening<br>2017 | Begroting<br>2018 | Begroting<br>2019 |
|--|----------------------|-------------------|-------------------|
| Netto schuldquote  | 81,61%               | 89,70%            | 80,46%            |
| Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen | 76,26%               | 81,92%            | 75,72%            |
| Solvabiliteitsratio  | 33,40%               | 24,13%            | 27,59%            |
| Grondexploitatie   | 75,53%               | 57,03%            | 49,20%            |
| Structurele exploitatieruimte                                | 1,47%                | 0,85%             | 0,31%             |
| Belastingcapaciteit  | 105,07%              | 96,12%            | 97,85%            |

### Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Bij een schuldquote hoger dan 130% is er sprake van een zeer hoge schuld. Volgens de VNG bevindt de schuldquote van een gemeente zich normaal tussen de 0% en 100%. Een netto-schuldquote die boven de 100% uitstijgt, geeft aan dat er weinig leencapaciteit over is om de gevolgen van financiële tegenvallers op te vangen. De geraamde netto schuldquote van de gemeente Meierijstad ligt op 80% voor 2019. We concluderen dat de schuld dalend is, maar wel nog relatief hoog.

### Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Bij verstrekte leningen kan onzekerheid bestaan of ze allemaal worden terugbetaald. Daarom berekenen we de netto schuldquote zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier is duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dat betekent voor de schuldenlast.

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is voor 2019 geraamd op 76%. Hoewel over de verstrekte leningen een risico gelopen wordt, veronderstellen we dat deze middelen worden terugbetaald.

### Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Als signaalwaarde voor de solvabiliteitsratio geldt een percentage van 20%. Bij een solvabiliteitsratio lager dan 20% heeft een gemeente zijn bezit zeer zwaar belast met schuld. De geraamde solvabiliteitsratio voor 2019 van de gemeente Meierijstad is 28%. Voorzichtigheid is geboden bij een ratio tussen de 20 en 30%.

### Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de boekwaarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Het geraamde kengetal voor 2019 is voor de gemeente Meierijstad 49%. Naar verwachting zullen de grondverkoop de komende jaren in stijgen waardoor de boekwaarde van de te verkopen gronden aanzienlijk zal dalen en dit percentage zal afnemen.

### Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting maken we onderscheid tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Bij de begroting 2019 is de structurele exploitatieruimte 0%. Op basis van het kengetal blijkt dat er geen structurele ruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen. Extra ruimte zal dan gevonden moeten worden door het eigen beleid aan te passen.

#### Belastingcapaciteit

We relateren de ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen vaak aan de totale woonlasten. Het COELO publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten verstaan we de OZB, de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingdruk in de gemeente Meierijstad wordt berekend na vaststelling van de belastingen en tarieven.

#### Totaal beoordeling

De verwachting voor 2019 is dat de financiële positie van de gemeente Meierijstad verbetert ten opzichte van 2018. Zowel de schuldquoten als de grondexploitatie laten duidelijk verbetering zien. Wel is de structurele exploitatieruimte met 0% laag. Ook de solvabiliteitsratio is met 28% nog relatief laag. De belastingcapaciteit is ongeveer gelijk aan het landelijk gemiddelde en biedt daarmee nog ruimte.

# PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

## BELEID EN ONTWIKKELINGEN

Het beheer en onderhoud van onze wegen, bruggen, riolering, openbaar groen, openbare verlichting en gemeentelijke gebouwen kost veel geld. Deze paragraaf geeft een integraal inzicht in de kaders, ontwikkelingen, onderhoud en kosten over de programma's heen.

De wet ARHI schrijft voor dat de gemeente binnen 2 jaar na de fusiedatum dient te beschikken over uniforme beheerplannen. Voor riolering is dit in 2017 vastgesteld en voor de openbare ruimte en gebouwen stelt de gemeenteraad dit volgens planning in december 2018 vast.

Financieel gezien zijn voor de lasten t/m 2018 tijdelijke bestemmingsreserves gevormd. Bij het raadsvoorstel ter vaststelling van de desbetreffende beheerplannen zullen deze tijdelijke bestemmingsreserves met een begrotingswijziging omgezet worden naar een voorziening groot onderhoud.

### Gebouwen

In 2017/2018 is gewerkt aan de totstandkoming van een nota "Integraal Beleid Maatschappelijk Vastgoed". Deze nota wordt, volgens bestuurlijke planning, eind 2018 ter vaststelling aan de raad voorgelegd. Tegelijkertijd wordt, als onderdeel van het Vastgoedbeleid, het Duurzaam Meerjaren Onderhouds Programma (DMJOP) aan de raad ter vaststelling aangeboden. In dit DMJOP wordt onderscheid gemaakt in klein- en groot onderhoud. Verder wordt er met dit DMJOP tegemoet gekomen aan de duurzaamheidsambities ten aanzien van Vastgoed zoals opgenomen in het Mijpalendocument

In onderstaande tabel is het beleid ten aanzien van onderhoud kapitaalgoederen opgenomen:

| Kapitaalgoed Meierijstad                   | Naam beheerplan                                 | Vastgesteld in raad d.d. | Looptijd t/m |
|--|---|--------------------------|--------------|
| Riolering                                  | Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2022  | 21-09-2017               | 2022         |
| Wegen, civieltechnische kunstwerken, groen | Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR)     | Gepland 20-12-2018       | 2022         |
| Gebouwen                                   | Duurzaam Meerjaren Onderhouds Programma (DMJOP) | Gepland 20-12-2018       | 2022         |

## Kerncijfers

| Kengetallen                                    | Aantal  | Eenheid |
|--|---------|---------|
| Civieltechnische kunstwerken:                  |         |         |
| Bruggen  | 179     | st.     |
| Tunnels  | 7       | st.     |
| Keermuren/damwanden                            | 9       | st.     |
| Geluidsvoorzieningen                           | 22      | st.     |
| Verhardingen:                                  |         |         |
| Asfaltverharding                               | 240     | Ha      |
| Elementenverharding                            | 310     | ha      |
| Betonverharding                                | 10      | ha      |
| Totaal verhardingen                            | 560     | ha      |
| Waarvan:                                       |         |         |
| Rijbanen                                       | 350     | Ha      |
| Parkeren                                       | 32      | Ha      |
| Fietspad                                       | 38      | Ha      |
| Trottoir/voetpad                               | 1.00    | Ha      |
| Overige  | 40      | Ha      |
| Openbare Verlichting                           |         |         |
| Lichtmasten                                    | 20.063  | st      |
| Armaturen                                      | 20.684  | st      |
| Lampen   | 21.016  | st      |
| Areaal groen                                   | ?       | Ha      |
| Bomen  | 115.000 | St      |
| Speelplekken                                   | 218     | st      |
| Speeltoestellen                                | 977     | st      |
| Riolen   | 537     | km      |
| Gemalen  | 83      | st      |
| Persleidingen                                  | 204     | km      |
| Putten   | 12.773  | st      |
| Pompunits                                      | 1.330   | st      |
| IBA's (Individuele Behandeling van Afvalwater) | 103     | St      |
| Ligplaatsen passantenhaven genummerd           | 24      | st      |
| Ligplaatsen passantenhaven ongenummerd         | 12      | st      |
| Ligplaatsen beroepsvaart                       | 35      | st      |
| Losplaatsen beroepsvaart                       | 10      | st      |
| Ambtelijke huisvesting                         | 5       | st      |
| Maatschappelijk vastgoed                       | 83      | st      |
| Strategisch vastgoed                           | 5       | st      |
| Monumentale objecten                           | 5       | st      |
| Overig vastgoed                                | 22      | St      |

## BEHEER OPENBARE RUIMTE

### Civieltechnische kunstwerken

#### Beleid/beheer

Aan de hand van inspecties wordt een programma opgesteld waarmee het gewenste niveau van onderhoud wordt gerealiseerd. Daarnaast zal rekening moeten worden gehouden met de benodigde investeringen voor het tijdig vervangen van civiele kunstwerken.

#### Kwaliteit

Het doel is de kwaliteit van alle civieltechnische kunstwerken te brengen op een niveau waarmee de levensduur geoptimaliseerd wordt, voortijdig kapitaalverlies wordt voorkomen en de veiligheid en bruikbaarheid kan worden geborgd.

#### Financiën

Tot aan het vast te stellen onderhoudsprogramma civieltechnische kunstwerken en het uitvoeringsplan 2019 brengen we groot onderhoud ten laste van de voorziening Bruggen.

#### Risico's

Op basis van de recente inspecties is een actueel inzicht verkregen in de onderhoudstoestand van de civieltechnische kunstwerken en de maatregelen die nodig zijn om risico's te verminderen en/of weg te nemen. Indien die maatregelen niet kunnen worden verricht, bestaat er een gerede kans dat de veiligheid van gebruikers in gevaar komt.

#### Budget 2019

| Civieltechnische kunstwerken (bedragen * € 1.000) | Begroot: |
|---|----------|
| Geraamde stand voorziening bruggen 1-1-2019       | -155     |
| Toevoeging:                                       | 76       |
| Onttrekking:                                      | 24       |
| Geraamde stand voorziening per 31-12-2019         | -103     |

### Wegen (verhardingen)

#### Beleid / Beheer

Aan de hand van inspecties wordt de onderhoudstoestand van het areaal verhardingen in beeld gebracht.

Op basis van het plan voor het onderhoud van wegen/verhardingen wordt een voorziening getroffen waarmee de uitgaven worden gedekt. Daarnaast zal rekening moeten worden gehouden met de benodigde investeringen voor het tijdig vervangen van wegen/verhardingen.

#### Kwaliteit

Aan de hand van een actuele visuele inspectie van het areaal bleek dat er sprake is van een achterstand in het onderhoud aan verhardingen. Om te komen tot een kwaliteitsniveau dat voorkomt dat gebruikers risico lopen bij het gebruik van verhardingen, wordt een voorstel voorbereid met een programmatische meerjarige aanpak voor het onderhoud van verhardingen.

Aan de hand van dezelfde visuele inspectie bleek dat ca. 6%, van de verhardingen het einde van de technische levensduur heeft bereikt. Hiervoor wordt een meerjarig vervangingsprogramma opgesteld voor de periode 2019 - 2023 met een uitvoeringsplan voor 2019.

#### Financiën

Op grond van het in december 2018 vast te stellen onderhoudsprogramma en -plan 2019 zal bezien worden welke stortingen en onttrekkingen er in 2019 benodigd zijn.

#### Risico's

Op basis van de inspecties is een actueel inzicht verkregen in de onderhoudstoestand van de wegen/verhardingen en de maatregelen die nodig zijn om risico's te verminderen en/of weg te nemen. Indien die maatregelen niet kunnen worden getroffen, bestaat er een gerede kans dat de veiligheid van gebruikers in gevaar komt en de gemeente in toenemende mate aansprakelijk wordt gesteld voor geleden schade.

#### Budget 2019

| Wegen/verhardingen (bedragen * € 1.000)                     | Begroot: |
|---|----------|
| Geraamde stand tijdelijke bestemmingsreserve wegen 1-1-2019 | 3.099    |
| Toevoeging:   | 1.589    |
| Onttrekking:  | 4.575    |
| Geraamde stand reserve per 31-12-2019                       | 113      |

#### Openbare verlichting

##### Beleid / beheer

Aan de hand van een analyse van de verlichtingsplannen van de voormalige gemeenten is bezien welke maatregelen nodig zijn om aan het Energieakkoord van resp. 2020 en 2030 te kunnen voldoen. Op dit moment is een besparing op het verbruik gerealiseerd van 7,6% ten opzichte van het verbruik van 2013. Voor het energieakkoord 2020 moet nog een besparing van 20%-7,6% = 12,4% worden gerealiseerd, voor het jaar 2030 een besparing van 50%-7,6% = 42,4%

##### Financiën

Op grond van het in december 2018 vast te stellen onderhoudsprogramma en uitvoeringsplan 2019 zal bezien worden welke stortingen en onttrekkingen er met ingang van 2019 benodigd zijn.

#### Risico's

Onvoldoende onderhoud leidt tot verminderde veiligheid. Ook het ambitieniveau uit het Energieakkoord worden dan niet gerealiseerd.

#### Budget 2019

| Openbare verlichting (bedragen * € 1.000)                                  | Begroot: |
|--|----------|
| Geraamde stand tijdelijke bestemmingsreserve openbare verlichting 1-1-2019 | 470      |
| Toevoeging:  |          |
| Onttrekking:   |          |
| Geraamde stand reserve per 31-12-2019                                      | 470      |

#### Openbaar groen (inclusief recreatiegebieden)

##### Beleid / beheer

Op dit moment werken we aan het opstellen van een Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) dat eind 2018 gereed is. Het openbaar groen is ook onderdeel van dit plan. Na vaststelling van het plan zal het onderhoud uitgevoerd worden volgens het nieuwe beleid.

##### Kwaliteit

Het openbaar groen wordt momenteel per deelgebied onderhouden op het vastgestelde kwaliteitsniveau van de drie voormalige gemeenten. Na vaststelling van het IBOR zullen de nieuwe kwaliteitsafspraken leidend zijn voor het onderhoud.

### Financiën

Vanwege de fusie is er sprake van een achterstand bij de renovaties van versleten groen. In de begroting 2019 zijn daarom 18 renovatieprojecten opgenomen. We verwachten dat in 2019 € 1.161 nodig is voor renovaties. Zie ontwikkelambities programma 5.

Op grond van het in december 2018 vast te stellen Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) zal bezien worden welke stortingen en onttrekkingen er met ingang van 2019 benodigd zijn.

### Risico's

#### Risico's

In het kader van het IBOR hebben belangenorganisaties aangegeven dat de huidige ambities en het huidige onderhoudsniveau te laag zijn. Hogere ambities zullen hogere kosten tot gevolg hebben. Pas na de verdere uitwerking in het IBOR zal dit duidelijk worden. Daarnaast is er een risico dat de aantrekkende economie en een krappe arbeidsmarkt prijsstijgingen tot gevolg zullen hebben.

### Budget 2019

Op dit moment is er voor openbaar groen geen reserve of voorziening aanwezig.

## RIOLERING

### Kwaliteit

In het VGRP is uitgegaan van de ambities afgeleid van de Mijlpalen van Meierijstad met een relatief hoog ambitieniveau (participatie, leefbaarheid, innovatie, duurzaamheid en gezondheid) en rekening houdend met aspecten als klimaatverandering. Dit betekent dat we rekening houden met voldoende ruimte en middelen voor opvang en berging van hemelwater.

Uitvoering vindt plaats op basis van een jaarlijks op te stellen operationeel plan, waarin een concreet jaarprogramma wordt samengesteld voor dagelijks onderhoud en beheer, vervanging en renovatie en dergelijke. Uitgangspunt hierbij is het vastgestelde VGRP (Verbreed Gemeentelijke Riolerings Plan).

De werkzaamheden stemmen we af op zowel geplande ondergrondse (nutsvoorzieningen) als overige bovengrondse werkzaamheden.

### Budget 2019

Met het vaststellen van het VGRP+ is ervoor gekozen om met ingang van 2018 vooraf te sparen voor toekomstige vervangingsinvesteringen (er wordt gewerkt met een spaarvoorziening). De spaarvoorziening wordt gebruikt om de investeringsuitgaven rechtstreeks uit te dekken. Op deze manier worden er geen rente en afschrijving doorberekend.

| Riolering (bedragen * € 1.000)                                 | Begroot: |
|--|----------|
| Geraamde stand voorziening spaarvoorziening riolering 1-1-2019 | 27.807   |
| Toevoeging:  | 2.450    |
| Onttrekking:   | 3.971    |
| Geraamde stand voorziening per 31-12-2019                      | 26.286   |



## VASTGOED

### Beleid / beheer

In 2017/2018 is gewerkt aan de totstandkoming van een nota "Integraal Beleid Maatschappelijk Vastgoed". Deze nota wordt, volgens bestuurlijke planning, eind 2018 ter vaststelling aan de raad voorgelegd. Tegelijkertijd wordt, als onderdeel van het Vastgoedbeleid, het Duurzaam Meerjaren Onderhouds Programma (DMJOP) aan de raad ter vaststelling aangeboden.

In dit DMJOP wordt onderscheid gemaakt in:

- Klein onderhoud.  
Werkzaamheden die jaarlijks terugkerend zijn als klein/correctief/klachten- of contractonderhoud
- Groot onderhoud  
Uitvoering van periodiek (groot) onderhoud en renovatie. Het betreft hoofdzakelijk werkzaamheden met een cyclus groter dan 1 jaar en waarbij vaak ook sprake is van vervanging van installaties, dakbedekking etc. Ook het buitenschilderwerk met cycli van 6 jaar valt hieronder.
- *Duurzaamheidsmaatregelen*  
Maatregelen die een verbetering van de verduurzaming / energie labeling ten gevolge hebben en dus tegemoet komen aan de duurzaamheidsambities ten aanzien van het (maatschappelijk) vastgoed zoals opgenomen in het Mijlpalendocument

### *Kwaliteit*

Met de vaststelling van de beleidsnota Maatschappelijk Vastgoed wordt ook het kwaliteitskader, waaraan het gemeentelijk vastgoed moet voldoen, vastgesteld.

Na de vaststelling van het DMJOP (december 2018) kan dan in de loop van 2019 uniformering van het onderhoudsbeleid plaats vinden en kunnen de verschillende contracten m.b.t. de verschillende onderhoudszaken centraal worden aanbesteed.

### Uitgangspunten voor het DMOP Meierijstad zijn o.a.:

- o De onderhoudsplannen (DMOP) voor onderhoud gebouwen bestrijken een looptijd van 10 jaar.
- o De onderhoudsplannen worden vier jaarlijks geactualiseerd.
- o Onderhoud van groen/plantsoenen gelegen naast vastgoedobjecten worden niet in de DMOP Vastgoed meegenomen en worden geacht bij het atelier BOR ondergebracht te zijn.
- o Bestrating /verharding en hekwerken die enkel een gebouw afsluiten worden opgenomen in het DMOP Vastgoed.

### *Financiën*

Op dit moment is nog niet duidelijk welk budget gemoeid is met het nieuwe DMJOP.

### *Risico's*

Het risico bestaat dat het huidige budget voor onderhoud vastgoed, zoals opgenomen in de voorliggende gemeentebegroting, niet toereikend is. Hiervan is ook melding gemaakt bij de Risico's in de Paragraaf Weerstandsvermogen.

### *Budget 2019*

| Gebouwen (bedragen * € 1.000)                                  | Begroot: |
|--|----------|
| Geraamde stand tijdelijke bestemmingsreserve gebouwen 1-1-2019 | 7.207    |
| Toevoeging:  | 1.272    |
| Onttrekking:   | 1.715    |
| Geraamde stand reserve per 31-12-2019                          | 6.764    |

## SPEELTERREINEN

### *Beleid / beheer*

In 2018 is gestart met het opstellen van het beleidsplan voor de speelvoorzieningen in Meierijstad. En in 2019 zal het beheerplan worden opgesteld. Tot de vaststelling van het nieuwe beleidsplan werken we volgens het beleid van de drie voormalige gemeenten.

In het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS) is vastgelegd dat de gemeente verantwoordelijk is voor het fysiek en veilig in stand houden van de speeltoestellen in de openbare ruimte. Daarom worden ze vier keer per jaar geïnspecteerd en onderhouden. Aan het eind van hun levensduur worden ze vervangen. De inspectieresultaten, het onderhoud en de veiligheid worden in het beheersysteem bijgehouden en gemuteerd, zodat een up-to-date logboek aanwezig is. Het inspecteren en onderhouden van de speeltoestellen is een professionele aangelegenheid die specifieke technische kennis vereist en moet voldoen aan de WAS. Inzet van burgers is beperkt tot het schoonhouden van de speelplaats en het melden van calamiteiten.

### *Kwaliteit*

Op dit moment worden de speeltoestellen in de voormalige gemeenten Veghel en Schijndel geïnspecteerd en onderhouden door de gemeente zelf. Er is een goed beeld van de veiligheid en de levensduur van de aanwezige speeltoestellen. Alle speeltoestellen zijn op dit moment en volgens de WAS veilig.

In de voormalige gemeente St Oedenrode worden de speelvoorzieningen nog beheerd en onderhouden door een extern bedrijf. In 2019 gaat de gemeente Meierijstad dit zelf doen. In 2019 gaan we ook de kwaliteit van de speeltoestellen van de voormalige gemeente St. Oedenrode in kaart brengen en meenemen in het voor de gehele gemeente Meierijstad nog op te stellen beheerplan.

### *Financiën*

Er is momenteel een voorziening voor beheer en onderhoud van de speeltoestellen van de voormalige gemeente Veghel. In het nog op te stellen beheerplan voor de gehele gemeente Meierijstad zal worden berekend welk bedrag er jaarlijks in de voorziening gestort moet worden opdat adequaat beheer en onderhoud aan alle speeltoestellen kan worden gepleegd.

### *Risico's*

#### Vervangingsrisico's

- In Veghel in wijk 't Ven zijn 10 jaar geleden veel relatief goedkope speeltoestellen geplaatst waarvan de technische levensduur korter is dan gemiddeld. Hier is in het vervangingsbudget nog geen rekening gehouden.
- In Schijndel is vier jaar geleden een natuurspeelplek gecreëerd. Deze is nu aan het verrotten, waardoor de veiligheid in het geding komt. De kosten voor vervroegde vervanging zijn nog onbekend.
- In de voormalige gemeente St Oedenrode is de stand van zaken van de speeltoestellen onbekend, vooral in park Kienehoef. Dit zal worden meegenomen in het nieuw op te stellen beheerplan.

#### Aansprakelijkheidsrisico's

De eigenaar van de ondergrond van een speeltoestel is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de speeltoestellen. Indien er ongelukken gebeuren op/met speeltoestellen die op gemeentelijke grond staan, en die zijn toe te rekenen aan ondeugdelijke toestellen, dan is de gemeente volledig aansprakelijk.

#### Budget 2019

| Speeltoestellen (bedragen * € 1.000)                   | Begroot: |
|--|----------|
| Geraamde stand voorziening speelvoorzieningen 1-1-2019 | 83       |
| Toevoeging:  | 67       |
| Onttrekking:   |          |
| Geraamde stand voorziening per 31-12-2019              | 150      |

# PARAGRAAF FINANCIERING

## BELEID EN ONTWIKKELINGEN

Financiering gaat over de manier waarop de gemeente geld aantrekt dat zij nodig heeft om haar activiteiten uit te voeren. De kaders hiervoor zijn te vinden in de Wet fido (Wet financiering decentrale overheden). In deze wet staan ook kaders voor het (tijdelijk) beleggen van geld. De gemeente Meierijstad hanteert totaalfinanciering. Kaders voor financiering zijn vastgelegd in de financiële verordening van de gemeente Meierijstad en in het Treasurystatuut. 2017. Binnen de wettelijke kaders financieren we zo veel mogelijk met kortlopende leningen i.v.m. lager rentepercentage.

## RENTE

### Renteverwachting

In de begrotingcijfers zijn we uitgegaan van 1,5% rente voor aan te trekken langlopende leningen voor 2019. Voor de meerjarenraming 2020-2022 gaan we uit van de verwachte renteontwikkeling (CEP maart 2018, lange rente Duitsland). Het CEP gaat uit van een verwachte verhoging van de rente van 1% t.o.v. nu. Wij hanteren voor de meerjarenraming 2,5%.

### Renterisiconorm

De wet Fido bepaalt dat de jaarlijkse aflossingen en wijzigingen in de rente niet meer dan 20% van het begrotingstotaal mogen zijn de zgn. renterisiconorm. De ruimte onder de renterisiconorm is het bedrag wat de gemeente nog uit zou mogen geven aan aflossingen op nieuw af te sluiten geldleningen. In de volgende tabel zijn de cijfers meerjarig opgenomen.

| Renterisiconorm (bedragen x € 1.000,-)   | 2019    | 2020    | 2021    | 2022    |
|--|---------|---------|---------|---------|
| Begrotingstotaal                         | 240.743 | 232.774 | 215.560 | 213.574 |
| Renterisiconorm 20% van begrotingstotaal | 48.149  | 46.555  | 43.112  | 42.715  |
| Renteherziening vaste schuld             | 0       | 0       | 0       | 0       |
| Aflossingen vaste schuld                 | 17.159  | 16.659  | 19.208  | 15.581  |
| Ruimte onder de renterisiconorm          | 30.990  | 29.896  | 23.904  | 27.134  |

### Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft de ruimte voor korte financiering aan en bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar. De kasgeldlimiet voor de gemeente Meierijstad is in 2019 afgerond € 20.388.000-.

### Rentetoerekening

We rekenen rente toe aan bouwgronden in exploitatie en taakvelden. De rente die we doorberekenen aan bouwgronden in exploitatie (BIE) is gebaseerd op de werkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen en bedraagt 1,7% voor 2019..

We gebruiken het renteomslagpercentage voor de rente-component van kapitaallasten van investeringen. De kapitaallasten worden doorbelast naar taakvelden waarop zij betrekking hebben.. Het renteomslag voor 2019 bedraagt 1%.

In de volgende tabel is de berekening van het renteresultaat opgenomen.

| Omschrijving (bedragen x € 1.000,-)   | Bedrag |
|---|--------|
| Externe rentelasten over de korte en lange financiering                                       | 4.434  |
| Externe rentebaten over verstrekte geldleningen aan derden                                    | -373   |
| Saldo door te rekenen externe rente   | 4.061  |
| Rente die aan de grondexploitatie doorberekend <i>moet</i> worden                             | -2.353 |
| Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld toegerekend <i>moet</i> worden | 0      |
| Totaal door te rekenen externe rente  | 1.708  |
| Rente over eigen vermogen   | 0      |
| Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)                                     | 0      |
| Totaal aan taakvelden (programma's inclusief overzicht overhead) toe te rekenen rente         | 1.708  |
| Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)                                     | 2.418  |
| Renteresultaat op het taakveld treasury   | -709   |

## VERMOGENSPOSITIE

De financieringsbehoefte hebben we berekend door het totaal van de vermogensbehoefte te verminderen met de vaste passiva. Op basis van de verwachte investeringen en ontvangsten grondexploitatie is in 2019 een financieringsbehoefte aanwezig van € 18 mln.

| Vermogensbehoefte (per 1-1 * € 1. miljoen) | 2018       | 2019       | 2020       | Vermogensstructuur (per 1-1 * € 1. miljoen) | 2018       | 2019       | 2020       |
|--|------------|------------|------------|---|------------|------------|------------|
| Boekwaarde activa                          | 225        | 237        | 285        | Eigen Vermogen                              | 137        | 125        | 114        |
| Boekwaarde grondexploitatie                | 169        | 138        | 109        | Voorzieningen                               | 77         | 72         | 68         |
|  |            |            |            | Langlopende schuld                          | 166        | 161        | 162        |
| <b>Totaal</b>                              | <b>394</b> | <b>375</b> | <b>394</b> | <b>Totaal</b>                               | <b>380</b> | <b>358</b> | <b>344</b> |
|  |            |            |            | Financieringsbehoefte                       |            | 18         |            |

De leningenportefeuille bedraagt per 1 januari 2019 naar verwachting € 160 miljoen.

De gemeente Meerijstad heeft de volgende leningen verstrekt: hypotheek aan (voormalig) personeel, startersleningen, leningen i.v.m. aanleg drukriolering, leningen aan verenigingen en stichtingen en een lening i.v.m. verkoop HNG. In totaal € 11 miljoen per 1-1-2019 afgelopen naar € 9,3 miljoen per 31-12-2022.

Naast verstrekte leningen heeft de gemeente Meerijstad per 1-1-2018 ook gewaarborgde geldleningen (€ 128 miljoen) en garantstellingen (€ 5 miljoen) verstrekt.

# PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

## AMBITIE

De gemeente Meierijstad handelt in het belang van haar gemeenschap. In alle rollen van de bestuurders en medewerkers van Meierijstad is deze dienstbaarheid aan de samenleving een uitgangspunt. Meierijstad heeft de ambitie om samen met onze inwoners, bedrijven en instellingen de uitdagingen in de samenleving aan te pakken. Wij investeren in de kracht van de samenleving en hebben oog voor de menselijke maat. In plaats van dat wij bepalen hoe het moet en wat er mogelijk is, denken we mee met onze klanten om samen een oplossing te vinden. Taken die prima door een wijk of buurt zelf kunnen worden opgepakt of uitgevoerd, worden door de gemeente gefaciliteerd.

## INFORMATIE EN GEGEVENSBESCHERMING

### Informatiemanagement

In 2018 is het informatiebeleid door de gemeenteraad vastgesteld. Informatiemanagement is het proces van afstemmen van mensen, middelen en maatregelen om aan de informatiebehoefte van de klanten, ambtelijke en bestuurlijke organisatie te voldoen. De vier belangrijkste pijlers van het beleid zijn:

- Flexibele en toekomstbestendige inrichting van de informatievoorziening en automatisering;
- Met eigentijds middelen en werkwijzen die aansluiten op de manier van communiceren van de klant;
- Zodat integraal samenwerken intern en met partners gemakkelijk mogelijk is;
- En Meierijstad transparant is in haar handelen, waar dit mogelijk is en mag.

In 2019 gaan we verder op de ingeslagen weg rond digitaal en procesmatig werken, zodat we de dienstverlening efficiënt en effectief ondersteunen. Dit doen we door de digitale drempels te minimaliseren en goed samen te werken in het informatiedomein.

In 2019 gaan we met de volgende projecten aan de slag: managementinformatie over onderdelen van de programmabegroting, digitaal en toegankelijk maken van vergunningen en aktes burgerlijke stand en de oude archieven van Erp, Veghel, Sint-Oedenrode en Schijndel in een predepot. We ondersteunen bij het optimaliseren van de processen en de aansluiting van de ondersteunende informatievoorziening door onder architectuur te gaan werken.

### Informatieveiligheid

Gemeenten maken veel en vaak gebruik van gevoelige gegevens. Het op orde hebben van haar informatieveiligheid is daarom van groot belang. Een hulpmiddel hierbij is de invoering van de Baseline Informatieveiligheid Nederlandse Gemeenten (BIG). In 2018 is reeds gestart met de implementatie hiervan. De huidige baseline (BIG) is echter verbeterd en zal vervangen gaan worden door de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De verwachting is dat deze begin 2019 van kracht zal zijn. In 2019 zullen we dan ook ons bezig gaan houden met de implementatie hiervan.

Daarnaast staan voor 2019 de volgende werkzaamheden op het gebied van informatieveiligheid gepland:

- Verantwoording en rapportage op het gebied van informatieveiligheid via de Eenduidige Normatiek Single Information audit (ENSIA).
- Vervolg project Identity en Access management.
- Vervolg bewustwordingscampagne informatieveiligheid.
- Starten met het VNG programma GGI Veilig (GGI Veilig ondersteunt de gemeente bij het verhogen van de digitale weerbaarheid en het veiliger maken van de ICT-infrastructuur).

### Gegevensbescherming

Sinds 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Dat betekent dat in de hele Europese Unie (EU) dezelfde privacywetgeving geldt. De AVG zorgt onder meer voor:

- versterking en uitbreiding van privacy-rechten;
- meer verantwoordelijkheden voor organisaties;
- dezelfde, stevige bevoegdheden voor alle Europese privacy-toezichthouders, zoals de bevoegdheid om boetes tot 20 miljoen euro op te leggen.

De gevolgen van de wet zijn voor de bedrijfsvoering fors. In 2018 zijn er stappen gezet zoals het vaststellen van het privacy-beleid, het vastleggen van de procedure bij datalekken, het opstellen van een format verwerkersovereenkomst, de opzet van een verwerkingsregister, het investeren in bewustwording enz.

De belangrijkste werkzaamheden voor 2019 zijn:

- Inventariseren en waar nodig actualiseren en afsluiten van verwerkersovereenkomsten en convenanten met derde partijen (verwerkers);
- Actualiseren en aanvullen van het (verplichte) register van verwerkingen van persoonsgegevens;
- Uitvoeren Privacy Impact Assessments (PIA's): Dit is een verplicht instrument waarmee privacy-risico's van een gegevensverwerking in kaart gebracht worden en waarmee gerichte maatregelen genomen kunnen worden om de risico's te verkleinen.
- Onderzoeken Privacy by design: Dit zijn onderzoeken die ervoor zorgen dat, bij het ontwerpen van producten en diensten, persoonsgegevens goed worden beschermd en dat er niet meer gegevens verzameld en bewaard worden dan noodzakelijk voor het doel van de verwerking.
- Onderzoeken Privacy by default: Dit zijn onderzoeken die zich richten op de benodigde technische en organisatorische maatregelen om te bereiken dat er, als standaard, alléén persoonsgegevens worden verwerkt die noodzakelijk zijn voor het te bereiken doel.
- Het verder vergroten van de bewustwording bij het personeel door middel van trainingen en adviezen.

## **CONTROL**

### **Risicomanagement**

Wij vinden het belangrijk risico's in beeld te hebben om zo tijdig te kunnen bijsturen als risico's zich voordoen. Dit wordt steeds belangrijker aangezien de (financiële) risico's van gemeenten nog steeds toenemen. De laatste jaren zien we hierbij verschillende oorzaken zoals de toenemende regeldruk, uitbreiding van taken en de toenemende open-einde regelingen.

Om aan te tonen dat de organisatie in control is, moet de gemeente kunnen laten zien wat (voor de (proces)doelen) de belangrijkste risico's zijn, welke interne beheersmaatregelen er zijn getroffen om die risico's af te dekken en of die interne beheersmaatregelen gedurende het hele jaar hebben gewerkt.

In dit kader hebben we in 2018 de 12 financieel belangrijkste processen beschreven, voorzien van risico's in het proces en de benodigde key-controls. Voor 2019 hebben we bepaald welke specifieke projecten en investeringen wij zien als risicovol. Hiervoor hebben wij gebruik gemaakt van het afwegingsmodel opgenomen in de door de raad vastgestelde nota risicobeheersing en weerstandsvermogen.

### **Procesmanagement**

De werkzaamheden hiervoor zijn begin 2018 gestart met als hoofdactiviteit het beschrijven van de belangrijkste klantprocessen. Daarin zijn ook de kwaliteitsnormen opgenomen die in het proces behaald moeten worden, evenals de key-controls. Vooralsnog gaan we daarbij uit van de wettelijke termijnen en vereisten. Op basis van klantreizen en -onderzoeken gaan we processen steeds verder verbeteren. Het gemak voor de klant is daarbij het uitgangspunt.

### **Planning en control**

De begroting 2019 is het eerste P&C document dat we via een website publiceren. Hierna gaan we aan de slag met de overige documenten uit de P&C cyclus. De documenten zijn hiermee toegankelijker dan voorheen. We beogen dat teksten korter, bondiger en in klare taal zijn.

De volgende stap is het digitaliseren van het proces voor het samenstellen van P&C documenten door middel van het inrichten van een workflow. Dit gebeurt voor het eerst bij de jaarstukken 2018 (1<sup>e</sup> helft 2019). Van hier uit gaan we ook de processen voor het samenstellen van de bestuurs-rapportage en de begroting digitaliseren.

### **Atelierplannen**

Vanaf 2019 werken we met atelierplannen via de A3 methodiek. Hierin worden de belangrijkste doelstellingen het bestuur en de organisatie uitgewerkt in de bijdragen per atelier en vervolgens doorvertaald naar persoonlijke plannen waarin de bijdrage van medewerkers aan het resultaat zichtbaar wordt.

## Vensters

Meerijstad doet met ingang van 2019 mee aan Vensters voor Bedrijfsvoering. Dit is een instrument waarmee we zicht krijgen op de bedrijfsvoering en de verbetermogelijkheden. Daarnaast kunnen we de elementen van onze bedrijfsvoering vergelijken met die van andere organisaties. Het totaaloverzicht komt tot stand vanuit verschillende invalshoeken (oftewel vensters). Het feitenonderzoek meet de prestaties van onze bedrijfsvoering op basis van objectieve prestatie-indicatoren.

## MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN

We voldoen als werkgever minimaal aan de wettelijke taak tot baanafspraken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. We duiden functies die geschikt zijn voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en stellen deze ook open voor hen.

In 2018 heeft een PSO-audit plaatsgevonden en is de kwalificatie 'trede 3' toegekend aan onze organisatie. (PSO = prestatieladder sociaal ondernemen). De kwalificatie trede 3 betekent dat onze organisatie behoort tot de koplopers in het bieden van werkgelegenheid aan de PSO-doelgroep. De PSO-meetlat laat zien in welke mate een organisatie socialer onderneemt ten opzichte van andere organisaties binnen dezelfde grootteklasse. De PSO kijkt niet alleen naar de kwantiteit (het aantal) plaatsingen. De PSO kijkt ook naar wat organisaties doen om de kans op een duurzame plaatsing te vergroten, ofwel de kwaliteit van de plaatsingen telt ook mee. Het PSO-Keurmerk waarborgt een onafhankelijke certificering en actualiteit van deze gegevens.

## DUURZAAMHEID

In de tweede helft van 2018 onderzoeken we de kansen die er binnen de bedrijfsvoering met betrekking tot het onderwerp duurzaamheid. Vanaf 2019 gaan we met de uitkomsten aan de slag. Hiervoor zijn middelen beschikbaar gesteld in de kadernota 2019.

# PARAGRAAF VERBONDEN PARTIJEN

## BELEID EN ONTWIKKELINGEN

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de gemeentelijke financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet) schrijven voor dat het college in de programmabegroting en in het jaarverslag een overzicht van de verbonden partijen geeft d.w.z. van de externe rechtspersonen waar Meierijstad een bestuurlijke en financiële band mee heeft. Een verbonden partij is één van de drie vormen voor Meierijstad om haar taken uit te (laten) voeren: zelf, uitbesteding via een commerciële partij of door een verbonden partij.

Verbonden partijen leveren soms bestuurlijk complexe verhoudingen op, omdat de gemeente bestuurder en klant is. Bovendien doen meerdere partijen mee aan de verbonden partij. De gemeente Meierijstad is dan niet de enige bestuurder en niet de enige klant. Zij moet haar bestuurlijke doelen en wensen afstemmen met die van de andere deelnemers. Dit kan de aansturing complex maken. Voordelen van verbonden partijen zijn de grotere schaal en de regionale aanpak van een regionaal onderwerp.

### Het begrip verbonden partij

Het begrip verbonden partij is vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Verbonden partijen zijn publiekrechtelijke en privaatrechtelijke partijen die in het kader van een publieke taak beleid voor een gemeente uitvoeren én waarbij die gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan zeggenschap uit hoofde van een vertegenwoordiging in het bestuur of het hebben van stemrecht. Een financieel belang betekent dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld waarvoor ze aansprakelijk is als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

## OVERZICHT VAN VERBONDEN PARTIJEN

Hieronder volgt de lijst van verbonden partijen van de gemeente Meierijstad. Achter de naam van de verbonden partij is het begrotingsprogramma vermeld, waarop de activiteiten van de verbonden partij betrekking hebben.

### Gemeenschappelijke regelingen

Brabants Historisch Informatiecentrum (BHC) (0)  
Veiligheidsregio Brabant-Noord (1)  
Regionaal Bureau Leerplicht (4)  
Werkvoorzieningsschap De Dommel (WSD) (6)  
Werkvoorzieningsschap Noordoost Brabant (6)  
Kleinschalig collectief vervoer(6)  
Omgevingsdienst Brabant-Noord (7)  
Stadsgewest 's-Hertogenbosch (alleen stortplaats) (7)  
Gewestelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hart voor Brabant (7)  
Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (7)

### Vennootschappen en coöperaties

N.V. Bank voor Nederlandse Gemeenten (0)  
N.V. Brabant Water (0)  
Accommodatiebeheer Schijndel B.V (5).  
N.V. Monumentenfonds Brabant (0)  
Scheifelaar II Beheer B.V. (8)  
Scheifelaar II C.V. (8)

### Stichtingen en verenigingen

Stichting regionaal veiligheidshuis 's-Hertogenbosch en omstreken (1)  
Stichting Agrifood Capital (3)  
Stichting tot beheer van het Paulusgasthuis in Sint-Oedenrode (0)  
Stichting museum Henkenshage (5)  
Smederijmuseum in Sint-Oedenrode (5)



## GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN

### BRABANTS HISTORISCH INFORMATIECENTRUM (BHIC)

#### Algemene informatie

- Programma: O. Bestuur en ondersteuning
- URL: [www.bhic.nl](http://www.bhic.nl)
- Verantwoordelijk bestuurder: M.H.B. (Menno) Roozendaal
- Veranderingen in het belang van Meierijstad in verbonden partij: nee
- Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
- Bestuurlijk belang: Meierijstad is niet vertegenwoordigd in het bestuur

#### Openbaar belang

Het Brabants Historisch Informatie Centrum is ingesteld met het doel de belangen van de minister, de gemeenten en de waterschappen bij alle aangelegenheden betreffende archiefbescheiden en collecties die berusten in de rijksarchiefplaats in de provincie Noord-Brabant en de archiefbewaarplaats van de gemeenten en waterschappen, in gezamenlijkheid te behartigen.

Hieronder valt het behouden, bewerken en benutten van de archiefbescheiden opgenomen in de rijksarchiefbewaarplaats in de Provincie Noord-Brabant en de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten en waterschappen. Daarnaast in volgorde van prioriteit: verbetering digitale dienstverlening, het archief als informatiecentrum en verbetering lokale dienstverlening.

#### Bijzondere ontwikkelingen/beleidsvoornemens bij de verbonden partij

De ambities van het BHIC liggen vast in de beleidsvisie 'Gegist Bestek: het BHIC in 2019'. In deze notitie worden de meerjarige trends onderscheiden die de toekomstagenda van het BHIC zullen bepalen: verdere daling van het fysieke publieksbereik, sterke stijging van het digitale publieksbereik, voorts de noodzaak tot toenemende samenwerking met andere erfgoed aanbieders en verdere afslanking van de eigen organisatie.

#### De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

zie begroting 2019 van Brabants Historisch Informatiecentrum d.d. 9 juli 2018.

#### Financieel belang

|                           | Realisatie 2017 | Begroot 2018 | Begroot 2019 |
|---------------------------|-----------------|--------------|--------------|
| Bijdrage van gemeente     | 270.600         | 278.198      | 280.200      |
| Eigen vermogen per 1-1    | 460.246         | 460.000      | 449.500      |
| Eigen vermogen per 31-12  | 514.120         | 449.500      | 514.000      |
| Vreemd vermogen per 1-1   | 5.327.447       | 2.514.000    | 2.403.000    |
| Vreemd vermogen per 31-12 | 5.778.150       | 2.403.000    | 2.234.000    |
| Resultaat                 | 53.694          | 0            | 0            |

## VEILIGHEIDREGIO BRABANT-NOORD

### Algemene informatie

- Programma: 1. Veiligheid
- URL: <https://www.vrbn.nl/>
- Verantwoordelijk bestuurder: C.H.C van Rooij
- Bestuurlijk vervanger: E.M.J.M. (Eus) Witlox
- Veranderingen in het belang van Meierijstad in verbonden partij: nee
- Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
- Bestuurlijk belang: Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur door burgemeester van Rooij.

### Openbaar belang

De Veiligheidsregio Brabant-Noord heeft als taak zorg te dragen voor crisisbeheersing, risicobeheersing, brandweezorg, bevolkingszorg en geneeskundige hulpverlening bij rampen en crises met als doel gezamenlijk de fysieke veiligheid en maatschappelijke continuïteit in de regio te borgen.

### Bijzondere ontwikkelingen/beleidsvoornemens bij de verbonden partij

Versteving organisatie brandweer ten behoeve van het uitvoering geven aan beleidsplan 2016-2019. De versteving zal vorm worden gegeven in twee tranches. Waarbij de eerste tranche bekostigd is uit de algemene reserves (2017/2018) en de 2<sup>e</sup> tranche vanaf 2019 leidt tot een verhoging van de bijdrage per inwoner.

### De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

Het Algemeen Bestuur heeft besloten om niet verder op de taakuitvoering van brandweer Noord Brabant te bezuinigen. Verder bezuinigen zullen grote gevolgen hebben voor de veiligheid van burgers.

### Financieel belang

|                           | Realisatie 2017 | Begroot 2018 | Begroot 2019 |
|---------------------------|-----------------|--------------|--------------|
| Bijdrage van gemeente     | 3.414.310       | 3.673.607    | 4.041.384    |
| Eigen vermogen per 1-1    | 9.468.000       | 9.927.000    | 8.003.582    |
| Eigen vermogen per 31-12  | 9.927.000       | 8.003.582    | 6.192.876    |
| Vreemd vermogen per 1-1   | 21.384.000      | 19.758.000   | 16.830.753   |
| Vreemd vermogen per 31-12 | 19.758.000      | 16.830.753   | 15.589.891   |
| Resultaat                 | 971.000         | 0            | 0            |

## REGIONAAL BUREAU LEERPLICHT

### Algemene informatie

- Programma: 4. Onderwijs
- URL: [www.rblbno.nl](http://www.rblbno.nl)
- Verantwoordelijk bestuurder: J.C.M (Coby) van der Pas
- Bestuurlijk vervanger: M.H.B. (Menno) Roozendaal
- Veranderingen in het belang van Meierijstad in verbonden partij: nee
- Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
- Bestuurlijk belang: Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur/Dagelijks Bestuur door wethouder Van der Pas

### Openbaar belang

Het Regionaal Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO) voert voor de gemeente Meierijstad en de regio de Leerplichtwet en de RMC-wet uit. Het bureau ziet erop toe dat kinderen tussen de 5 en 18 jaar onderwijs volgen en dat kinderen tussen de 18 en 23 jaar een startkwalificatie halen. Een startkwalificatie is een mbo-diploma op minimaal mbo-niveau 2.

### Bijzondere ontwikkelingen/beleidsvoornemens bij de verbonden partij

N.v.t.

### De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

Deze gemeenschappelijke regeling kent een beperkte risicoparagraaf: indien het Rijk haar specifieke uitkering voor gemeente drastisch terugbrengt kan de dekking van de RBL-begroting in geding komen. Dit wordt echter niet voorzien, gelet op de wettelijke taken. Een ander risico is dat de personeelslasten door cao-ontwikkelingen gaan stijgen, maar dit is risico is vergelijkbaar met die van de gemeente ten aanzien van loonontwikkelingen.

### Financieel belang

|                           | Realisatie 2017 | Begroot 2018    | Begroot 2019    |
|---------------------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| Bijdrage van gemeente     | 180.107         | 184.301         | 186.288         |
| Eigen vermogen per 1-1    | 137.609         | 173.367         | Nog niet bekend |
| Eigen vermogen per 31-12  | 173.367         | Nog niet bekend | Nog niet bekend |
| Vreemd vermogen per 1-1   | n.v.t.          | n.v.t.          | n.v.t.          |
| Vreemd vermogen per 31-12 | n.v.t.          | n.v.t.          | n.v.t.          |
| Resultaat                 |                 |                 |                 |

## WERKVOORZIENINGSSCHAP DE DOMMEL (WSD)

### Algemene informatie

- Programma: 6. Sociaal domein
- URL: [www.wsd-groep.nl](http://www.wsd-groep.nl)
- Verantwoordelijk bestuurder: M.H.B. (Menno) Roozendaal
- Bestuurlijk vervanger: J.H.M. (Jan) Goijaarts
- Veranderingen in het belang van Meierijstad in verbonden partij: nee
- Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
- Bestuurlijk belang: Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur door wethouder Roozendaal en raadslid Marischka Klotz (vervanger raadslid J. van Gerwen). Daarnaast is wethouder Roozendaal lid van het Dagelijks Bestuur.

### Openbaar belang

Het schap heeft ten doel de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (hierna te noemen: 'Wsw'). Ter realisering van deze doelstelling draagt het schap er onder meer zorg voor dat zij aan zoveel mogelijk ingezetenen, die blijkens een indicatiebeschikking of herindicatiebeschikking tot de doelgroep behoren, een dienstbetrekking aanbiedt voor het verrichten van arbeid onder aangepaste omstandigheden. Vanaf 1 januari 2015 is de toegang tot de Sociale Werkvoorziening afgesloten en kunnen geen nieuwe dienstverbanden worden aangegaan. Werknemers met een dienstverband per 31 december 2014 behouden hun rechten.

1. Het schap heeft mede ten doel andere vormen van gesubsidieerde arbeid uit te voeren dan wel te doen uitvoeren. Het AB van WSD kan hiertoe een of meerdere privaatrechtelijke rechtspersonen oprichten.
2. Het AB is bevoegd om onder nader door hem te stellen voorwaarden met niet aan de regeling deelnemende gemeenten en of met andere derden overeenkomsten aan te gaan ter uitvoering van vormen van gesubsidieerde arbeid, scholing en of begeleiding.

### Bijzondere ontwikkelingen/beleidsvoornemens bij de verbonden partij

De Participatiewet vraagt om veranderingen en doet een beroep op het innovatief vermogen van gemeenten en SW-bedrijven. WSD en de deelnemende gemeenten moeten deze herstructurering in de komende tijd vorm geven. De Participatiewet heeft als hoofddoelstelling het tot stand brengen van één wettelijke regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt. Omdat met de komst van de P-wet de voorgenomen bezuinigingen op de SW voor een belangrijk deel blijven bestaan blijft het zaak om innovatieve oplossingen te zoeken in samenwerking tussen regio gemeenten en SW bedrijf.

### De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

De hele operatie waarbij één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt werd geïntroduceerd is ook een bezuinigingsmaatregel. Met minder geld meer werkzoekenden bedienen. De financiële consequenties zullen geleidelijk in beeld worden gebracht met de daarbij behorende keuzes en consequenties.

### Financieel belang

|                             | Realisatie 2017 | Begroot 2018 | Begroot 2019 |
|-----------------------------|-----------------|--------------|--------------|
| Bijdrage van gemeente *)    | 46.912          | 46.769       | 47.194       |
| Eigen vermogen per 1-1      | 25.525.000      | 26.521.000   | 27.621.000   |
| Eigen vermogen per 31-12    | 26.521.000      | 27.621.000   | 27.521.000   |
| Vreemd vermogen per 1-1     | 5.314.000       | 4.915.000    | 4.915.000    |
| Vreemd vermogen per 31-12   | 4.915.000       | 4.915.000    | 4.915.000    |
| Resultaat (voor bestemming) | 849.000         | 640.000      | -560.000     |

\*) Betreft een bijdrage in de bestuurskosten.

Daarnaast ontvangt WSD van onze gemeente de rijksbijdrage (2018) in het kader van de Participatiewet. Dit gaat om een bedrag van € 8.286.835

## WERKVOORZIENINGSSCHAP NOORDOOST BRABANT

### Algemene informatie

- Programma: 6. Sociaal domein
- URL: [www.wvs-nb.nl](http://www.wvs-nb.nl)
- Verantwoordelijk bestuurder: M.H.B. (Menno) Roozendaal
- Bestuurlijk vervanger: J.H.M. (Jan) Goijaarts
- Veranderingen in het belang van Meierijstad in verbonden partij: nee
- Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
- Bestuurlijk belang: Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur/Dagelijks Bestuur door wethouder Roozendaal.

### Openbaar belang

Het Werkvoorzieningschap is opdrachtgever voor IBN als uitvoeringsorganisatie van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Het Werkvoorzieningschap is namens 11 gemeenten enig aandeelhouder en eigenaar van IBN.

### Bijzondere ontwikkelingen/beleidsvoornemens bij de verbonden partij

De Participatiewet vraagt om veranderingen en doet een beroep op het innovatief vermogen van gemeenten en SW-bedrijven. WSD en de deelnemende gemeenten moeten deze herstructurering in de komende tijd vorm geven. De Participatiewet heeft als hoofddoelstelling het tot stand brengen van één wettelijke regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt. Omdat met de komst van de P-wet de voorgenomen bezuinigingen op de SW voor een belangrijk deel blijven bestaan blijft het zaak om innovatieve oplossingen te zoeken in samenwerking tussen regio gemeenten en SW bedrijf.

### De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

De hele operatie waarbij één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt werd geïntroduceerd is ook een bezuinigingsmaatregel. Met minder geld meer werkzoekenden bedienen. De financiële consequenties zullen geleidelijk in beeld worden gebracht met de daarbij behorende keuzes

### Financieel belang:

|                           | Realisatie 2017 | Begroot 2018 | Begroot 2019 |
|---------------------------|-----------------|--------------|--------------|
| Bijdrage van gemeente *)  | 8.306           | 11.136       | 9.722        |
| Eigen vermogen per 1-1    | 27.592.900      | 27.592.900   | 27.047.800   |
| Eigen vermogen per 31-12  | 27.047.800      | 27.592.900   | 27.047.800   |
| Vreemd vermogen per 1-1   | 3.097.400       | 3.097.400    | 3.968.700    |
| Vreemd vermogen per 31-12 | 3.968.700       | 3.097.400    | 3.968.700    |
| Resultaat                 | -545.100        | 0            | 0            |

\*) Betreft een bijdrage in de bestuurskosten.

Daarnaast ontvangt IBN van onze gemeente de rijksbijdrage (2018) in het kader van de Participatiewet. Dit gaat om een bedrag van € 6.890.461

## KLEINSCHALIG COLLECTIEF VERVOER

### Algemene informatie

- Programma: 6. Sociaal domein
- URL: [www.regiotaxinoordoostbrabant.nl](http://www.regiotaxinoordoostbrabant.nl)
- Verantwoordelijk bestuurder: E.M.J.M. (Eus) Witlox
- Bestuurlijk vervanger: H.G.W.M. (Harry) van Rooijen
- Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee
- Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
- Bestuurlijk belang: Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur/Dagelijks Bestuur door wethouder Witlox

### Openbaar belang

De regeling heeft ten doel het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een stelsel van kwalitatief hoogwaardig kleinschalig collectief vervoer.

Dit samenwerkingsverband is opgericht om een geïntegreerd en algemeen toegankelijk vervoerssysteem te ontwikkelen op grond van de Wmo, waardoor mensen zich lokaal kunnen verplaatsen. De doelgroep van deze regeling zijn mensen met een beperking die geen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer en andere inwoners van Meierijstad.

Bijzondere ontwikkelingen/beleidsvoornemens bij de verbonden partij

Het huidige contract met de vervoerder is niet verlengd, er vindt een aanbesteding plaats. De voormalige gemeente Schijndel maakt per 1/1/2019 onderdeel uit van Kleinschalig collectief vervoer Brabant-Noordoost. De aansluiting van de voormalige gemeente Schijndel vloeit voort uit het Inkoopbesluit Wmo Meierijstad (vastgesteld op 16/2/2016) en is het gevolg van de fusie van de voormalige gemeenten Schijndel, Sint- Oedenrode en Veghel.

### De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

#### Financieel belang:

|                           | Realisatie 2017 | Begroot 2018 | Begroot 2019 |
|---------------------------|-----------------|--------------|--------------|
| Bijdrage van gemeente     |                 | 37.824       | 51.350       |
| Eigen vermogen per 1-1    | 871.416         | 750.000      | 871.000      |
| Eigen vermogen per 31-12  | 1.233.901       |              |              |
| Vreemd vermogen per 1-1   | 592.294         | 650.000      | 544.000      |
| Vreemd vermogen per 31-12 | 319.962         |              |              |
| Resultaat                 | -/- 20.706      | 0            | 0            |

## OMGEVINGSDIENST BRABANT-NOORD

### Algemene informatie

- Programma: 7. Volksgezondheid en milieu
- URL: <https://www.odbn.nl>
- Verantwoordelijk bestuurder: H.J.M.P.M. (Eric) van den Bogaard
- Bestuurlijk vervanger: H.G.W.M. (Harry) van Rooijen
- Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee
- Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
- Bestuurlijk belang: Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur/Dagelijks Bestuur door wethouder Van den Bogaard

### Openbaar belang

De omgevingsdienst voert ten behoeve van de deelnemende gemeenten en provincie taken uit op het gebied van Omgevingsrecht en levert als verlengstuk van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage aan een leefbare en veilige werk- en leefomgeving van de regio Brabant-Noord. De werkwijze van de omgevingsdienst is gericht op het zoveel mogelijk beperken van de uitvoeringskosten voor overheid en samenleving en het verder optimaliseren van vergunningverlening en toezicht en handhaving.

### Bijzondere ontwikkelingen/beleidsvoornemens bij de verbonden partij

Beleidsontwikkelingen (Omgevingswet) in financiële zin vertalen in de begroting. Jaarrekening 2017 is nog niet goedgekeurd (6 september 2018).

### De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

Productiviteit en kosten

### Financieel belang:

|                           | Realisatie 2017 | Begroot 2018 | Begroot 2019 |
|---------------------------|-----------------|--------------|--------------|
| Bijdrage van gemeente     | 1.580.829       | 1.721.730    | 1.749.530    |
| Eigen vermogen per 1-1    | 7.076.700       | 6.052.000    | 3.731.100    |
| Eigen vermogen per 31-12  | 3.297.900       | 5.425.000    | 2.731.600    |
| Vreemd vermogen per 1-1   | 12.781.300      | 14.996.000   | 12.297.800   |
| Vreemd vermogen per 31-12 | 12.731.000      | 14.827.000   | 12.203.800   |
| Resultaat                 | -/- 1.348.900   | 27.000       | 204.400      |

## STADSGEWEST 'S-HERTOGENBOSCH (ALLEEN STORTPLAATS)

### Algemene informatie

- Programma: 7. Volksgezondheid en milieu
- URL:
- Verantwoordelijk bestuurder: weth. H. van Rooijen / weth. J. Goijaarts
- Bestuurlijk vervanger:
- Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee
- Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
- Bestuurlijk belang: Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur door wethouder J. Goijaarts

### Openbaar belang

Het Stadsgewest is niet meer echt actief en wordt alleen nog in stand gehouden voor afwikkeling van de Vuilstortplaats De Vlagheide in Schijndel.

### Bijzondere ontwikkelingen/beleidsvoornemens bij de verbonden partij

In 1997 is een proces gestart om de gemeenschappelijke regeling Stadsgewest 's-Hertogenbosch te ontmantelen. Er resteert alleen nog het beheer van de gesloten Afvalberging De Vlagheide en het toezicht op de uitvoering van de leveringscontracten met Attero B.V. De stortactiviteiten zijn in december 2003 beëindigd en de stortplaats bevindt zich nu in de pre-nazorg fase. Conform de besluitvorming in het AB van 13 maart 2012 wordt overgegaan tot afdichting van de stortplaats ter voorbereiding op de overdracht aan de Provincie voor de eeuwigdurende nazorg. Gedeeltelijk parallel en aansluitend wordt het overdrachtsprotocol met de Provincie doorlopen, waarna per 1-1-2019 overdracht aan de Provincie Noord-Brabant kan plaatsvinden. Tot die periode blijft het Stadsgewest verantwoordelijk voor het beheer van de stortplaats (vooral de gas- en waterhuishouding, alsmede het terreinonderhoud) conform de voorschriften. Binnen het programma "Afbouw" worden geen kosten meer doorberekend naar de gemeenten.

### De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

- \* Doelvermogen nazorgfonds:

Na de definitieve sluiting van de stortplaats, thans voorzien op 31-12-2018, wordt de stortplaats overgedragen aan de Provincie. Deze is dan verantwoordelijk voor de eeuwig durende nazorg. Bij overdracht moet een vermogen zijn overgedragen waaruit de provincie de kosten van nazorg eeuwigdurend kan bekostigen. De algemene reserve vertoont, na verwerking van het exploitatieresultaat 2017, een negatief saldo. De Provincie heeft het doelvermogen berekend op € 16,5 miljoen. Het doelvermogen wordt per 31-12-2018 definitief vastgesteld. Het bestuur van het Stadsgewest gaat op basis van eigen berekeningen, alsmede die van de extern adviseur voorlopig uit van maximaal € 14,0 miljoen. In verband met het aandeel van de gemeente Meierijstad in het te verwachten tekort is een voorziening getroffen.

### Financieel belang:

|                           | Realisatie 2017 | Begroot 2018 | Begroot 2019 |
|---------------------------|-----------------|--------------|--------------|
| Bijdrage van gemeente     | PM              | PM           |              |
| Eigen vermogen per 1-1    | -5.248.000      | -5.248.000   | -5.261.000   |
| Eigen vermogen per 31-12  | -5.248.000      | - 5.261.000  | 0            |
| Vreemd vermogen per 1-1   | 7.531.000       | 5.686.000    | -5.619.000   |
| Vreemd vermogen per 31-12 | 5.686.000       | 5.619.000    | 0            |
| Resultaat                 | 0               | - 13.000     | 5.261.000    |



## GEWESTELIJKE GEZONDHEIDSDIENST (GGD) HART VOOR BRABANT

### Algemene informatie

- Programma: 7. Volksgezondheid en milieu
- URL: : [www.ggdhvb.nl](http://www.ggdhvb.nl)
- Verantwoordelijk bestuurder: E.M.J.M. (Eus) Witlox
- Bestuurlijk vervanger: M.H.B. (Menno) Roozendaal
- Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee
- Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
- Bestuurlijk belang: Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur/Dagelijks Bestuur door wethouder Witlox

### Openbaar belang

De GGD geeft uitvoering aan de wet Publieke Gezondheid. De GGD doet dit in opdracht van de binnen de regio vallende gemeenten. Het beleid van de GGD richt zich op het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van alle inwoners in de regio, in het bijzonder die van de meest kwetsbaren. Samenwerking staat daarbij centraal. De GGD wil haar kennis actief verbinden aan partijen in het sociaal- en veiligheidsdomein en het openbaar bestuur. De financiële voordelen, kwaliteit zorg/dienstverlening en het brede pakket aan diensten zijn argumenten voor gemeenten om deel te nemen aan deze gemeenschappelijke regeling.

### Bijzondere ontwikkelingen/beleidsvoornemens bij de verbonden partij

Voor de uitwerking van de speerpunten in de beleidsvisie start de GGD met drie GGD-brede programma's. Samen met klanten en partners wordt dit nader vorm gegeven. De verschillende projecten starten in 2019 en moet leiden tot duidelijke verbeteringen voor hun klanten. Het gaat om deze programma's:

- Multichannel klantbeleving
- Datagedreven publieke gezondheid
- Strategische verbinding

Naast deze programma's is er keuzevrijheid voor gemeenten voor aanvullende onderdelen.

Door een aanpassing van de Wet publieke gezondheid is het vaccinatieprogramma vanaf 2019 een taak van de gemeente. Als jeugdgezondheidszorgorganisatie voert de GGD die vaccinaties uit.

### De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

De GGD presenteert een sluitende begroting 2019 in lijn van de kadernota 2019.

De ontwerpbegroting is sluitend met een totale exploitatie van € 58,9 miljoen. De meerjarenbegroting geeft een stabiel beeld. De kengetallen laten zien dat de GGD een gezonde financiële positie heeft.

### Financieel belang:

|                           | Realisatie 2017 | Begroot 2018 | Begroot 2019 |
|---------------------------|-----------------|--------------|--------------|
| Bijdrage van gemeente     | 2.324.150       | 2.403.045    | 2.600.043    |
| Eigen vermogen per 1-1    | 11.087.000      | 10.756.000   | 9.276.000    |
| Eigen vermogen per 31-12  | 10.756.000      | 9.276.000    | 8.666.000    |
| Vreemd vermogen per 1-1   | 10.334.000      |              |              |
| Vreemd vermogen per 31-12 | 8.902.000       |              |              |
| Resultaat                 | 330.000         | 0            | 0            |

## AMBULANCEVOORZIENING BRABANT MIDDEN-WEST-NOORD

### Algemene informatie

- Programma: 7. Volksgezondheid en milieu
- URL: <https://www.ravbrabantmwn.nl>
- Verantwoordelijk bestuurder: E.M.J.M. (Eus) Witlox
- Bestuurlijk vervanger: H.G.W.M. (Harry) van Rooijen
- Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee
- Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling  
Bestuurlijk belang: Vertegenwoordigd in Gemeen Bestuur/Dagelijks Bestuur door wethouder Witlox

### Openbaar belang

Het openbaar lichaam heeft ten doel het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg. Gemeenten hebben een zorgplicht voor hun burgers en zijn verantwoordelijk voor de bestrijding van ongevallen en rampen. De deelname aan deze regeling draagt bij aan deze zorgplicht.

De RAV bestaat uit twee onderdelen: de ambulancezorg en de meldkamer ambulancezorg die samen 24 uur per dag en zeven dagen per week klaar staan om hulp te verlenen.

### Bijzondere ontwikkelingen/beleidsvoornemens bij de verbonden partij

Dat de Tijdelijke Wet ambulancezorg (TWAZ) al sinds 2013 van kracht is en onlangs zelfs werd verlengd tot 1 januari 2021, zegt genoeg over het gecompliceerde karakter van de problematiek rondom de ordening van de ambulancezorg. Het ministerie van VWS heeft in 2017 onderzoek laten doen naar de mogelijke stelsels van ordening, maar op dit moment is hierin nog geen keuze gemaakt en het is dan ook nog niet duidelijk of er wel of geen aanbesteding zal gaan plaatsvinden. Tot in ieder geval 1 januari 2021 zal de RAV Brabant Midden-West Noord verantwoordelijk blijven voor uitvoering van de ambulancezorg en ongeacht de keuze van de minister zal de RAV ten minste moeten voldoen aan de eisen die gesteld worden in de vergunningsvoorwaarden van de Tijdelijke WET Ambulancezorg.

### De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

Het traject van de Landelijke Meldkamer Organisatie (LMO) heeft serieuze vertraging opgelopen, vanwege technische problemen rondom de opvolger van het huidige communicatiesysteem. De overstap naar het nieuwe systeem kan op zijn vroegst in 2018 gemaakt worden. Begin 2018 maakte de minister van Justitie & Veiligheid de nieuwe projectplanning bekend. Ingebruikname van de nieuwe meldkamer Oost-Brabant in Den Bosch wordt nu verwacht eind 2018. Voorwaarde is wel dat de door de minister begin 2018 afgegeven projectplanning wordt behaald.

Gezien de ontwikkelingen rondom de LMO en het onderzoek van VWS naar het optimale stelsel voor ambulancezorg is het niet ondenkbaar dat op langere termijn ook de RAV-regio's te maken gaan krijgen met een van hogerhand opgelegde schaalvergroting.

### Financieel belang:

|                           | Realisatie 2017 | Begroot 2018 | Begroot 2019 |
|---------------------------|-----------------|--------------|--------------|
| Bijdrage van gemeente *)  | 0               | 0            | 0            |
| Eigen vermogen per 1-1    | 12.569.000      | 12.480.000   | 13.036.000   |
| Eigen vermogen per 31-12  | 13.036.000      | 12.453.000   | 12.925.000   |
| Vreemd vermogen per 1-1   | 21.192.000      | 20.359.000   | 21.593.000   |
| Vreemd vermogen per 31-12 | 27.307.000      | 21.893.000   | 30.593.000   |
| Resultaat                 | 473.000         | 0            | 0            |

\*) De (meer jaren)begrotingen zijn kostendekkend en zonder gemeentelijke bijdrage.

## VENNOOTSCHAPPEN EN COÖRPERATIES

### N.V. BANK VOOR NEDERLANDSE GEMEENTEN

#### Algemene informatie

- Programma: O. Bestuur en ondersteuning
- URL: [www.bng.nl](http://www.bng.nl)
- Verantwoordelijk bestuurder: J.H.M. (Jan) Goijaarts
- Bestuurlijk vervanger: C.H.C van Rooij
- Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee
- Soort verbonden partij: Vennootschap
- Bestuurlijk belang: De gemeente heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van de BNG. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

#### Openbaar belang

BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

#### Bijzondere ontwikkelingen/beleidsvoornemens bij de verbonden partij

#### De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is.

#### Financieel belang:

De gemeente heeft 120.237 aandelen. Er wordt jaarlijks achteraf dividend uitgekeerd.

|                           | Realisatie 2017 | Begroot 2018    | Begroot 2019 |
|---------------------------|-----------------|-----------------|--------------|
| Bijdrage aan gemeente @   | 304.200         | *304.200        | *208.010     |
| Eigen vermogen per 1-1    | 4.486.000.000   | 4.953.000.000   |              |
| Eigen vermogen per 31-12  | 4.953.000.000   |                 |              |
| Vreemd vermogen per 1-1   | 149.514.000.000 | 135.072.000.000 |              |
| Vreemd vermogen per 31-12 | 135.072.000.000 |                 |              |
| Resultaat                 | 393.000.000     | #               | #            |

@ Dividend 2017 is uitbetaald in 2018

\*Geraamd door gemeente bedrag

# Gezien de aanhoudende onzekerheden acht de bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2018

## N.V. BRABANT WATER

### Algemene informatie

- Programma: O. Bestuur en ondersteuning
- URL: [www.brabantwater.nl](http://www.brabantwater.nl)
- Verantwoordelijk bestuurder: J.H.M. (Jan) Goijaarts
- Bestuurlijk vervanger: C.H.C van Rooij
- Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee
- Soort verbonden partij: Vennootschap
- Bestuurlijk belang: De gemeente heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van de Brabant Water. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

### Openbaar belang

Het voorzien in de behoefte van drinkwater en industriewater binnen het distributiegebied op een betrouwbare, veilige en maatschappelijk verantwoorde manier tegen een zo laag mogelijke prijs. De uitvoering van de wettelijke taak op het gebied van de openbare drinkwatervoorziening.

### Bijzondere ontwikkelingen/beleidsvoornemens bij de verbonden partij

### De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

### Financieel belang:

De gemeente Meierijstad is aandeelhouder. Er wordt geen dividend uitgekeerd.

|                           | Realisatie 2017 | Begroot 2018 | Begroot 2019 |
|---------------------------|-----------------|--------------|--------------|
| Bijdrage aan/van gemeente | n.v.t.          | n.v.t.       | n.v.t.       |
| Eigen vermogen per 1-1    | 577.900.000     | 609.100.000  |              |
| Eigen vermogen per 31-12  | 609.100.000     |              |              |
| Vreemd vermogen per 1-1   | 399.600.000     | 438.700.000  |              |
| Vreemd vermogen per 31-12 | 438.700.000     |              |              |
| Resultaat                 | 31.200.000      |              |              |

## ACCOMMODATIEBEHEER SCHIJNDEL B.V.

### Algemene informatie

- Programma: 5. Sport, cultuur en vrijetijdseconomie
- URL
- Verantwoordelijk bestuurder: M.H.B. (Menno) Roozendaal
- Bestuurlijk vervanger: J.H.M. (Jan) Goijaarts
- Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee
- Soort verbonden partij: Vennootschap
- Bestuurlijk belang: De gemeente heeft geen zetel in het bestuur. Gemeente bezit alle aandelen en oefent toezicht uit op de vennootschap onder meer via de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

### Openbaar belang

Vennootschap beheert, onderhoudt en exploiteert een cultureel centrum en huisvesting aal in beschikbaar aan vaste huurders en incidentele gebruikers.

### Bijzondere ontwikkelingen/beleidsvoornemens bij de verbonden partij

Met ingang van oktober 2018 faciliteert en programmeert de vennootschap voor publiek toegankelijke muziek- dans- en toneelvoorstellingen.

### De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

Exploitatietekorten.

### Financieel belang:

De gemeente heeft 100% van de aandelen. Er wordt geen dividend uitgekeerd.

|                           | Realisatie 2017 | Begroot 2018 | Begroot 2019 |
|---------------------------|-----------------|--------------|--------------|
| Bijdrage van gemeente     | 124.786         | 102.650      | 103.155      |
| Eigen vermogen per 1-1    |                 |              |              |
| Eigen vermogen per 31-12  |                 |              |              |
| Vreemd vermogen per 1-1   |                 |              |              |
| Vreemd vermogen per 31-12 |                 |              |              |
| Resultaat                 |                 |              |              |

## N.V. MONUMENTENFONDS BRABANT

### Algemene informatie

- Programma: O. Bestuur en ondersteuning
- URL:
- Verantwoordelijk bestuurder: H.J.M.P.M. (Eric) van den Bogaard
- Bestuurlijk vervanger: J.H.M. (Jan) Goijaarts
- Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee
- Soort verbonden partij: Vennootschap
- Bestuurlijk belang: De gemeente heeft geen zetel in het bestuur en de raad van commissarissen van Monumentenfonds Brabant. De gemeente heeft als aandeelhouder wel stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

### Openbaar belang

Het professioneel en risicodragend bijdragen aan het behoud van het Brabantse culturele erfgoed door monumenten te verwerven en verantwoord te herbestemmen.

### Bijzondere ontwikkelingen/beleidsvoornemens bij de verbonden partij

Om 2017 te kunnen overbruggen en een aanvang te kunnen nemen met het uitvoeren van de meerjaren onderhoudsprogramma hebben de aandeelhouders ingestemd met het niet uitkeren (en kwijtschelden) van de rente 2016 over de achtergestelde leningen. Deze rente zou normaliter in het voorjaar 2017 worden uitbetaald.

### De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

#### Financieel belang:

Per 1 juli 2015 aandelen deels geconverteerd en lening nu € 60.265.

|                           | Realisatie 2017 | Begroot 2018 | Begroot 2019 |
|---------------------------|-----------------|--------------|--------------|
| Bijdrage van gemeente     | 0               | 0            | 0            |
| Eigen vermogen per 1-1    | 833.819         |              |              |
| Eigen vermogen per 31-12  | 667.635         |              |              |
| Vreemd vermogen per 1-1   | 8.785.668       |              |              |
| Vreemd vermogen per 31-12 | 8.735.129       |              |              |
| Resultaat                 |                 |              |              |

## SCHEIFELAAR II BEHEER B.V.

| Datum      | Naam                       | Belang  |
|------------|----------------------------|---|
| 27-09-2007 | Scheifelaar II Beheer B.V. | Gemeente Veghel 50%<br>Gebr. van de Ven Beheermij<br>B.V. 50% |

In 2007 is met Van de Ven ontwikkelings-Groep B.V. een samenwerkingsovereenkomst gesloten om tot de ontwikkeling van het plangebied Scheifelaar II te komen. In deze overeenkomst is bepaald dat de samenwerking zal plaatsvinden in de destijds opgerichte C.V./B.V.-structuur. Via deze structuur zijn de benodigde gronden verworven, het bestemmingsplan gewijzigd, het gebied bouwrijp gemaakt en worden de bouw kavels verkocht. Destijds is voor deze structuur gekozen om risico's en het exploitatieresultaat te delen en het gemeentelijk kostenverhaal te regelen.

## SCHEIFELAAR II C.V.

| Datum      | Naam                | Belang   |
|------------|---------------------|--|
| 02-11-2007 | Scheifelaar II C.V. | Gemeente Veghel B.V. 49,75%<br>Van de Ven<br>Ontwikkelingsgroep B.V. 49,75%<br>Scheifelaar II Beheer B.V. 0,5% |

In 2007 is met Van de Ven ontwikkelings-Groep B.V. een samenwerkingsovereenkomst gesloten om tot de ontwikkeling van het plangebied Scheifelaar II te komen. In deze overeenkomst is bepaald dat de samenwerking zal plaatsvinden in de destijds opgerichte C.V./B.V.-structuur. Via deze structuur zijn de benodigde gronden verworven, het bestemmingsplan gewijzigd, het gebied bouwrijp gemaakt en worden de bouw kavels verkocht. Destijds is voor deze structuur gekozen om risico's en het exploitatieresultaat te delen en het gemeentelijk kostenverhaal te regelen.

## STICHTINGEN EN VERENIGINGEN

### STICHTING REGIONAAL VEILIGHEIDSHUIS 'S-HERTOGENBOSCH EN OMSTREKEN

#### Algemene informatie

- Programma: 1. Veiligheid
- Taakveld: Openbare Orde en Veiligheid
- URL: [www.vhs-hertogenboscheo.nl](http://www.vhs-hertogenboscheo.nl)
- Verantwoordelijk bestuurder: C.M.C. van Rooij
- Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: ja
- Soort verbonden partij: netwerksamenwerking met daaronder een gemeentelijk convenant tussen de deelnemende gemeenten
- Bestuurlijk belang: Vertegenwoordigd in Algemeen Bestuur door burgemeester van Rooij

#### Openbaar belang

Het Veiligheidshuis is een instrument van het gemeentelijke zorg- én veiligheidsbeleid.

Alle partners kunnen complexe casuïstiek waarvoor inzet van de zorg- straf- en bestuurlijke keten nodig is, aanmelden bij het Veiligheidshuis. Het Veiligheidshuis geeft advies over de aanpak, biedt expertise op het verbinden van partijen op het snijvlak van zorg en veiligheid en voert waar nodig procesregie. De hoofdtaken van het Veiligheidshuis zijn:

1. Procesregie op ketenoverstijgende, complexe casuïstiek (probleemgestuurd en oplossingsgericht);
2. Adviseren van ketenpartners en gemeenten over de aanpak van (complexe) casuïstiek;
3. Signaleren van (overstijgende) knel- en verbeterpunten, gericht op optimalisatie van keten- en netwerksamenwerking.

#### Bijzondere ontwikkelingen/beleidsvoornemens bij de verbonden partij

Als gevolg van de fusie tot de gemeente Meierijstad komt de voormalige gemeente Veghel ook onder het Veiligheidshuis 's-Hertogenbosch e.o. te vallen.

In het verleden nam de gemeente 's-Hertogenbosch 70% van de kosten voor haar rekening. Vanaf 2018 is gekozen voor een ander financieringsstructuur (inwonerbijdrage). De kosten zullen naar verwachting stijgen. Totale bijdrage begroot voor het jaar 2019 is € 71.217

#### De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

Om de fusie van de veiligheidshuizen voor te bereiden is er voor gekozen om de manager van het Veiligheidshuis 's-Hertogenbosch ook te benoemen tot interim manager van de stichting Regionaal Veiligheidshuis Maas en Leijgraaf.

Als gevolg van de fusie en de gewijzigde financieringsstructuur wordt de bijdrage voor de gemeente Meierijstad vanaf 2018 hoger.

Gezien de hoogte van de reserve bij het Veiligheidshuis 's-Hertogenbosch zijn er geen financiële risico's.

#### Financieel belang:

De begroting van het Veiligheidshuis 's-Hertogenbosch is opgenomen in de begroting van de gemeente Den Bosch. Vandaar geen zicht op de staat van het vermogen en het financiële resultaat.

|                           | Realisatie 2017 | Begroot 2018 | Begroot 2019 |
|---------------------------|-----------------|--------------|--------------|
| Bijdrage van gemeente     | 59.320          | 71.217       | 71.217       |
| Eigen vermogen per 1-1    |                 |              |              |
| Eigen vermogen per 31-12  |                 |              |              |
| Vreemd vermogen per 1-1   |                 |              |              |
| Vreemd vermogen per 31-12 |                 |              |              |
| Resultaat                 |                 |              |              |

## STICHTING AGRIFOOD CAPITAL

#### Algemene informatie

- Programma: 3. Economie
- URL: [www.agrifoodcapital.nl](http://www.agrifoodcapital.nl)
- Verantwoordelijk bestuurder: C.M.C. van Rooij
- Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee
- Soort verbonden partij: Stichting
- Bestuurlijk belang: Vertegenwoordigd in stichtingsbestuur door burgemeester van Rooij. Bij het onderdeel 'overheden' worden de samenwerkende gemeenten vertegenwoordigd door hun portefeuillehouders. Vanuit AFC is burgemeester van Rooij lid van de Brainport Network Board.

#### Openbaar belang

De Stichting heeft als doel het versterken van het unieke economische ecosysteem van Agri-Food Capital ter bevordering van de (inter)nationale competitiviteit in de regio Noordoost-Brabant en daarmee ook in Nederland. De vertegenwoordigers met een verbinding naar de overheid informeren en raadplegen de bestuurlijke regiegroep (BRG) regio Noordoost-Brabant (NOB) over de activiteiten van de Stichting.

#### Bijzondere ontwikkelingen/beleidsvoornemens bij de verbonden partij

De Stichting is onafhankelijk en opgericht door personen met een achtergrond in het bedrijfsleven, het onderwijs en de overheid. De Stichting heeft als doel het realiseren van de "Strategische Agenda", Noordoost-Brabant topregio in Agrifood. De accenten liggen hierbij op een excellente arbeidsmarkt (People), krachtige bedrijvigheid (Business), betekenisvolle vernieuwingen (Innovation) en een aantrekkelijke woon-werkomgeving (Basics).

#### De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

#### Financieel belang:

In de begroting is voor de regionale samenwerking AFC een bijdrage van € 4,- per inwoner structureel opgenomen.

|                           | Realisatie 2017 | Begroot 2018 | Begroot 2019 |
|---------------------------|-----------------|--------------|--------------|
| Bijdrage van gemeente     | 318.396         | 318.396      | 318.396      |
| Eigen vermogen per 1-1    |                 |              |              |
| Eigen vermogen per 31-12  |                 |              |              |
| Vreemd vermogen per 1-1   |                 |              |              |
| Vreemd vermogen per 31-12 |                 |              |              |
| Resultaat                 |                 |              |              |



## STICHTING TOT BEHEER VAN HET PAULUSGASTHUIS IN SINT-OEDENRODE

Ook in een aantal privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden heeft de gemeente een vertegenwoordiger in het bestuur. Vaak worden echter gegevens op ambtelijk niveau uitgewisseld. De financiële betrokkenheid bij de privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden bestaat meestal uit een jaarlijks subsidiebedrag c.q. bijdrage in het onderhoud van gebouwen. Deze privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden zijn niet uitgewerkt.

|   |  |
|---|--|
| <ul style="list-style-type: none"><li>Stichting tot beheer van het Paulusgasthuis in Sint Oedenrode</li></ul> | Deelname in de beheersstichting en kosten als eigenaar |
|---|--|

## STICHTING MUSEUM HENKENSCHAGE

Ook in een aantal privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden heeft de gemeente een vertegenwoordiger in het bestuur. Vaak worden echter gegevens op ambtelijk niveau uitgewisseld. De financiële betrokkenheid bij de privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden bestaat meestal uit een jaarlijks subsidiebedrag c.q. bijdrage in het onderhoud van gebouwen. Deze privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden zijn niet uitgewerkt.

|  |  |
|--|--|
| <ul style="list-style-type: none"><li>Smederijmuseum in Sint-Oedenrode</li></ul> | Deelname in beheersstichting en bijdrage in kosten exploitatie |
|--|--|

## SMEDERIJMUSEUM IN SINT-OEDENRODE

Ook in een aantal privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden heeft de gemeente een vertegenwoordiger in het bestuur. Vaak worden echter gegevens op ambtelijk niveau uitgewisseld. De financiële betrokkenheid bij de privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden bestaat meestal uit een jaarlijks subsidiebedrag c.q. bijdrage in het onderhoud van gebouwen. Deze privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden zijn niet uitgewerkt.

|  |                                  |
|--|----------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"><li>Stichting Museum Henkenshage</li></ul> | Deelname in de raad van toezicht |
|--|----------------------------------|

## OVERIGE VERBONDEN PARTIJEN

### REGIO NOORDOOST BRABANT

#### Algemene informatie

- Programma: 3. Economie
- URL:
- Verantwoordelijk bestuurder: C.H.C. van Rooij
- Veranderingen in het belang van Meierijstad in de verbonden partij: nee
- Soort verbonden partij: Overige verbonden partijen
- Bestuurlijk belang:  
Vertegenwoordigd in Algemeen bestuur/Bestuurlijke Regie Groep : C.H.C. van Rooij.  
Portefeuillehouders overleg Economische Ontwikkeling : J.H.M. Gooijaarts,  
Portefeuillehouders overleg Ruimte en Mobiliteit : H.G.W.M. van Rooijen.

#### Openbaar belang

De samenwerking in de regio Noordoost-Brabant (NOB) vindt plaats op basis van een op 19 februari 2014 met de regiogemeenten en 2 Waterschappen overeengekomen convenant. Dit convenant regelt de samenwerking van de overheden in Noordoost-Brabant (NOB) binnen AgriFood Capital (AFC). In 2016 hebben de regiopartijen besloten om het convenant te actualiseren en te verlengen tot en met 2020. In 2016 is ook een samenwerkingsovereenkomst overeengekomen van het regionale arbeidsmarktprogramma AgriFood Capital Werkt!.

De samenwerkende overheden in de Regio Noordoost-Brabant hebben een taakopvatting voor ruimtelijke ordening, economie, werkgelegenheid en bereikbaarheid en leveren een belangrijk aandeel in de realisatie van de ambities op het gebied van 'Goed woon-, werk- en leefklimaat'

#### Bijzondere ontwikkelingen/beleidsvoornemens bij de verbonden partij

Bestuurlijke doelen zijn: een toekomstbestendige arbeidsmarkt; sterke bedrijvigheid; betekenisvolle innovaties en een veerkrachtige leefomgeving. Beleidsvoornemens worden programmatisch uitgewerkt en via een projectorganisatie tot uitvoering gebracht.

Vanuit deze regio wordt vorm gegeven aan AgriFood Capital. Onder deze merknaam wordt met partners uit onderwijs en bedrijfsleven via de "Strategische Agenda met Uitvoerings-programma" toegewerkt naar een excellente Agrifood regio.

De actuele ontwikkelingen en uitvoeringsambities staan beschreven in het Jaarplan en begroting Regio Noordoost Brabant. Hierin staan de accenten voor de uitvoering in het betreffende jaar en hoe de bijdrage van bewoners van Noordoost Brabant zo effectief mogelijk wordt ingezet. Het jaarplan bestaat uit drie uitvoeringsprogramma's:

- 1) Regio Noordoost Brabant (deelprogramma's Economie, Leefomgeving, Bereikbaarheid & Mobiliteit en Bestuurlijke samenwerking),
- 2) Arbeidsmarkt
- 3) AgriFood Capital BV.

Het jaarplan 2019 is vastgesteld door het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling

#### De belangrijkste risico's bij de verbonden partij

De activiteiten van de Regio vanuit de regio brengen geen risico's met zich mee.

# PARAGRAAF GRONDBELEID

## BELEID EN ONTWIKKELINGEN

Het grondbeleid voor de gemeente Meierijstad is in 2018 vastgesteld in de nota Grondbeleid. In deze nota zijn onder andere de uitgangspunten opgenomen waaronder gronden worden aangekocht, verkocht, de methode waarop grondprijzen worden bepaald en uitgangspunten die gehanteerd worden binnen het grondbedrijf. Op basis van deze vastgestelde uitgangspunten wordt de nota grondzaken vastgesteld. Hierin vindt een verdere uitwerking en specificering van de nota Grondbeleid plaats.

Het herstel dat eerdere jaren werd gerapporteerd is in 2018 verder doorgezet. Uit marktgegevens (NVM) blijkt dat een stijging van de gemiddelde transactieprijs het afgelopen jaar zich verder heeft ontwikkeld.

Wel rapporteert de NVM een daling van het aantal transacties over het afgelopen jaar. Als gekeken wordt naar meer specifiek de regio Meierijstad is ook voor ieder type woning een stijgende transactieprijs waarneembaar. De dagen dat een woning te koop staat is vanaf begin 2015 aanzienlijk gedaald en lijkt zich nu een stabiel niveau te hebben bereikt.

Begin 2017 is bij de verkoop van de gemeentelijke bouwkavels en de gronden voor projectmatige bouw ook een duidelijke stijging in de afzet waarneembaar. Deze positieve tendens heeft zich in 2018 doorgezet. Hiermee kunnen de cijfers van de NVM ook goed gestaafd worden binnen het gemeentelijk grondbedrijf. Een belangrijke ontwikkeling die van invloed heeft op de prijs van bouwkavels zijn de bouwkosten van de woning. Naar verwachting is dat deze bouwkosten op jaarbasis met 5,18% (Bron: Metafoor, data afkomstig van Bouwkostenkompas.nl) zullen gaan stijgen. Uiteraard is deze stijging ook afhankelijk van regionale kenmerken. Omdat de grondwaarde een afgeleide is van de vrij op naam (VON) prijs van de woning minus de btw en bouw- en ontwikkelingskosten moet de stijging van de bouwkosten in relatie worden gebracht met de ontwikkeling van de VON-prijs. Een goede monitoring van beide parameters is dus noodzakelijk om de actuele residuele grondwaarde te bepalen. Een belangrijke ontwikkeling die in 2018 heeft plaatsgevonden is de wijziging van de Gaswet waarmee de aansluitplicht op aardgas voor nieuwbouwwoningen is komen te vervallen. De nieuwbouwwoningen moeten worden voorzien van alternatieve energiebronnen waardoor de bouwkosten verder zullen stijgen. Of deze extra investering ook tot uitdrukking zal komen in de VON-prijs en of de consument dus bereid is om hier extra voor te betalen is nog onduidelijk.

Voor bedrijfsmatige kavels is een vergelijkbaar marktsentiment op te merken. De interesse naar bouwgrond voor industrie kent sinds begin 2017 een grote sprong. Wel is een verschil merkbaar in het type gronden die in trek zijn. Met name de grotere percelen op bedrijventerrein Foodpark en de gronden op terrein Doornhoek kennen een grote vraag. Dit heeft er toe geleid dat nog slechts beperkte bouwgrond beschikbaar is. De interesse voor de zichtlocaties aan de A50 blijft net als vorig jaar achter, maar ook hier is medio 2018 interesse naar. Deze interesse toont aan dat Meierijstad een gewilde vestigingsplek is voor ondernemers uit Meierijstad, maar ook van daarbuiten.

## RESULTATEN

Bij het bepalen van de resultaten spelen de eerder genoemde ontwikkelingen een belangrijke rol. De inkomsten die zijn ingerekend uit de kavelverkoop zullen ook de komende jaren aan veranderingen onderhevig zijn. Dit kan tot uiting komen in de afzetnelheid en de prijsontwikkeling. Voor deze laatste ontwikkeling wordt rekenkundig aansluiting gezocht bij de inflatiedoelstelling van de Europese centrale bank (hierna: ECB). Deze doelstelling ligt momenteel op 2%. Vanuit het BBV is voorgeschreven dat de discontovoet ook op dit percentage gesteld moet worden indien de verliesvoorziening op netto contante waarde (NCW) wordt bepaald. Sinds 2018 wordt de verliesvoorziening op basis van de methodiek van de eindwaardebepaling bepaald. De BBV refereert aan deze methodiek met de term nominale waarde. Bij deze meerjarige stijging kan de kanttekening geplaatst worden dat door ontwikkelingen in de bouwkosten en de VON-prijs het ene jaar een lagere stijging of zelfs daling laat zien van de grondprijs en dat andere jaren juist een hogere stijging waarneembaar is. Daarom wordt meerjarig gemiddeld uitgegaan van een inflatiecorrectie van de eerder genoemde 2%. Andere indexcijfers die een rol spelen bij de bepaling van het resultaat is de stijging van de kosten voor het aanleggen van de voorzieningen binnen het gebied en de te maken plankosten. Voor de

ontwikkeling van de civiele kosten is de Bouwkostenindex Grond-, weg en waterbouw een goede benchmark. Naar verwachting komt deze index voor 2018 uit op een stijging van 1,42%. Meerjarig wordt in de grondexploitatie rekening gehouden met een stijging van 2% gelijk aan de inflatiedoelstelling van de ECB.

De manier waarop rente wordt toegerekend aan het grondbedrijf is ook dwingend voorgeschreven door de BBV. Rekenkundig wordt gedurende de looptijd van een grondexploitatie gerekend met een rentepercentage van 2,17%. Indien de werkelijke door te belaste rente minder dan 0,5% afwijkt mag met dit percentage worden gerekend. Als het percentage meer afwijkt dan zullen de grondexploitaties met het nieuwe percentage worden doorgerekend. Gelet op de vreemd vermogenspositie en het rentepercentage hiervan is de verwachting dat in 2019 een aanpassing aan het rentepercentage voor het grondbedrijf gaat plaatsvinden. Naar alle waarschijnlijkheid gaat de rekenrente omlaag waardoor de resultaten van het grondbedrijf zullen verbeteren. Omdat pas aan het einde van 2018 definitief bekend wordt of de afwijking groter is dan 0,5% zal ook dan de grondexploitaties worden aangepast. Bij de actualisatie in het kader van de jaarrekening zal deze aanpassing worden meegenomen.

Resumerend kunnen de verschillende parameters als volgt worden weergegeven.

| Gehanteerde parameters | 2019 e.v. |
|------------------------|-----------|
| Rentepercentage        | 2,17 %    |
| Opbrengststijging      | 2,0 %     |
| Kostenstijging         | 2,0 %     |
| Disconteringsvoet      | 2,0 %     |

### Geraamde resultaten

Gemeente Meierijstad kent momenteel 26 grondexploitaties die gekwalificeerd zijn als BIE. Van deze 26 zijn er 20 BIE-complexen gericht op de transformatie naar woningbouw en 6 complexen voor industriegronden. In onderstaande tabel zijn de verwachte einddata en resultaten van deze complexen weergegeven zoals ze ook zijn opgenomen in de jaarrekeningen 2017. Op basis van het gemotiveerde besluit van de raad d.d. 2 juli 2018 kennen de projecten Veghel - Veghels Buiten en Erp - Bolst een looptijd langer dan de voorgeschreven maximale looptijd van tien jaar.

| Grondcomplex (Bedragen * € 1.000)                 | Einddatum  | Nominale waarde | NCW (2,0%) |
|---|------------|-----------------|------------|
| <b>Woningbouw</b>                                 |            |                 |            |
| 8311 Veghel - 't Ven                              | 31-12-2019 | 14              | 14         |
| 8313 Veghel - Veghels Buiten                      | 31-12-2028 | 1.479           | 1.189      |
| 8315 Veghel - Rembrandtboulevard                  | 31-12-2024 | 4.455           | 3.878      |
| 8317 Veghel - 't Anker                            | 31-12-2018 | 77              | -75        |
| 8318 Veghel - Vijfmaster                          | 31-12-2018 | 332             | 325        |
| 8319 Veghel - Franciscusschool                    | 31-12-2018 | 111             | 109        |
| 8320 Veghel - Stadshobbywerkplaats                | 31-12-2020 | -455            | -429       |
| 8321 Veghel - LTS                                 | 31-12-2020 | 167             | 157        |
| 8335 Eerde - D'Eerdse Erven                       | 31-12-2020 | 59              | 55         |
| 8340 Zijtaart - Edith Stein                       | 31-12-2019 | 84              | 81         |
| 8341 Zijtaart - Zuid                              | 31-12-2026 | 216             | 181        |
| 8345 Mariaheide - Steenoven II                    | 31-12-2020 | 595             | 560        |
| 8346 Mariaheide - Mariahof                        | 31-12-2018 | 6               | 6          |
| 8350 Erp - Bolst                                  | 31-12-2028 | 2.441           | 1.963      |
| 8355 Boerdonk - Korstenhof                        | 31-12-2019 | 221             | 213        |
| 8360 Keldonk - Keldonkse Morgen                   | 31-12-2018 | 16              | 16         |
| 8365 Schijndel - Hulzebraak 3e fase               | 31-12-2019 | -9              | -9         |
| 8370 St. Oedenrode - Sluitappel-Noord/Dijksteegje | 31-12-2019 | 1.696           | 1.630      |

|                         |            |      |      |
|-------------------------|------------|------|------|
| 8375 Boskant - Elzenpad | 31-12-2020 | -493 | -464 |
| 8376 Boskant - Kremsele | 31-12-2024 | -697 | -607 |

### **Industrie**

|  |            |       |       |
|--|------------|-------|-------|
| 3270 Veghel - D'n Dubbelen             | 31-12-2026 | 3.260 | 2.728 |
| 3271 Veghel - Doornhoek                | 31-12-2021 | 1.774 | 1.639 |
| 3272 Veghel - De Kempkens              | 31-12-2026 | 2.632 | 2.202 |
| 3280 Erp - Molenakker II               | 31-12-2021 | 184   | 170   |
| 3285 Schijndel - Duin III Zuid 1e fase | 31-12-2026 | 2.162 | 1.809 |
| 3286 Schijndel - Duin Noord            | 31-12-2026 | 1.276 | 1.068 |

\* In tegenstelling tot wat in de planeconomie algemeen als definitie wordt gehanteerd voor de nominale waarde wordt bij de presentatie van de nominale waarde (NW) de rekenmethodiek van de BBV aangehouden die vergelijkbaar is met de eindwaarde. Hierbij wordt resultaat van een grondexploitatie berekend waarbij rekening wordt gehouden met alle kosten en opbrengsten van de GREX inclusief toekomstige kosten- (of opbrengsten)stijging en toekomstige rentewinsten of -verliezen.

## **WINSTNEMINGEN**

Per jaar wordt gekeken welke grondexploitaties kunnen worden afgesloten. Een eventueel positief resultaat zal dan worden toegevoegd aan de algemene risico reserve. De BBV schrijft verder voor dat ook tussentijds winsten moeten worden genomen. Deze tussentijdse winstneming is afhankelijk van het verwachte positieve exploitatieresultaat, het percentage gemaakte kosten en opbrengsten en eventuele risico's die nog verwacht worden. In 2018 zullen mogelijk een aantal grondexploitaties worden afgesloten. Eind 2018 zullen de grondexploitaties worden geactualiseerd ten behoeve van de jaarrekening 2018. Dan zal ook duidelijk worden welke (tussentijdse) winst er genomen kan worden.

## **RISICOBEHEERSING**

Voor elk grondcomplex zijn de risico's in kaart gebracht. De risico's zijn onderverdeeld in voorziene risico's en onvoorziene of algemene risico's. De voorziene risico's zijn plan specifiek en per project te benoemen. Hierbij kan gedacht worden aan financiële risico's bij de uitvoering van civiele werkzaamheden, planontwikkeling en contractvoorwaarden. De financiële gevolgen van deze risico's zijn becijferd. Daarnaast is een kans van optreden geschat. De kans van optreden wordt vervolgens vermenigvuldigd met de omvang van het risico, waardoor een gewogen risicobedrag ontstaat.

Naast de plan specifieke voorzienbare risico's zijn er ook onvoorziene of algemene risico's. Dit zijn conjuncturele risico's met als mogelijk gevolg dat de gronduitgifte stagneert, de grondopbrengsten lager uit vallen, hogere kosten voor bouwrijp maken van de gronden of een hoger rentepercentage. Deze ontwikkelingen hebben gevolgen voor alle grondexploitaties. In de huidige markt bestaat vooral onzekerheid over de ontwikkeling van de grondprijzen. Gezien de omvang van de grondposities van de gemeente Meierijstad heeft een dalende grondprijs een grote impact op het resultaat. Om de omvang van de conjuncturele risico's te berekenen wordt per grondexploitatie de nog te realiseren opbrengst met 10% verlaagd en de nog te realiseren kosten met 10% verhoogd. Omdat het niet waarschijnlijk is dat beide risico's zich gelijktijdig voor zullen doen wordt het verkregen bedrag met 50% verlaagd.

Van alle grondexploitaties bij elkaar is in de jaarrekening 2017 een risicobedrag van circa € 58,6 miljoen opgenomen. Ter dekking van dit risico is de bestemmingsreserve risico's grondexploitatie ingesteld ter hoogte van ca. € 16,8 miljoen. Daarnaast worden risico's afgedekt door de algemene risico reserve. Bij het bepalen van de weerstandscapaciteit is voor het grondbedrijf gerekend met een risicowaarde van € 42 miljoen.

Voorziening negatieve grondexploitaties

In het BBV wordt voorgeschreven dat er een voorziening moet worden gevormd voor verwachte negatieve grondexploitaties. De omvang van de voorziening wordt bepaald door het optellen van de verwachte negatieve resultaten. Deze omvang kan op twee manieren worden bepaald. Op basis van

de eindwaarde, het resultaat van de grondexploitatie aan het einde van de grondexploitatie. Of op basis van een netto contante waarde (NCW), eindwaarde teruggebracht naar heden. Bij deze laatste methode moet met een verplichte discontovoet worden gerekend van 2%. Binnen Meierijstad wordt de omvang van de verliesvoorziening bepaald op basis van de eindwaarde. Zoals eerder aangegeven wordt door de commissie BBV hieraan gerefereerd als nominale waarde. Vandaar dat in deze verslaglegging hierbij aansluiting wordt gezocht.

| <b>Naam complex (Bedragen * € 1.000)</b> | <b>Nominale waarde</b> |
|--|------------------------|
| <b>8317 Veghel – 't Anker</b>            | <b>-77</b>             |
| 8320 Veghel - Stadshobbywerkplaats       | -455                   |
| 8365 Schijndel - Hulzebraak III          | -9                     |
| <b>8375 Boskant - Elzenpad</b>           | <b>-492</b>            |
| <b>8376 Boskant - Kremsele</b>           | <b>-697</b>            |
| <b>Totaal</b>                            | <b>-1.730</b>          |

# FINANCIËN

## VAN KADERNOTA NAAR BEGROTING

In de volgende tabel laten we het verloop van de begrotingscijfers zien van startsituatie vóór kadernota 2019 tot en met het structureel geraamd resultaat programmabegroting 2019 inclusief de ontwikkelambities.

Het structureel geraamd resultaat bepaalt de vorm van toezicht door de provincie. Bij het structureel geraamd resultaat tellen de incidentele lasten en baten niet mee. Ter verduidelijking: elimineren van de incidentele lasten heeft een positief effect op het geraamd resultaat. Eliminatie van incidentele baten heeft een tegenovergesteld effect.

| Van Kadernota naar programmabegroting (bedragen * € 1.000)            | Begroting 2019 | Begroting 2020 | Begroting 2021 | Begroting 2022 |
|---|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Geraamd resultaat bestaand beleid (startsituatie vóór kadernota 2019) | 1.861          | 4.637          | 5.597          | 7.220          |
| Raadsbesluiten t/m juli 2018  | 31             | -17            | -12            | -10            |
| Meicirculaire 2018  | 514            | 367            | 202            | -226           |
| Ontwikkelingen bestaand beleid kadernota                              | -867           | -931           | -956           | -955           |
| Ontwikkelingen bestaand beleid na kadernota                           | 563            | 440            | 193            | 359            |
| Geraamd resultaat bestaand beleid (programmabegroting 2019)           | 2.102          | 4.496          | 5.024          | 6.388          |
| Ontwikkelambities kadernota (netto-lasten)                            | -2.623         | -3.210         | -3.105         | -4.304         |
| Geen extra verhoging 2% OZB voor 2019                                 | -379           |                |                |                |
| Geraamd resultaat incl. ontwikkelambities                             | -900           | 1.286          | 1.919          | 2.084          |
| Incidentele baten en lasten   | 815            | 418            | 473            | 370            |
| Structureel geraamd resultaat programmabegroting 2019                 | -85            | 1704           | 2392           | 2454           |

Toelichting op de tabel:

*Geraamd resultaat bestaand beleid (startsituatie vóór kadernota 2019)*

De startsituatie is de meerjarenraming 2019-2021 van de begroting 2018, waarin de 1<sup>e</sup> financiële bijstelling 2018 is verwerkt. De jaarschijf 2022 is hieraan toegevoegd. Het 'geraamd resultaat bestaand beleid' is het resultaat van de begroting op basis van de vastgestelde uitgangspunten (raadsvergadering 2 juli 2018).

Bij *raadsbesluiten t/m juli 2018* zijn de financiële gevolgen vermeld van de raadsvoorstellen krediet noordelijke snelfietsroute, fietspad Populierlaan en het Integraal Huisvestingsprogramma (IHP) voor onderwijs.

*Meicirculaire 2018*: de financiële verwerking van de meicirculaire 2018.

De *ontwikkelingen bestaand beleid* hebben we gesplitst in ontwikkelingen bestaand beleid kadernota en ontwikkelingen bestaand beleid na kadernota. Deze financiële ontwikkelingen op bestaand beleid zijn verwerkt in de begrotingscijfers bestaand beleid. Ze zijn opgenomen in de volgende twee tabellen met een toelichting.

De financiële gevolgen van de *ontwikkelambities kadernota* is de verwerking van de vastgestelde kadernota 2019. De ontwikkelambities zijn toegelicht bij de programma's. Een totaaloverzicht is te vinden als bijlage "Nieuwe investeringen 2019-2022" en bijlage "Nieuwe bestedingen 2019-2022".

Het verschil tussen de *Incidentele baten en lasten* is hier opgenomen. Het overzicht van deze incidentele lasten en baten is opgenomen in deze begroting.

## ONTWIKKELINGEN BESTAAND BELEID

| Ontwikkelingen bestaand beleid kadernota 2019<br>(bedragen * € 1.000) | Begroting<br>2019 | Begroting<br>2020 | Begroting<br>2021 | Begroting<br>2022 |
|---|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Effect wijziging geldigheidstermijnen 2013                            | 245               | 245               | 245               | 245               |
| Noodzakelijke software incl. onderhoudskosten                         | 160               | 185               | 210               | 210               |
| Schoonmaakonderhoud en sanitaire hygiëne                              | 105               | 105               | 105               | 105               |
| Hogere bijdrage veiligheidsregio                                      | 332               | 332               | 332               | 332               |
| Ondersteuning sportraad   | 10                | 10                | 10                | 10                |
| Kinderparlement   | 15                | 15                | 15                | 15                |
| Ophoging budget Jeugdzorg - Zorg in natura                            | 753               |                   |                   |                   |
| Dekking bestemmingsreserve sociaal domein                             | -753              |                   |                   |                   |
| Projecten preventief jeugdbeleid                                      | 300               | 300               | 300               | 300               |
| Dekking stelpost sociaal domein                                       | -300              | -300              | -300              | -300              |
| Sluitende aanpak personen met verwart gedrag                          | 300               | 300               | 300               | 300               |
| Dekking stelpost sociaal domein                                       | -300              | -300              | -300              | -300              |
| Kapitaallasten Investering vervangen oude DMS-en                      |                   | 39                | 39                | 38                |
| <b>Totaal (netto-lasten)</b>  | <b>867</b>        | <b>931</b>        | <b>956</b>        | <b>955</b>        |

Toelichting op de ontwikkelingen bestaand beleid kadernota 2019:

### *Effect wijziging geldigheidstermijnen 2013 (programma 0)*

Het wijzigen van de geldigheidstermijnen van 5 naar 10 jaar voor paspoorten in 2013 heeft effect voor de legesinkomsten. Voor de rijbewijzen is er ook een dalende afgifte te zijn vanaf 2020. Op dit moment onderzoeken we de financiële consequenties van zowel de baten als de lastenkant. Vooruitlopend op de resultaten hiervan stellen wij de netto-inkomsten vanaf 2019 structureel af te ramen met € 245.000.

### *Noodzakelijke software incl. onderhoudskosten (programma 0)*

Nieuwe software (vervanging of uitbreiding) wordt aangevraagd via de kadernota. Jaarlijks komt voor dat tussentijds er een noodzaak is voor nieuwe software, dit kan zijn in de bedrijfsvoering of wettelijke wijzigingen. Nieuwe software betekent ook een verhoging van de onderhoudskosten.

### *Schoonmaakonderhoud en sanitaire hygiëne (programma 0)*

Vanwege de verbouwing naar een flexkantoor van het gemeentehuis Meerijstad (Stadhuisplein 1, Veghel) wordt er intensiever en effectiever gebruik gemaakt van het gebouw en de vierkante meters. Hiermee is ook een intensievere schoonmaak vereist. Het budget wordt hiermee verhoogd tot het gecontracteerde bedrag.

### *Vervangen oude DMS-en (programma 0)*

Meerijstad heeft momenteel 5 verschillende document management systemen (DMS) in gebruik voor de archivering van (digitale) documenten, waarvan 4 voortkomen uit de voormalige gemeenten. De 4 "oude" DMSen dienen vervangen te worden (end of life software, toegankelijkheid, kennis over de



DMSen), zodat de documenten duurzaam gearchiveerd kunnen worden en vernietiging conform archiefwet toegepast kan worden.

#### *Veiligheidsregio (programma 1)*

De bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant Noord Oost is verhoogd met structureel € 332.000 vanaf 2019 ten behoeve van Brandweer Brabant-Noord (verder BBN). Door met name veranderingen in de omgeving met toenemende eisen aan de brandweerorganisatie en onder invloed van de eerder doorgevoerde bezuinigingen bevindt de BBN zich op dun ijs. De uitvoeringscapaciteit is ontoereikend en de toekomstbestendigheid van de organisatie is onvoldoende. Dit bleek ook uit een recent uitgevoerde visitatie. Een aantal acute knelpunten dient te worden opgepakt en de organisatie moet weer op een professioneel niveau komen.

#### *Ondersteuning sportraad Meerijstad (programma 5)*

Begin 2018 hebben de sportverenigingen in Meerijstad. SRM ingesteld. Meerijstad heeft een samenwerkingsovereenkomst met SRM afgesloten voor advisering over sportbeleid en de uitvoering daarvan. Voor deskundigheidsbevordering, bestuurskosten en de organisatie van themabijeenkomsten voor de sportverenigingen wordt jaarlijks € 10.000 geraamd.

#### *Kinderparlement (programma 6)*

Er is door het college een motie overgenomen voor het instellen van een kinderparlement, in samenwerking met de basisscholen uit Meerijstad. Hierbij wil Meerijstad zich laten begeleiden door Prodemos. Doel is om jongeren/kinderen te betrekken bij het werk van de gemeente/politiek.

#### *Ophoging budget jeugdzorg- Zorg in Natura 2019 (programma 6)*

De afgelopen jaren bleek tijdens het boekjaar dat het vooraf ingekochte volume voor jeugdhulp te laag was om aan de vraag te kunnen voldoen. In het najaar 2018 wordt de inkoop via de centrumregeling geëvalueerd en ter besluitvorming aangeboden. De wens is om vanaf 2020 flexibeler en meer lokaal in te gaan kopen.

#### *Projecten die voortvloeien uit het preventief jeugdbeleid (programma 6)*

Deze middelen worden aangewend voor de uitvoering van projecten die voortkomen uit het preventief jeugdbeleid. Denk daarbij aan projecten op het gebied van het vergroten van weerbaarheid van jongeren en het vergroten van een gezonde levensstijl bij jongeren.

#### *Sluitende aanpak personen met verward gedrag (programma 6)*

Vanaf oktober 2018 zijn gemeenten verantwoordelijk voor een sluitende aanpak van personen met verward gedrag. De aanpak bestaat uit meerdere onderdelen. Twee onderdelen zijn voor de kadernota 2019 van belang. Preventieve en persoongegerichte aanpak en vervoer.

### Ontwikkelingen bestaand beleid na kadernota

| Ontwikkelingen bestaand beleid na kadernota (bedragen * € 1.000) | Begroting 2019 | Begroting 2020 | Begroting 2021 | Begroting 2022 |
|--|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Financieel technische aanpassingen                               | 750            | 465            | 257            | 410            |
| Overige ontwikkelingen bestaand beleid                           | -187           | -25            | -64            | -51            |
| <b>Totaal (netto-lasten)</b>                                     | <b>563</b>     | <b>440</b>     | <b>193</b>     | <b>359</b>     |

Toelichting op ontwikkelingen na kadernota

*Financieel technische aanpassingen na kadernota*

De financieel technische aanpassingen hebben met name betrekking op het verwerken van rente, afschrijvingen en het meer of minder kunnen toerekenen aan taakvelden. De grootste mutatie is de rente. Door meer geraamde inkomsten (grondverkopen) hoeven we minder leningen af te sluiten en dalen de rentelasten. De keerzijde is echter als er grondverkopen plaatsvinden, dan daalt de boekwaarde van de grondexploitaties. Hierdoor kunnen we ook minder rente toerekenen aan de grondexploitaties. Dit is de reden waarom het voordeel in 2020 e.v. afneemt. In 2022 neemt het voordeel weer toe omdat we daar de extra opbrengst OZB 2019 van 2% hebben verwerkt.

*Overige ontwikkelingen bestaand beleid*

Bij het samenstellen van de programmabegroting zijn nog aanpassingen gedaan op basis van bestaand beleid. De financiële gevolgen hiervan zijn op deze regel opgenomen. Voor het jaar 2019 betreft dit o.a. huur noodlokalen de leme, kosten voor in opslag nemen van de kunstcollectie conform MvM, hogere energielasten raadhuis Dommelrode.

## INCIDENTELE LASTEN EN BATEN

| Incidentele lasten en baten bestaand beleid<br>(bedragen * € 1.000) | Begroting<br>2019 | Begroting<br>2020 | Begroting<br>2021 | Begroting<br>2022 |
|---|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Burger innovatiefonds   | 250               | 150               |                   |                   |
| Landelijks Aanpak Adreskwaliteit                                    | 20                |                   |                   |                   |
| Verduurzaming vastgoed  | 60                |                   |                   |                   |
| Organisatie optimalisatie   | 250               |                   |                   |                   |
| Bewerken archieven voormalige gemeenten                             | 20                |                   |                   |                   |
| Onvoorziene uitgaven  | 350               | 350               | 350               | 350               |
| Veiligheidsmonitor  | 8                 |                   | 8                 |                   |
| Opstellen kwaliteits en beheerplan wegen                            | 75                |                   |                   |                   |
| Beleidsontwikkeling economische zaken                               | 100               |                   |                   |                   |
| Centrumontwikkeling Veghel  | 20                |                   |                   |                   |
| Opstellen ondernemersvisie  | 25                |                   |                   |                   |
| Verspillingsfabriek   | 10                |                   |                   |                   |
| Food waste experience   | 50                |                   |                   |                   |
| Huisvesting openbaar onderwijs                                      | 24                |                   |                   |                   |
| Frictiebudget subsidies   | 250               | 150               | 50                |                   |
| Driejaarlijkse bijdrage culturele dagen                             |                   |                   | 23                |                   |
| Opslag kunstcollectie   | 20                |                   |                   |                   |
| Opzetten nieuwe lokale omroep Meierijstad                           | 12                | 10                |                   |                   |
| Stimuleringskader groen blauwe diensten                             | 3                 |                   |                   |                   |
| Vlagheide: toeristische trekker duurzaam buiten                     | 75                | 50                |                   |                   |
| Ontwikkelen beleid aangepast sporten                                |                   | 10                |                   |                   |
| Masterplan buitensport  |                   |                   | 50                |                   |
| Individuele voorzieningen natura Jeugd                              | 1.084             |                   |                   |                   |
| Advieskosten inzake afdichting Stadsgewest                          | 17                | 17                |                   |                   |
| Woningmarktonderzoek (1 * per 3 jaar)                               | 20                |                   |                   | 20                |
| <b>Totaal incidentele lasten</b>                                    | <b>2.743</b>      | <b>737</b>        | <b>481</b>        | <b>370</b>        |
| Opbrengsten leges kabels en leidingen                               | 99                | 99                |                   |                   |
| Woningmarktonderzoek (1 * per 3 jaar)                               | 5                 |                   |                   |                   |
| Onttrekkingen aan reserves  | 2.219             | 380               | 108               |                   |
| <b>Totaal incidentele baten</b>                                     | <b>2.323</b>      | <b>479</b>        | <b>108</b>        | <b>0</b>          |
| <b>Incidentele lasten -/- incidentele baten</b>                     | <b>420</b>        | <b>258</b>        | <b>373</b>        | <b>370</b>        |

| Incidentele lasten en baten nieuw beleid<br>(bedragen * € 1.000)   | Begroting<br>2019 | Begroting<br>2020 | Begroting<br>2021 | Begroting<br>2022 |
|--|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Raad van verbeelding   | 50                |                   |                   |                   |
| Viering & Herdenking van 75 jaar bevrijding  | 200               |                   |                   |                   |
| Digitalisering documenten VTH software   | 255               |                   |                   |                   |
| Digitalisering documenten burgerlijke stand software   |                   | 75                |                   |                   |
| Ontwikkelopdracht uitvoeringsorganisatie   | 160               |                   |                   |                   |
| Onderhoud wegen  | 5.000             |                   |                   |                   |
| Onderhoud civiele kunstwerken  | 190               |                   |                   |                   |
| N279 Veghel-Asten; onderzoekskosten  | 100               |                   |                   |                   |
| Ondersteuning van startersinitiatieven   | 50                | 50                | 25                |                   |
| Innovatieprojecten onderwijs   | 100               | 100               |                   |                   |
| Sloopkosten i.v.m. nieuwbouw basisschool Petrus en Paulus  | 45                |                   |                   |                   |
| Afboeken boekwaarde scholen Kienehoef  |                   |                   | 293               |                   |
| Afboeken boekwaarde school Petrus en Paulus  |                   | 180               |                   |                   |
| Afboeken boekwaarde school de Bunders  |                   | 127               |                   |                   |
| Verbreding beroepsonderwijs in Meerijstad  | 100               | 50                | 50                |                   |
| Actualisering Integraal Huisvesting Plan (IHP)   |                   |                   |                   |                   |
| Onderwijshuisvesting 2021-2024   | 100               |                   |                   |                   |
| Inzet tijdelijke projectcapaciteit passend onderwijs   | 15                | 15                |                   |                   |
| Landschapstriënnale 2020   | 60                | 100               |                   |                   |
| Frictiebudgetten subsidies   | 250               | 150               | 50                |                   |
| Beleid ontwikkelen voor aangepaste sporten   |                   | 10                |                   |                   |
| Masterplan buitensport Meerijstad  |                   |                   | 50                |                   |
| Revolverend investeringsfonds duurzaamheid (sport)   | 100               |                   |                   |                   |
| Implementatiekosten sportbedrijf   | 60                |                   |                   |                   |
| Monitoren sportdeelname  |                   |                   |                   | 12                |
| Periodieke vitaliteitsscan verenigingen  |                   | 50                |                   |                   |
| Ervenproject   | 35                |                   |                   |                   |
| Doorontwikkeling (gebied)visie toeristische as<br>Kienehoef-Vlagheide.                                     | 25                | 25                |                   |                   |
| Toeristisch recreatieve ontwikkelingen van de Vlagheide<br>en het Duits Lijntje                            | 75                | 75                |                   |                   |
| Beheer en onderhoud buitenkunstwerken  | 100               |                   |                   |                   |
| Vervaardigen bomenkaart  | 64                |                   |                   |                   |
| Onderzoek naar doorontwikkeling SW bedrijven   | 75                |                   |                   |                   |
| Ophogen re-integratiebudget P-wet  | 500               | 500               |                   |                   |
| Grensoverschrijdend gedrag bij sportverenigingen en<br>vrijwilligersorganisaties voorkomen en verminderen. | 50                |                   |                   |                   |
| Inclusieve samenleving   | 166               | 166               |                   |                   |
| Proeftuin Veghel   | 400               | 400               |                   |                   |
| Samenwerking welzijnsorganisaties  | 75                |                   |                   |                   |
| Werkbudget preventie en innovatie sociaal domein   | 1.000             |                   |                   |                   |
| <b>Totaal incidentele lasten</b>   | <b>9.400</b>      | <b>2.073</b>      | <b>468</b>        | <b>12</b>         |
| <b>Onttrekkingen aan reserves</b>  | <b>9.005</b>      | <b>1.913</b>      | <b>368</b>        | <b>12</b>         |
| <b>Totaal incidentele baten</b>  | <b>9.005</b>      | <b>1.913</b>      | <b>368</b>        | <b>12</b>         |
| <b>Incidentele lasten -/- incidentele baten</b>  | <b>395</b>        | <b>160</b>        | <b>100</b>        | <b>0</b>          |
| <b>Saldo incidentele lasten -/- incidentele baten<br/>bestaand beleid en nieuw beleid</b>                  | <b>815</b>        | <b>418</b>        | <b>473</b>        | <b>370</b>        |

## OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

| Overzicht van baten en lasten<br>(Bedragen x € 1.000,--)             |                |                |                 |                |                |                 |
|--|----------------|----------------|-----------------|----------------|----------------|-----------------|
| Programma  | Begroting 2019 |                |                 | Begroting 2020 |                |                 |
|  | Lasten         | Baten          | Saldo           | Lasten         | Baten          | Saldo           |
| 0 Bestuur en ondersteuning   | 11.000         | 1661           | -9.339          | 13.118         | 1676           | -11.442         |
| 1 Veiligheid   | 5.172          | 10             | -5.162          | 5.175          | 10             | -5.165          |
| 2 Verkeer, vervoer en waterstaat                                     | 7.744          | 760            | -6.984          | 7.746          | 763            | -6.983          |
| 3 Economische ontwikkelingen   | 23.847         | 22.714         | -1.133          | 23.725         | 22.787         | -938            |
| 4 Onderwijs  | 9.020          | 1.109          | -7.911          | 8.850          | 1.109          | -7.741          |
| 5 Sport, cultuur en recreatie  | 20.999         | 3.462          | -17.537         | 20.694         | 3.499          | -17.195         |
| 6 Sociaal domein   | 79.489         | 17.526         | -61.963         | 77.635         | 17.528         | -60.107         |
| 7 Volksgezondheid en milieu  | 20.013         | 17.416         | -2.597          | 20.742         | 18.283         | -2.459          |
| 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing         | 22.333         | 21.690         | -643            | 20.391         | 19.768         | -623            |
| <b>Subtotaal programma's</b>   | <b>199.617</b> | <b>86.348</b>  | <b>-113.269</b> | <b>198.076</b> | <b>85.423</b>  | <b>-112.653</b> |
| Algemene uitkering   | 6              | 115.229        | 115.223         | 6              | 118.731        | 118.725         |
| Lokale heffingen   |                | 18.601         | 18.601          |                | 18.966         | 18.966          |
| Dividend   |                | 208            | 208             |                | 208            | 208             |
| Saldo van de financieringsfunctie                                    | -325           | 373            | 698             | 36             | 343            | 307             |
| <b>Subtotaal algemene dekkingsmiddelen:</b>                          | <b>-319</b>    | <b>134.411</b> | <b>134.730</b>  | <b>42</b>      | <b>138.248</b> | <b>138.206</b>  |
| Overhead   | 20.913         | 787            | -20.126         | 20.633         | 787            | -19.846         |
| Stelpost onvoorzien  | 350            |                | -350            | 350            |                | -350            |
| <b>Geraamd saldo van baten en lasten bestaand beleid</b>             | <b>220.561</b> | <b>221.546</b> | <b>985</b>      | <b>219.101</b> | <b>224.458</b> | <b>5.357</b>    |
| Lasten en baten ontwikkelambities                                    | 11.718         | -379           | -12.097         | 5.213          |                | -5.213          |
| <b>Geraamd saldo van baten en lasten inclusief ontwikkelambities</b> | <b>232.279</b> | <b>221.167</b> | <b>-11.112</b>  | <b>224.314</b> | <b>224.458</b> | <b>144</b>      |

| Mutaties reserves per programma                              | Toevoeging     | Onttrekking    | Saldo        | Toevoeging     | Onttrekking    | Saldo        |
|--|----------------|----------------|--------------|----------------|----------------|--------------|
| 0 Bestuur en ondersteuning                                   | 6077           | 5.887          | -190         | 6082           | 5.459          | -623         |
| 1 Veiligheid   | 12             | 20             | 8            | 12             | 12             | 0            |
| 2 Verkeer, vervoer en waterstaat                             | 1749           | 322            | -1.427       | 1740           | 247            | -1.493       |
| 3 Economische ontwikkelingen                                 |                | 135            | 135          |                | 10             | 10           |
| 4 Onderwijs  | 120            | 460            | 340          | 120            | 412            | 292          |
| 5 Sport, cultuur en recreatie                                | 372            | 1293           | 921          | 372            | 1080           | 708          |
| 6 Sociaal domein   | 128            | 1381           | 1.253        | 128            | 291            | 163          |
| 7 Volksgezondheid en milieu                                  | 6              | 14             | 8            | 6              | 14             | 8            |
| 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing |                | 70             | 70           |                | 74             | 74           |
| <b>Subtotaal mutaties reserves bestaand beleid</b>           | <b>8.464</b>   | <b>9.582</b>   | <b>1.118</b> | <b>8.460</b>   | <b>7.599</b>   | <b>-861</b>  |
| Mutaties reserves ontwikkelambities                          |                | 9.095          | 9.095        |                | 2.003          | 2.003        |
| <b>Geraamd resultaat bestaand beleid</b>                     | <b>229.025</b> | <b>231.128</b> | <b>2.103</b> | <b>227.561</b> | <b>232.057</b> | <b>4.496</b> |
| <b>Geraamd resultaat inclusief ontwikkelambities</b>         | <b>240.743</b> | <b>239.844</b> | <b>-899</b>  | <b>232.774</b> | <b>234.060</b> | <b>1.286</b> |

| Overzicht van baten en lasten  |                |                |                 |                |                |                 |
|--|----------------|----------------|-----------------|----------------|----------------|-----------------|
| (Bedragen x € 1.000,-)   |                |                |                 |                |                |                 |
| Programma  | Begroting 2021 |                |                 | Begroting 2022 |                |                 |
|  | Lasten         | Baten          | Saldo           | Lasten         | Baten          | Saldo           |
| 0 Bestuur en ondersteuning   | 15.136         | 1677           | -13.459         | 17.287         | 1676           | -15.611         |
| 1 Veiligheid   | 5.180          | 10             | -5.170          | 5.172          | 10             | -5.162          |
| 2 Verkeer, vervoer en waterstaat                                     | 7.700          | 664            | -7.036          | 7.681          | 664            | -7.017          |
| 3 Economische ontwikkelingen   | 13.048         | 12.120         | -928            | 10.956         | 10.043         | -913            |
| 4 Onderwijs  | 8.921          | 1.109          | -7.812          | 8.877          | 1.109          | -7.768          |
| 5 Sport, cultuur en recreatie  | 20.383         | 3.499          | -16.884         | 20.145         | 3.499          | -16.646         |
| 6 Sociaal domein   | 77.121         | 17.528         | -59.593         | 76.825         | 17.528         | -59.297         |
| 7 Volksgezondheid en milieu  | 19.841         | 17.209         | -2.632          | 19.284         | 16.552         | -2.732          |
| 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing         | 17.091         | 16.274         | -817            | 15.324         | 14.509         | -815            |
| <b>Subtotaal programma's</b>   | <b>184.421</b> | <b>70.090</b>  | <b>-114.331</b> | <b>181.551</b> | <b>65.590</b>  | <b>-115.961</b> |
| Algemene uitkering   | 6              | 119.548        | 119.542         | 6              | 122.447        | 122.441         |
| Lokale heffingen   |                | 19.336         | 19.336          |                | 19.715         | 19.715          |
| Dividend   |                | 208            | 208             |                | 208            | 208             |
| Saldo van de financieringsfunctie                                    | 149            | 310            | 161             | 229            | 304            | 75              |
| <b>Subtotaal algemene dekkingsmiddelen:</b>                          | <b>155</b>     | <b>139.402</b> | <b>139.247</b>  | <b>235</b>     | <b>142.674</b> | <b>142.439</b>  |
| Overhead   | 20.697         | 787            | -19.910         | 20.660         | 787            | -19.873         |
| Stelpost onvoorzien  | 350            |                | -350            | 350            |                | -350            |
| <b>Geraamd saldo van baten en lasten bestaand beleid</b>             | <b>205.623</b> | <b>210.279</b> | <b>4.656</b>    | <b>202.796</b> | <b>209.051</b> | <b>6.255</b>    |
| Lasten en baten ontwikkelambities                                    | 3.565          |                | -3.565          | 4.406          |                | -4.406          |
| <b>Geraamd saldo van baten en lasten inclusief ontwikkelambities</b> | <b>209.188</b> | <b>210.279</b> | <b>1.091</b>    | <b>207.202</b> | <b>209.051</b> | <b>1.849</b>    |

| Mutaties reserves per programma                              | Toevoeging     | Onttrekking    | Saldo        | Toevoeging     | Onttrekking    | Saldo        |
|--|----------------|----------------|--------------|----------------|----------------|--------------|
| 0 Bestuur en ondersteuning                                   | 4140           | 4.982          | 842          | 4140           | 4.982          | 842          |
| 1 Veiligheid   | 12             | 20             | 8            | 12             | 12             | 0            |
| 2 Verkeer, vervoer en waterstaat                             | 1594           | 209            | -1.385       | 1594           | 209            | -1.385       |
| 3 Economische ontwikkelingen                                 |                |                | 0            |                |                | 0            |
| 4 Onderwijs  | 120            | 388            | 268          | 120            | 354            | 234          |
| 5 Sport, cultuur en recreatie                                | 372            | 887            | 515          | 372            | 762            | 390          |
| 6 Sociaal domein   | 128            | 242            | 114          | 128            | 180            | 52           |
| 7 Volksgezondheid en milieu                                  | 6              | 14             | 8            | 6              | 6              | 0            |
| 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing |                |                | 0            |                |                | 0            |
| <b>Subtotaal mutaties reserves bestaand beleid</b>           | <b>6.372</b>   | <b>6.742</b>   | <b>370</b>   | <b>6.372</b>   | <b>6.505</b>   | <b>133</b>   |
| Mutaties reserves ontwikkelambities                          |                | 458            | 458          |                | 102            | 102          |
| <b>Geraamd resultaat bestaand beleid</b>                     | <b>211.995</b> | <b>217.021</b> | <b>5.026</b> | <b>209.168</b> | <b>215.556</b> | <b>6.388</b> |
| <b>Geraamd resultaat inclusief ontwikkelambities</b>         | <b>215.560</b> | <b>217.479</b> | <b>1.919</b> | <b>213.574</b> | <b>215.658</b> | <b>2.084</b> |

## RESERVES EN VOORZIENINGEN 2019

| Reserve<br>(bedragen * € 1.000)                    | 1-1-2019       | Bij          | bestaand<br>beleid<br>af | nieuw<br>beleid<br>af | 31-12-2019     |
|--|----------------|--------------|--------------------------|-----------------------|----------------|
| <b>Algemene reserves</b>                           |                |              |                          |                       |                |
| Algemene Reserve                                   | 0              | 0            | 0                        | 0                     | 0              |
| Algemene risicoreserve                             | 46.418         | 3.500        | 1.108                    | 2.532                 | 46.278         |
| <b>Totaal algemene reserves</b>                    | <b>46.418</b>  | <b>3.500</b> | <b>1.108</b>             | <b>2.532</b>          | <b>46.278</b>  |
| <b>Bestemmingsreserves</b>                         |                |              |                          |                       |                |
| Dekking kapitaallasten                             | 41.465         | 2.103        | 5.511                    | 0                     | 38.057         |
| Tijdelijke bestem.reserve: overige                 | 774            | 0            | 160                      | 14                    | 600            |
| Tijdelijke bestem.reserve: wegen                   | 3.099          | 1.589        | 75                       | 4.500                 | 112            |
| Tijdelijke bestem.reserve: openbare verlichting    | 470            | 0            | 0                        | 0                     | 470            |
| Tijdelijke bestem.reserve: gebouwen                | 7.207          | 1.272        | 1.391                    | 324                   | 6.763          |
| Sociaal Domein                                     | 8.419          | 0            | 1.084                    | 2.873                 | 4.461          |
| Vordering Bouwfonds                                | 520            | 0            | 251                      | 0                     | 269            |
| Risico's grondexploitatie                          | 16.780         | 0            | 0                        | 0                     | 16.780         |
| <b>Totaal bestemmingsreserves:</b>                 | <b>78.733</b>  | <b>4.963</b> | <b>8.473</b>             | <b>7.710</b>          | <b>67.512</b>  |
| <b>Totaal reserves:</b>                            | <b>125.151</b> | <b>8.463</b> | <b>9.581</b>             | <b>10.242</b>         | <b>113.790</b> |
| <b>Voorzieningen</b>                               |                |              |                          |                       |                |
| Voorziening<br>(bedragen * € 1.000)                | 1-1-2019       | Bij          | bestaand<br>beleid<br>af | nieuw<br>beleid<br>af | 31-12-2019     |
| Wethouders pensioenen                              | 8.497          | 383          | 227                      | 0                     | 8.653          |
| Wachtgeld voormalig college                        | 540            | 0            | 310                      | 0                     | 230            |
| Verliesgevende complexen                           | 1.730          | 0            | 0                        | 0                     | 1.730          |
| Dubieuze debiteuren alg. (incl. belasting + leges) | 360            | 0            | 0                        | 0                     | 360            |
| Duin Zuid  | 186            | 0            | 0                        | 0                     | 186            |
| Realisatie Verlegging Rembrandtlaan                | 2.651          | 0            | 0                        | 0                     | 2.651          |
| Veghels Buiten                                     | 15.549         | 0            | 0                        | 0                     | 15.549         |
| Dubieuze debiteuren belastingen                    | 200            | 0            | 0                        | 0                     | 200            |
| Dubieuze debiteuren sociale zaken                  | 1.375          | 0            | 0                        | 0                     | 1.375          |
| Riolering, spaarvoorziening                        | 27.807         | 2.450        | 3.971                    | 0                     | 26.287         |
| Speelvoorzieningen                                 | 83             | 67           | 0                        | 0                     | 150            |
| Afvalstoffenheffing                                | 2.429          | 0            | 0                        | 0                     | 2.429          |
| Bovenwijkse voorziening gebied overstijgend        | 79             | 0            | 0                        | 0                     | 79             |
| Riolering, beklemmende middelen derden             | 9.709          | 0            | 2.209                    | 0                     | 7.500          |
| Verbetering kwaliteit buitengebied                 | 963            | 0            | 0                        | 0                     | 963            |
| Bijdrage RO nota gebied overstijgend               | 17             | 0            | 0                        | 0                     | 17             |
| Bruggen  | -155           | 76           | 24                       | 0                     | -103           |
| <b>Totaal voorzieningen</b>                        | <b>72.018</b>  | <b>2.975</b> | <b>6.740</b>             | <b>0</b>              | <b>68.253</b>  |

### **Algemene risico-reserve**

In de algemene risico-reserve wordt jaarlijks een bedrag van € 3,5 miljoen gestort i.v.m. afbouw van de bestemmingsreserve kapitaallasten. Dit betreft dus een onttrekking uit de bestemmingsreserve kapitaallasten en een toevoeging aan de algemene risico-reserve.

De onttrekking aan de algemene risico-reserve betreffen vooral bestedingen uit de mijlpalen van Meierijstad 2017 en de kadernota 2019 voor het dienstjaar 2019. Ook het berekend begrotingstekort van dienstjaar 2019 wordt aan deze reserve onttrokken.

### **Bestemmingsreserve dekking kapitaallasten**

Voor de dienstjaren 2019 en 2020 worden jaarlijks nog bedragen ontvangen via de algemene uitkering in verband met de fusie tot de gemeente Meierijstad. Deze worden toegevoegd aan de bestemmingsreserve kapitaallasten. De lasten van de betreffende geactiveerde kredieten m.b.t. de fusie worden onttrokken aan de reserve.

In verband met afbouw van de bestemmingsreserve kapitaallasten wordt jaarlijks een bedrag van € 3,5 miljoen onttrokken.

Daarnaast worden de afschrijvingslasten van diverse investeringen welke in het verleden zijn afgerond en waarvan de afschrijving nog loopt onttrokken aan deze reserve.

### **Tijdelijke bestemmingsreserves: wegen, openbare verlichting, gebouwen**

Deze tijdelijke bestemmingsreserves zijn onder andere bedoeld voor investeringen m.b.t. wegen en gebouwen. Op korte termijn worden deze vervangen door een voorziening.

De onttrekkingen aan deze reserves hebben betrekking op groot onderhoud gebouwen en op de investering onderhoud wegen 2019 welke in de kadernota 2019 is opgenomen.

De jaarlijkse toevoeging betreft de storting in deze reserve in verband met groot onderhoud gebouwen.

### **Tijdelijke bestemmingsreserve: overige (raadsbesluiten vóór 1-1-2017)**

Voor de afwikkeling van een aantal besluiten van de voormalige gemeenten is een reserve gevormd waaruit een aantal lopende kredieten nog worden gedekt op het moment dat deze kredieten volledig zijn afgerond. Toevoegingen vinden niet plaats. De reserve is aflopend.

### **Bestemmingsreserve sociaal domein**

Ten behoeve van het sociaal domein is een aparte bestemmingsreserve gevormd.

De onttrekkingen uit deze reserve hebben vooral betrekking op bestedingen vanuit de kadernota 2019.

### **Bestemmingsreserve vordering bouwfonds**

Voor de afwikkeling van de vordering bij het bouwfonds is een bestemmingsreserve gevormd. In de jaren 2019 en 2020 worden deze vordering ten laste gebracht van deze reserve.

Vanaf 2021 komt zowel de vordering als de bestemmingsreserve te vervallen.

### **Bestemmingsreserve risico's grondexploitatie**

Gelet op de risicoprofielen binnen de grondexploitatie is bij de jaarrekening 2017 een afzonderlijke bestemmingsreserve in het leven te roepen waarin het bedrag van de winstnemingen 2017 is gestort. Het bedrag is bestemd ter afdekking van risico's binnen de grondexploitatie.

### **Voorzieningen**

Er zijn diverse voorzieningen gevormd. Onder andere voor wethouder pensioenen en wachtgeldten voormalig collegeleden. Ook voor dubieuze debiteuren en ter dekking voor mogelijke verliezen binnen de grondexploitatie.

Tenslotte zijn er voor het egaliseren van de tarieven voor afvalstoffenheffingen en rioolafvoerrecht voorzieningen gevormd.

De vermeerderingen in de diverse voorzieningen betreffen de jaarlijkse toevoegingen die in de begroting zijn opgenomen.

De verminderingen betreffen de investeringen die in de komende jaren ten laste komen van de daarvoor bestemde voorzieningen.

## Overzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

| Beoogde structurele toevoegingen aan reserves |       |       |       |       |
|---|-------|-------|-------|-------|
| (bedragen * € 1.000)                          | 2019  | 2020  | 2021  | 2022  |
| Structurele toevoegingen                      | 6.361 | 6.371 | 6.371 | 6.371 |
| Structurele onttrekkingen                     | 7.138 | 6.999 | 6.722 | 6.593 |

### Toevoegingen:

- Storting in algemene reserve i.v.m. afbouw bestemmingsreserve kapitaallasten
- Storting bestemmingsreserve onderhoud wegen
- Storting bestemmingsreserve onderhoud gebouwen

### Onttrekkingen:

- Onttrekking uit bestemmingsreserve kapitaallasten i.v.m. afbouw
- Afschrijvingslasten diverse actieven
- Dekking kosten exploitatie t/m 2022
- Groot onderhoud gebouwen
- Bijdrage huisvesting en integratie huisvesting uit reserve sociaal domein

## UITGANGSPUNTEN

Onderstaande zijn de financieel technische uitgangspunten opgenomen, zoals deze door de raad zijn vastgesteld bij de kadernota 2019 (raadsvergadering 2 juli 2018).

### Algemeen

Lasten en baten ramen we op basis van het **bestaand beleid**, inclusief raadsbesluiten t/m juli 2018. Nieuw beleid c.q. gewijzigd beleid nemen we op conform de Kadernota 2019.

De rekeneenheid voor het aantal inwoners Meierijstad per 1 januari 2019 bedraagt 80.160 (werkelijk aantal per 1 januari 2018).

De rekeneenheid voor het aantal woonruimten Meierijstad is 33.922, op basis van de betalingsspecificatie algemene uitkering 23 mei 2018 (woonfunctie 33.473, logiesfunctie 359, uitwonende studenten 90).

### Prijsstijging

Het totale bedrag voor de prijsstijging reserveren we op één verzamelbudget binnen programma O onder "overige baten en lasten". De hoogte van het verzamelbudget is gebaseerd op het verschil tussen nominale en lopende prijzen op basis van de meicirculaire 2018.

Als prijsstijgingen contractueel zijn vastgelegd, dan verhogen wij betrokken budget ten laste van het verzamelbudget.

De percentages voor prijsstijgingen baseren we op verwachtingen van het Centraal Plan Bureau (CPB) voor prijs netto materiële overheidsconsumptie (imoc) Bron: Centraal Economisch Plan 2018, bijlage 2. Voor 2019 gaan we uit van 1,4%.

### Personeelskosten

De loonkosten gemeentelijk personeel berekenen we o.b.v. de vastgestelde formatie per 1 mei 2018.

De cao heeft een looptijd tot 1 januari 2019. De loonkostenstijgingen baseren we op verwachtingen van het Centraal Plan Bureau (CPB) voor loonvoet sector overheid. Bron: Centraal Economisch Plan 2018, bijlage 2. Voor 2019 gaan we uit van 3,5%.

Voor de kosten van tijdelijk personeel ter vervanging is een € 300.000 structureel opgenomen conform kadernota 2019.

Voor de Werkkostenregeling is maximaal het wettelijk toegestane budget beschikbaar, 1,2% van de loonkosten.



### **Onroerende zaak belastingen**

De waardebeoordeling voor woningen en niet-woningen stellen we vast aan de hand van de waarde peildatum 1 januari 2018. Waarde mutaties compenseren we in het tarief (d.w.z. een gelijkblijvende opbrengst).

De tarieven worden met ingang van 2019 verhoogd met een indexering van 2% per jaar.

In 2019 worden de tarieven extra verhoogd met 2% bovenop de jaarlijkse indexering van 2%.

### **Gronden**

Het aantal geraamde m2 grondverkoop is gebaseerd op de actuele en te verwachten afzetprognoses voor woningbouw en bedrijventerreinen. De grondprijzen per complex zijn gebaseerd op de voor 2018 vastgestelde grondprijzen.

### **Te ontvangen huren**

We verwerken de contractueel overeengekomen prijsaanpassingen. Overige ramingen passen we aan met het percentage prijscompensatie van 1,4%.

### **Subsidies**

Het aantal subsidies en de samenstelling ervan is constant geraamd op basis van 2018.

Voor de indexeringen hanteren we de algemene subsidieverordening Meierijstad.

### **Algemene uitkering**

We ramen de algemene uitkering uit het gemeentefonds volgens de meicirculaire 2018.

Nieuwe extra middelen in verband met (nieuwe) taakmutaties zonderen we af voor beleid ter zake.

Daar waar "winstwaarschuwingen" vanuit deze circulaire zijn gegeven nemen we deze op als stelpost in de begroting.

### **Verbonden partijen**

De bijdragen voor verbonden partijen zijn gebaseerd op de kadernota's en begrotingen 2019 van de verbonden partijen.

### **Rente en dividend**

Voor de berekening van de totale rentekosten tellen we alle betaalde rente over aangetrokken lang- en kortlopende geldleningen op. Hierop verminderen we de terugontvangen rente van derden. We berekenen geen rente over eigen financieringsmiddelen. De 'Notitie rente 2017' van het BBV wordt toegepast.

Aanvulling programmabegroting 2019:

Voor 2019 is bij de financiering rekening gehouden met een rentepercentage van 1,5%. Meerjarig is 2,5% aangehouden gebaseerd op de verwachte rentemutatie van het CEP.

Dividend. De gemeente Meierijstad beschikt over 120.237 aandelen BNG. De hoogte van het dividend is afhankelijk van de winst. In de begroting nemen we het gemiddelde uitgekeerde dividend op van de afgelopen twee jaren.

Voor de Grondexploitatie is een afzonderlijk rentepercentage bepaald. De 'Notitie grondexploitatie 2016' en de notitie "faciliterend grondbeleid" van het BBV wordt toegepast.

### **Afschrijvingen**

De afschrijvingen zijn in overeenstemming met de notitie waarden en afschrijven Meierijstad 2017.

### **Overhead**

De overheadkosten rekenen we toe op basis van de enkelvoudige opslagmethode.

### **Vervangingsinvesteringen**

Vervangingsinvesteringen vragen we opnieuw aan bij de kadernota. Voor 2019 heeft inventarisatie plaatsgevonden van vervangingsinvesteringen.

## Sociaal domein

Het Sociaal Domein wordt " budgettair neutraal" uitgevoerd. De financiën van het sociaal domein is een gesloten systeem waarbij overschotten gereserveerd worden binnen een reserve sociaal domein. De ramingen binnen het sociaal domein (jeugd, wmo en participatie) zijn in de begroting 2019 en meerjarenraming 2020-2022 voornamelijk gebaseerd op ervaringscijfers en het vastgestelde/voorlopige inkoopkader jeugd en wmo. Aan de batenkant zijn de bedragen opgenomen conform de meicirculaire 2018. De lastenkant is o.a. gebaseerd op de regiobijdragen 2019 en 2020 voor jeugd en wmo. Voor participatie is in 2018 een tekort geconstateerd. Voor 2019 en 2020 is dit tekort bijgeraamd met € 500.000 conform kadernota 2019.

De systematiek voor budgetten is als volgt: indien lagere lasten geraamd zijn dan de baten wordt het verschil opgenomen als afzonderlijk budget (stelpost) binnen programma 6 sociaal domein. Met ingang van 2019 wordt de correctie voor prijscompensatie jeugd en wmo als stelpost Sociaal Domein opgenomen op programma O onder Algemene Baten en Lasten. Deze manier van begroten biedt inzicht in de ruimte in de begroting en daarmee ook inzicht in de mogelijkheid om structurele tegenvallers op te vangen. Incidentele tegenvallers kunnen worden opgevangen binnen de bestemmingsreserve Sociaal Domein. Wij schatten in dat deze meerjarig voldoende omvang heeft. Daarnaast wordt voorgesteld om de bestemmingsreserve ook te voeden met eventuele overschotten in de exploitatie.

## Uitgangspunten voor geraamde opbrengsten belastingen, leges en rechten

| Soort                                     | Basis   | Prijsmutatie                                     |
|---|---|--|
| Onroerende zaakbelastingen, woningen      | Indexering<br>Extra verhoging   | 2%<br>2%   |
| Onroerende zaakbelastingen, niet-woningen | Indexering<br>Extra verhoging<br>Verdiscontering verlies (netto) opbrengst precariobelasting.   | 2%<br>2%   |
| Leges                                     | Basis 100% kostendekkend  | 100% kostendekkend                               |
| Precariobelasting                         | Voorstel is om de precariobelasting m.i.v. 2019 af te schaffen. De (netto) lagere opbrengst verdisconteren in het tarief ozb niet woningen. | Voorstel om belasting te laten vervallen in 2019 |
| Reclamebelasting                          | Aantal eenheden is conform niveau 2018<br>Indexering  | 1,4%   |
| Afvalstoffenheffing                       | Aantal eenheden is conform niveau 2018.<br>Harmonisatie tarieven m.i.v. 2019.   | 100% kostendekkend                               |
| Rioolheffing gebruikers woningen          | Basis aantal bewoners (twee klassen: één persoon, meer dan één persoon).  | 100% kostendekkend *)                            |
| Rioolheffing gebruikers niet-woningen     | Afgevoerde hoeveelheid afvalwater: 9 klassen  | 100% kostendekkend *)                            |
| Rioolheffing eigenaren:                   | Vast percentage van de WOZ-waarde   | 100% kostendekkend *)                            |
| Scheepvaartrechten                        | Scheepvaartrechten  | 100% kostendekkend                               |
| Marktgeden:                               | Aantal eenheden is conform niveau 2018.<br>Aansluiting bij tarieven regiogemeenten  | 0 %  |
| Toeristenbelasting                        | Nader onderzoek volgt naar toekomstige heffing van toeristenbelasting   | 0 %  |
| Begravenisrechten:                        | Aantal eenheden is conform niveau 2018  | 1,4%   |

\*) conform vGRP 2017-2021

## **BIJLAGEN**

## NIEUWE BESTEDINGEN 2019-2022

| Nieuwe bestedingen 2019-2022<br>(bedragen * € 1.000)      | Progr. | Jaarlijkse lasten |      |      |      |
|---|--------|-------------------|------|------|------|
|   |        | 2019              | 2020 | 2021 | 2022 |
| Meerijstad op de kaart                                    | 0      | 100               | 100  | 100  | 100  |
| Raad van verbeelding *                                    | 0      | 50                |      |      |      |
| Regionale/landelijke positionering Meerijstad             | 0      | 27                | 27   | 27   | 27   |
| Mijlpalen van Meerijstad zichtbaar maken                  | 0      | 100               | 100  | 100  | 100  |
| Viering & Herdenking van 75 jaar bevrijding *             | 0      | 200               |      |      |      |
| Digitalisering documenten VTH software **                 | 0      | 255               |      |      |      |
| Digitalisering documenten burgerlijke stand software **   | 0      |                   | 75   |      |      |
| Ontwikkelopdracht uitvoeringsorganisatie *                | 0      | 160               |      |      |      |
| Verdere uitvoering programma dienstverlening              | 0      | 56                | 56   | 56   | 56   |
| Uitbreiding 1,5fte communicatie                           | 0      | 131               | 131  | 131  | 131  |
| Organisatorische knelpunten (ziekteverzuim)               | 0      | 300               | 300  | 300  | 300  |
| Taakstelling personeel vanaf 2021                         | 0      | 0                 | 0    | -400 | -500 |
| Schrappen taakstelling harmonisatie beleid                | 0      | 165               | 165  | 165  | 165  |
| Geen extra verhoging 2% OZB voor 2019                     | 0      | 379               |      |      |      |
| Veiligheidsmonitor ***                                    | 1      | 8                 |      | 8    |      |
| Verkennen en faciliteren van de politie in de buurt       | 1      | 25                | 25   | 25   | 25   |
| Uitvoeren integraal veiligheidsbeleid 2019-2022           | 1      | 260               | 260  | 160  | 160  |
| Onderhoud wegen *   | 2      | 5.000             |      |      |      |
| Onderhoud civiele kunstwerken *                           | 2      | 190               |      |      |      |
| Beheer en onderhoud vrachtwagenparkeerplaats/gebouw       | 2      | 10                | 30   | 30   | 30   |
| N279 Veghel-Asten; onderzoekskosten *                     | 2      | 100               |      |      |      |
| Ondersteuning van startersinitiatieven *                  | 3      | 50                | 50   | 25   |      |
| Food 360 - verspillingfabriek ***                         | 3      | 10                | 10   |      |      |
| Innovatieprojecten onderwijs *                            | 4      | 100               | 100  |      |      |
| Sloopkosten i.v.m. nieuwbouw basisschool Petrus en Paulus | 4      | 45                |      |      |      |
| Afboeken boekwaarde scholen Kienehoef                     | 4      |                   |      | 293  |      |
| Afboeken boekwaarde school Petrus en Paulus               | 4      |                   | 180  |      |      |
| Afboeken boekwaarde school de Bunders                     | 4      |                   | 127  |      |      |
| Verbreding beroepsonderwijs in Meerijstad *               | 4      | 100               | 50   | 50   |      |
| Actualisering Integraal Huisvesting Plan (IHP)            | 4      |                   |      |      |      |
| Onderwijshuisvesting 2021-2024 *                          | 4      | 100               |      |      |      |
| Uitbreiding 0,67fte onderwijsbeleid                       | 4      | 58                | 58   | 58   | 58   |
| Inzet tijdelijke projectcapaciteit passend onderwijs *    | 4      | 15                | 15   |      |      |
| Landschapstriënnale 2020 *                                | 5      | 60                | 100  |      |      |
| Harmonisatie sport  | 5      | 115               | 115  | 115  | 115  |
| Uitbreiding 1fte uitvoering sportnota                     | 5      | 87                | 87   | 87   | 87   |
| Frictiebudgetten subsidies ***                            | 5      | 250               | 150  | 50   |      |
| Sportevenement Meerijstad                                 | 5      | 25                | 25   | 25   | 25   |
| Beleid ontwikkelen voor aangepaste sporten ***            | 5      |                   | 10   |      |      |
| Masterplan buitensport Meerijstad                         | 5      |                   |      | 50   |      |
| Revolverend investeringsfonds duurzaamheid (sport) **     | 5      | 100               |      |      |      |

|   |      |               |               |              |              |
|---|------|---------------|---------------|--------------|--------------|
| Implementatiekosten sportbedrijf *  | 5    | 60            |               |              |              |
| Monitoren sportdeelname *   | 5    |               |               |              | 12           |
| Periodieke vitaliteitsscan verenigingen *   | 5    |               | 50            |              |              |
| Ervenproject *  | 5    | 35            |               |              |              |
| Doorontwikkeling (gebied)visie toeristische as Kienenhoef-Vlagheide. *                                    | 5    | 25            | 25            |              |              |
| Toeristisch recreatieve ontwikkelingen van de Vlagheide en het Duits Lijntje *                            | 5    | 75            | 75            |              |              |
| Beheer en onderhoud buitenkunstwerken *   | 5    | 100           |               |              |              |
| Voorstellingen op amateurniveau en professioneel niveau   | 5    | 40            | 40            | 40           | 40           |
| Vervaardigen bomenkaart *   | 5    | 64            |               |              |              |
| Bijdrage huisvesting statushouders *  | 6    | 15            | 15            | 15           | 15           |
| Onderzoek naar doorontwikkeling SW bedrijven *  | 6    | 75            |               |              |              |
| Ophogen re-integratiebudget P-wet *   | 6    | 500           | 500           |              |              |
| Integratie statushouders *  | 6    | 75            | 75            | 75           | 75           |
| Grensoverschrijdend gedrag bij sportverenigingen en vrijwilligersorganisaties voorkomen en verminderen. * | 6    | 50            |               |              |              |
| Inclusieve samenleving *  | 6    | 166           | 166           |              |              |
| Proeftuin Veghel *  | 6    | 400           | 400           |              |              |
| Samenwerking welzijnsorganisaties *   | 6    | 75            |               |              |              |
| Werkbudget preventie en innovatie sociaal domein *  | 6    | 1.000         |               |              |              |
| uitvoeren duurzaamheidsprogramma en actieplan energieneutraal 2050  | 7    |               | 850           | 850          | 850          |
| Verduurzaming bestaande woningvoorraad  | 7    | 90            |               |              |              |
| Verduurzaming maatschappelijk vastgoed  | 7    | 400           |               |              |              |
| Energie neutrale en aardgas loze nieuwbouw  | 7    | 50            |               |              |              |
| Opwekking duurzame energie inpassen in Meerijstad   | 7    | 25            |               |              |              |
| Duurzame Grond- Weg en Waterbouw  | 7    | 25            |               |              |              |
| Duurzame mobiliteit en verkeer en vervoer   | 7    | 75            |               |              |              |
| Stimuleren duurzame bedrijfsleven en bedrijventerreinen   | 7    | 50            |               |              |              |
| Duurzame bedrijfsvoering eigen organisatie  | 7    | 75            |               |              |              |
| Energieonderzoek voor sportaccommodaties  | 7    | 10            |               |              |              |
| Meerijstad een gezonde gemeente   | 7    | 10            |               |              |              |
| Illegale dumping gevaarlijke stoffen  | 7    | 50            | 50            | 50           | 50           |
| Bijdrage ODBN   | 7    | 180           | 180           | 180          | 180          |
| Aanschaf registratieprogramma t.b.v. toezicht en handhaving   | 8    | 20            | 10            | 10           | 10           |
| Uitbreiding Ifte uitvoering Woonvisie   | 8    | 87            | 87            | 87           | 87           |
| Uitbreiding Ifte Brabant brede Verordening Kwaliteit VTH  | 8    | 87            | 87            | 87           | 87           |
| Opleiding en inhuur train de trainer kwaliteit VTH  | 8    | 65            | 50            | 20           | 20           |
| Kapitaallasten nieuwe investeringen 2019-2022   | div. | -90           | 474           | 1.043        | 2.342        |
| <b>Subtotaal (bruto lasten)</b>   |      | <b>12.595</b> | <b>5.480</b>  | <b>3.912</b> | <b>4.647</b> |
| Dekking:  |      |               |               |              |              |
| Dekking eenmalige uitgaven (reserves) *   |      | -8.840        | -1.928        | -458         | -102         |
| Dekking eenmalige uitgaven (overig) **  |      | -355          | -75           | 0            | 0            |
| Dekking 'reeds in meerjarenbegroting verwerkt' ***  |      | -398          | -267          | -349         | -241         |
| <b>Subtotaal dekkingen</b>  |      | <b>-9.593</b> | <b>-2.270</b> | <b>-807</b>  | <b>-343</b>  |
| <b>Totaal netto lasten bestedingen</b>  |      | <b>3.002</b>  | <b>3.210</b>  | <b>3.105</b> | <b>4.304</b> |

# NIEUWE INVESTERINGEN 2019-2022

| Investeringsproject   | bedragen x € 1.000 | Progr. | Investeringsbedrag |       |        |       |
|---|--------------------|--------|--------------------|-------|--------|-------|
|   |                    |        | 2019               | 2020  | 2021   | 2022  |
| Vervanging wegen  | MN                 | 2      | 5.000              | 5.000 | 5.000  | 5.000 |
| Uniformering verkeersmaatregelen *                                      | MN                 | 2      | 30                 | 632   | 316    | 316   |
| Vervangingsprogramma openbare verlichting                               | MN                 | 2      | 1.800              | 440   | 440    | 440   |
| Uitvoeringsplan mobiliteit  | MN                 | 2      | 1.100              | 1.100 | 1.100  | 1.100 |
| Vervanging civiele kunstwerken / bruggen                                | MN                 | 2      | 1.200              |       |        |       |
| Snelfietsroute Veghel - Uden  | MN                 | 2      | 500                |       |        |       |
| Vrachtwagenparkeerplaats  | MN                 | 2      |                    | 3.731 |        |       |
| Verbindingsweg N279 Keldonk - Bedrijventerreinen Veghel-west 2021       | MN                 | 2      |                    |       | 12.470 |       |
| Vervangen nieuwbouw basisschool Petrus en Paulus                        | EN                 | 4      | 1.542              |       |        |       |
| Uitbreiding basisschool de Ieme   | EN                 | 4      | 567                |       |        |       |
| Vorbereidingskrediet MFA Kienehoef *                                    | EN                 | 4      | 447                |       |        |       |
| Realisatie MFA Kienehoef  | EN                 | 4      |                    | 5.350 |        |       |
| Renovatie en uitbreiding basisschool de Uilenbrink                      | EN                 | 4      | 4.847              |       |        |       |
| Vorbereidingskrediet renovatie of nieuwbouw de Empel                    | EN                 | 4      |                    |       | 187    |       |
| Realisatie renovatie of nieuwbouw de Empel                              | EN                 | 4      |                    |       | 2.152  |       |
| Vervangende nieuwbouw basisschool de Bunders                            | EN                 | 4      |                    |       | 2.365  |       |
| Vorbereidingskrediet renovatie/nieuwbouw basisschool Antonius           | EN                 | 4      |                    |       |        | 147   |
| Realisatie renovatie/nieuwbouw basisschool Antonius                     | EN                 | 4      |                    |       |        | 1.722 |
| Zwembad de Neul   | EN                 | 5      | 2.069              |       |        |       |
| Ombouw kunstgras korfbalveld in natuur-gras voetbalveld PWA-sportpark * | EN                 | 5      | 60                 |       |        |       |
| Inrichten van vijf watertappunten *                                     | MN                 | 5      | 20                 |       |        |       |
| Turnvoorziening Meerijstad (accommodatie)                               | EN                 | 5      | 275                |       |        |       |
| Turnvoorziening Meerijstad (sportmaterialen)                            | EN                 | 5      | 75                 |       |        |       |
| Aankoop gronden Duits Lijntje. *  | MN                 | 5      | 495                |       |        |       |
| Aankoop diverse gronden voor recreatieve- en natuurontwikkeling *       | MN                 | 5      | 500                |       |        |       |
| (recreatieve) doorsteek van Bolckpad *                                  | MN                 | 5      | 320                |       |        |       |
| Herbestemming voormalige gemeentehuis van Schijndel                     | EN                 | 5      | 2.200              |       |        |       |
| Groenrenovaties   | MN                 | 5      | 1.161              | 368   | 296    | 128   |
| Realiseren sportcentrum special sports                                  | EN                 | 5      |                    | 100   |        |       |
| Fiets- en wandelroutes als recreatief toeristische verbinding           | MN                 | 5      |                    | 83    |        |       |
| Aanleg kunstgras korfbalvelden sportpark de Kienehoef                   | EN                 | 5      |                    | 180   |        |       |
| Aanleg kunstgras korfbalveld sportpark Spoorzicht                       | EN                 | 5      |                    |       | 90     |       |
| Uitbreiding EVZ en realisering fietsverbinding Duits Lijntje.           | MN                 | 5      |                    |       | 550    |       |
| Aanschaf middelen t.b.v. huisvuilinzameling                             | EN                 | 7      | 200                |       |        |       |
| Storting in duurzaamheidsfonds **                                       |                    | 7      | 1.000              | 1.000 | 1.000  | 1.000 |
| Versterking robuuste groenblauwe structuren                             | MN                 | 8      | 2.000              |       |        |       |

\*) Deze investeringen 2019 volgen de korte route en worden bij de vaststelling van de begroting 2019 beschikbaar gesteld.

\*\*\*) Storting in duurzaamheidsfonds: De gemeente wil een revolverend duurzaamheidsfonds instellen. Dit gaat de gemeente niet zelf uitvoeren, maar wordt ondergebracht bij een derde partij. De financiering van dit duurzaamheidsfonds gebeurt door de gemeente. De middelen komen op termijn weer terug naar de gemeente.

Soort investering: MN = Maatschappelijk Nut, EN = Economisch Nut

## VERVANGINGSINVESTERINGEN 2019-2022

| Omschrijving<br>(bedragen * € 1.000)                                    |    | Jaar | Bedrag<br>excl.btw | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
|---|----|------|--------------------|------|------|------|------|
| Vervangen Daihatsu Terios 38-TV-KG                                      | EN | 2019 | 55                 |      | 6    | 6    | 6    |
| Vervangen Mitsubishi bus 8-VPB-91                                       | EN | 2019 | 70                 |      | 8    | 8    | 8    |
| Vervangen Fiat bestelauto 2-VDT-79                                      | EN | 2019 | 35                 |      | 4    | 4    | 4    |
| Vervangen Mercedes Sprinter 44-BK-FS                                    | EN | 2019 | 75                 |      | 8    | 8    | 8    |
| Vervangen Volkswagens BV-BZ-89  | EN | 2019 | 70                 |      | 8    | 8    | 8    |
| Dekking vervangen leasekosten   | EN | 2019 |                    |      | -8   | -8   | -8   |
| Vervangen Volkswagens crafter 64-VBK-9                                  | EN | 2019 | 69                 |      | 8    | 8    | 7    |
| Dekking vervangen leasekosten   |    | 2019 |                    |      | -8   | -8   | -7   |
| Vervangen Volkswagens crafter 65-VBL-9                                  | EN | 2019 | 69                 |      | 8    | 8    | 7    |
| Dekking vervangen leasekosten   |    | 2019 |                    |      | -8   | -8   | -7   |
| Vervangen Volkswagens crafter BV-BZ-89                                  | EN | 2019 | 69                 |      | 8    | 8    | 7    |
| Dekking vervangen leasekosten   |    | 2019 |                    |      | -8   | -8   | -7   |
| Vervangen Volkswagens Caddy 4-VDR-41                                    | EN | 2019 | 35                 |      | 4    | 4    | 4    |
| Vervangen Volkswagens Caddy / Transporter 83-VJT-5                      | EN | 2019 | 69                 |      | 8    | 8    | 7    |
| Vervangen minigraver  | EN | 2019 | 30                 |      | 3    | 3    | 3    |
| Vervangen Sneeuwploeg SNK 21 EPZ Groot                                  | EN | 2019 | 28                 |      | 3    | 3    | 3    |
| Vervangen Sneeuwploeg SNK 27 EPZ  | EN | 2019 | 28                 |      | 3    | 3    | 3    |
| Vervangen Sneeuwploeg SNK 21 EPZ  | EN | 2019 | 28                 |      | 3    | 3    | 3    |
| Vervangen Zoutstrooier S2400 HSR Aanhanger                              | EN | 2019 | 35                 |      | 4    | 4    | 4    |
| Vervangen Zoutstrooier Stratos B40-36 PAL 450                           | EN | 2019 | 48                 |      | 5    | 5    | 5    |
| Vervangen houtversnipperaar locatie Veghel                              | EN | 2019 | 30                 |      | 5    | 5    | 5    |
| Vervanging toplaag kunstgrasveld voetbalvereniging Schijndel            | EN | 2019 | 421                |      | 46   | 46   | 45   |
| Vervanging terreinuitrusting diverse sportparken                        | EN | 2019 | 123                |      | 7    | 7    | 7    |
| Aankoop t.b.v. landmeetkundige werkzaamheden t.b.v. BAG, BGT en BOR.    | EN | 2019 | 50                 |      | 11   | 10   | 10   |
| Gedeeltelijke vervanging sportinventaris sporthal Dioscuren (Schijndel) | EN | 2019 | 40                 |      | 2    | 2    | 2    |
| Vervangen verkeersregelinstallaties (VRI's)                             | MN | 2019 | 380                |      | 23   | 23   | 23   |
| Toegangscontrolesysteem   | MN | 2019 | 35                 |      | 9    | 9    | 9    |
| Toegangscontrolesysteem, exploitatielasten                              |    |      |                    | 4    | 4    | 4    | 4    |
| Vervanging gebouw 't Bundertje  | EN | 2019 | 525                |      | 18   | 18   | 18   |
| Vervangen Mercedes Sprinter Openlaadbak 59-BVGN                         | EN | 2020 | 69                 |      |      | 8    | 8    |
| Vervangen Mercedes Sprinter Openlaadbak 40-BRLJ                         | EN | 2020 | 69                 |      |      | 8    | 8    |
| Vervangen Rolbezem Jongerius - van Berkel                               | EN | 2020 | 47                 |      |      | 5    | 5    |



|   |    |      |     |  |           |            |            |            |
|---|----|------|-----|--|-----------|------------|------------|------------|
| Vervangen Rolbezem Jongerius                                | EN | 2020 | 47  |  | 5         | 5          |            |            |
| Vervangen vrachtwagen Mercedes Benz 25-BBL-5                | EN | 2020 | 138 |  | 15        | 15         |            |            |
| Vervangen vrachtwagen Mercedes Benz 25-BBL-5                | EN | 2020 | 92  |  | 10        | 10         |            |            |
| Dekking afvalstoffenheffing                                 | EN | 2020 |     |  | -10       | -10        |            |            |
| Vervangen Sneeuwploeg SNK 24 VPZ                            | EN | 2020 | 28  |  | 3         | 3          |            |            |
| Vervangen Veegmachine Ravo Veghel                           | EN | 2020 | 190 |  | 20        | 20         |            |            |
| Vervangen zoutstrooiers B08-27 WCLN 350                     | EN | 2020 | 42  |  | 5         | 5          |            |            |
| Vervangen zoutstrooiers B40-36 PCLN 490                     | EN | 2020 | 47  |  | 5         | 5          |            |            |
| Vervangen Zoutoplosser met betontanks                       | EN | 2020 | 50  |  | 5         | 5          |            |            |
| Vervangen Zoutoplosser S2000                                | EN | 2020 | 30  |  | 3         | 3          |            |            |
| Vervangen Zoutstrooier S2400 HSR                            | EN | 2020 | 47  |  | 5         | 5          |            |            |
| Vervangen Zoutstrooier Stratos B08-27 PCLN 350 kleine       | EN | 2020 | 42  |  | 5         | 5          |            |            |
| Vervangen Zoutstrooier Stratos B08-27 PCLN 350              | EN | 2020 | 42  |  | 5         | 5          |            |            |
| Vervangen Zoutstrooier SW3501                               | EN | 2020 | 28  |  | 3         | 3          |            |            |
| Vervangen Zoutstrooier SW3501                               | EN | 2020 | 47  |  | 5         | 5          |            |            |
| Vervangen zoutstrooiers B08-27 WCLN 350 kleine              | EN | 2020 | 42  |  | 5         | 5          |            |            |
| Vervangen houtversnipperaar Schijndel                       | EN | 2020 | 45  |  | 7         | 7          |            |            |
| Vervanging toplaag kunstgras korfbalvereniging Celeritas    | EN | 2020 | 34  |  | 4         | 4          |            |            |
| Vervanging toplaag kunstgrasveld 3 hockeyvereniging Hopbel  | EN | 2020 | 130 |  | 14        | 13         |            |            |
| Vervanging terreinuitrusting diverse sportparken            | EN | 2020 | 93  |  | 6         | 6          |            |            |
| Vervangen heftruck  | EN | 2021 | 27  |  |           | 3          |            |            |
| Vervangen prikmachine met toebehoren Schijndel              | EN | 2021 | 29  |  |           | 4          |            |            |
| Vervanging terreinuitrusting diverse sportparken            | EN | 2021 | 67  |  |           | 4          |            |            |
| <b>Totale kapitaallasten</b>                                |    |      |     |  | <b>4</b>  | <b>184</b> | <b>324</b> | <b>332</b> |
| Kleine vervangingsinvesteringen < € 20.000 (niet activeren) |    |      |     |  | 30        | 48         | 45         |            |
| <b>Afschrijving ineens &lt; € 20.000, -</b>                 |    |      |     |  | <b>30</b> | <b>48</b>  | <b>45</b>  |            |
| <b>Totale lasten</b>  |    |      |     |  | <b>34</b> | <b>232</b> | <b>369</b> | <b>332</b> |

Soort investering: MN = Maatschappelijk Nut, EN = Economisch Nut

## RESERVES EN VOORZIENINGEN 2020-2022

| Reserve meerjarenbegroting<br>(bedragen * € 1.000) | 1-jan<br>2020  | Bij          | af           | 31-dec<br>2020 | Bij          | af           | 31-dec<br>2021 | Bij          | af           | 31-dec<br>2022 |
|--|----------------|--------------|--------------|----------------|--------------|--------------|----------------|--------------|--------------|----------------|
| <b>Algemene reserves</b>                           |                |              |              |                |              |              |                |              |              |                |
| Algemene risicoreserve                             | 46.278         | 3.500        | 952          | <b>48.826</b>  | 3.500        | 476          | <b>51.850</b>  | 3.500        | 12           | <b>55.338</b>  |
| Totaal algemene reserves                           | 46.278         | 3.500        | 952          | 48.826         | 3.500        | 476          | 51.850         | 3.500        | 12           | 55.338         |
| <b>Bestemmingsreserves</b>                         |                |              |              |                |              |              |                |              |              |                |
| Dekking kapitaallasten                             | 38.057         | 2.089        | 5.341        | <b>34.804</b>  |              | 5.162        | <b>29.641</b>  |              | 5.032        | <b>24.608</b>  |
| Tijdelijke bestem.reserve: overige                 | 600            |              | 159          | <b>441</b>     |              | 146          | <b>295</b>     |              | 146          | <b>149</b>     |
| Tijdelijke bestem.reserve: wegen                   | 112            | 1.594        |              | <b>1.706</b>   | 1.594        |              | <b>3.299</b>   | 1.594        |              | <b>4.893</b>   |
| Tijdelijke bestem.reserve: openbare<br>verlichting | 470            |              |              | <b>470</b>     |              |              | <b>470</b>     |              |              | <b>470</b>     |
| Tijdelijke bestem.reserve: gebouwen                | 6.763          | 1.277        | 1.421        | <b>6.619</b>   | 1.277        | 1.324        | <b>6.571</b>   | 1.277        | 1.324        | <b>6.524</b>   |
| Sociaal Domein                                     | 4.461          |              | 1.455        | <b>3.007</b>   |              | 96           | <b>2.911</b>   |              | 90           | <b>2.865</b>   |
| Vordering Bouwfonds                                | 269            |              | 269          | <b>0</b>       |              |              | <b>0</b>       |              |              | <b>0</b>       |
| Risico's grondexploitatie                          | 16.780         |              |              | <b>16.780</b>  |              |              | <b>16.780</b>  |              |              | <b>16.780</b>  |
| Totaal bestemmingsreserves:                        | 67.512         | 4.959        | 8.645        | 63.826         | 2870         | 6.729        | 59.957         | 2.870        | 6.593        | 56.288         |
| <b>Totaal reserves:</b>                            | <b>113.790</b> | <b>8.459</b> | <b>9.597</b> | <b>112.652</b> | <b>6.370</b> | <b>6.837</b> | <b>111.817</b> | <b>6.370</b> | <b>6.605</b> | <b>111.626</b> |

| Voorziening meerjarenbegroting<br>(bedragen * € 1.000) | 1-jan<br>2020 | Bij          | af           | 31-dec<br>2020 | Bij          | af           | 31-dec<br>2021 | Bij          | af           | 31-dec<br>2022 |
|--|---------------|--------------|--------------|----------------|--------------|--------------|----------------|--------------|--------------|----------------|
| <b>Voorzieningen</b>                                   |               |              |              |                |              |              |                |              |              |                |
| Wethouders pensioenen                                  | 8.653         | 383          | 227          | <b>8.809</b>   | 383          | 227          | <b>8.965</b>   | 383          | 227          | <b>9.122</b>   |
| Wachtgeld voormalig college                            | 230           |              | 125          | <b>105</b>     |              | 74           | <b>31</b>      |              | 31           | <b>0</b>       |
| Verliesgevende complexen                               | 1.730         |              |              | <b>1.730</b>   |              |              | <b>1.730</b>   |              |              | <b>1.730</b>   |
| Dubieuze debiteuren alg. (incl.<br>belasting + leges)  | 360           |              |              | <b>360</b>     |              |              | <b>360</b>     |              |              | <b>360</b>     |
| Duin Zuid  | 186           |              |              | <b>186</b>     |              |              | <b>186</b>     |              |              | <b>186</b>     |
| Realisatie Verlegging Rembrandtlaan                    | 2.651         |              |              | <b>2.651</b>   |              |              | <b>2.651</b>   |              |              | <b>2.651</b>   |
| Veghels Buiten   | 15.549        |              |              | <b>15.549</b>  |              |              | <b>15.549</b>  |              |              | <b>15.549</b>  |
| Dubieuze debiteuren belastingen                        | 200           |              |              | <b>200</b>     |              |              | <b>200</b>     |              |              | <b>200</b>     |
| Dubieuze debiteuren sociale zaken                      | 1.375         |              |              | <b>1.375</b>   |              |              | <b>1.375</b>   |              |              | <b>1.375</b>   |
| Riolering, spaarvoorziening                            | 26.287        | 2.474        | 5.901        | <b>22.859</b>  | 2.480        | 1.848        | <b>23.492</b>  | 2.485        | 2.124        | <b>23.853</b>  |
| Speelvoorzieningen                                     | 150           | 67           |              | <b>216</b>     | 67           |              | <b>283</b>     | 67           |              | <b>350</b>     |
| Afvalstoffenheffing                                    | 2.429         |              |              | <b>2.429</b>   |              |              | <b>2.429</b>   |              |              | <b>2.429</b>   |
| Bovenwijkse voorziening gebied<br>overstijgend         | 79            |              |              | <b>79</b>      |              |              | <b>79</b>      |              |              | <b>79</b>      |
| Riolering, beklemmende<br>middelen derden              | 7.500         |              | 3.018        | <b>4.483</b>   |              | 1.994        | <b>2.488</b>   |              | 1.210        | <b>1.278</b>   |
| Verbetering kwaliteit buitengebied                     | 963           |              |              | <b>963</b>     |              |              | <b>963</b>     |              |              | <b>963</b>     |
| Bijdrage RO nota gebied overstijgend<br>Bruggen        | 17            |              |              | <b>17</b>      |              |              | <b>17</b>      |              |              | <b>17</b>      |
|  | -103          | 76           | 24           | <b>-52</b>     | 76           | 24           | <b>0</b>       | 76           | 24           | <b>51</b>      |
| <b>Totaal voorzieningen</b>                            | <b>68.254</b> | <b>2.999</b> | <b>9.295</b> | <b>61.958</b>  | <b>3.006</b> | <b>4.167</b> | <b>60.798</b>  | <b>3.011</b> | <b>3.616</b> | <b>60.193</b>  |

## GEPROGNOSTISEERDE BEGIN- EN EINDBALANS

| Geprognosticeerde balans bedragen * € 1.000) |                |                |                |                |
|--|----------------|----------------|----------------|----------------|
| Activa:                                      | 2019<br>31-12  | 2020<br>31-12  | 2021<br>31-12  | 2022<br>31-12  |
| Vaste activa:                                |                |                |                |                |
| Immateriële vaste activa                     | 202            | 194            | 187            | 180            |
| Materiële vaste activa                       | 255.779        | 266.260        | 283.332        | 288.560        |
| Financiële vaste activa                      | 12.904         | 12.271         | 11.967         | 11.614         |
| <b>Totaal vaste activa:</b>                  | <b>268.884</b> | <b>278.725</b> | <b>295.486</b> | <b>300.354</b> |
| Vlottende activa                             |                |                |                |                |
| Voorraden:                                   | 109.002        | 87.389         | 72.497         | 58.990         |
| Uitzettingen < één jaar                      | 14.067         | 14.067         | 14.067         | 14.067         |
| Liquide middelen                             | 300            | 300            | 300            | 300            |
| Overlopende activa                           | 20.160         | 20.160         | 20.160         | 20.160         |
| <b>Totaal vlottende activa:</b>              | <b>143.529</b> | <b>121.916</b> | <b>107.024</b> | <b>93.517</b>  |
| <b>Totaal activa:</b>                        | <b>412.414</b> | <b>400.641</b> | <b>402.511</b> | <b>393.871</b> |
| Passiva:                                     | 2019<br>31-12  | 2020<br>31-12  | 2021<br>31-12  | 2022<br>31-12  |
| Vaste passiva:                               |                |                |                |                |
| Reserves                                     | 113.790        | 112.652        | 111.817        | 111.626        |
| Voorzieningen                                | 49.040         | 42.745         | 41.585         | 40.980         |
| Vaste schulden > één jaar                    | 161.612        | 148.953        | 149.745        | 139.164        |
| <b>Totaal vaste passiva:</b>                 | <b>324.442</b> | <b>304.350</b> | <b>303.147</b> | <b>291.770</b> |
| Vlottende passiva                            |                |                |                |                |
| Netto vlottende schulden < één jaar          | 36.089         | 36.089         | 36.089         | 36.089         |
| Overlopende passiva                          | 15.076         | 15.076         | 15.076         | 15.076         |
| sluitpost balans                             | 36.807         | 45.127         | 48.200         | 50.938         |
| <b>Totaal vlottende passiva:</b>             | <b>87.972</b>  | <b>96.292</b>  | <b>99.365</b>  | <b>102.103</b> |
| <b>Totaal passiva:</b>                       | <b>412.414</b> | <b>400.642</b> | <b>402.512</b> | <b>393.872</b> |

## EMU-SALDO

| Omschrijving  | EMU-saldo begroting 2019 (bedragen * € 1.000) |               |                |            |               |              |
|---|---|---------------|----------------|------------|---------------|--------------|
|   | 2018  | 2019          | 2020           | 2021       | 2022          |              |
| Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)   | +   | -5.762        | -11.112        | 144        | 1.091         | 1.849        |
| Afschrijvingen ten laste van de exploitatie   | +   | 10.476        | 9.472          | 9.170      | 8.844         | 8.622        |
| Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie   | +   | 3.803         | 3.570          | 2.795      | 3.853         | 4.643        |
| Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd  | -   | 14.539        | 41.086         | 20.086     | 26.940        | 14.093       |
| Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord   |   |               |                |            |               |              |
| Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:<br>Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord  |   |               |                |            |               |              |
| Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)  |   |               |                |            |               |              |
| Baten bouwgrondexploitatie:<br>Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord   | +   | 29.150        | 29.405         | 21.613     | 14.892        | 13.507       |
| Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen   | -   | 828           | 9.490          | 12.669     | 6.439         | 4.873        |
| Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten |   |               |                |            |               |              |
| Verkoop van effecten:<br>Gaaf u effecten verkopen?  |   | nee           | nee            | nee        | nee           | nee          |
| <b>Berekend EMU-saldo:</b>  |   | <b>22.300</b> | <b>-19.241</b> | <b>967</b> | <b>-4.699</b> | <b>9.655</b> |

## LASTEN EN BATEN PER TAAKVELD

|  | LASTEN        |               |               |               | BATEN          |                |                |                |
|--|---------------|---------------|---------------|---------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
|  | 2019          | 2020          | 2021          | 2022          | 2019           | 2020           | 2017           | 2022           |
| <b>Programma Bestuur en Ondersteuning</b>          | <b>42.511</b> | <b>47.099</b> | <b>47.736</b> | <b>51.293</b> | <b>146.442</b> | <b>148.309</b> | <b>148.608</b> | <b>151.641</b> |
| O.1 Bestuur  | 3.697         | 3.597         | 3.436         | 3.436         | 3              | 3              | 3              | 3              |
| O.2 Burgerzaken                                    | 1.878         | 1.678         | 1.810         | 1.716         | 1.044          | 1.058          | 1.058          | 1.058          |
| O.3 Beheer overige gebouwen en gronden             | 1.427         | 1.443         | 1.442         | 1.442         | 345            | 346            | 346            | 346            |
| O.4 Overhead                                       | 20.913        | 20.633        | 20.697        | 20.660        | 787            | 787            | 787            | 787            |
| O.5 Treasury                                       | -273          | 88            | 200           | 280           | 581            | 551            | 519            | 512            |
| O.61 OZB woningen                                  | 860           | 860           | 860           | 860           | 10.532         | 10.741         | 10.954         | 11.173         |
| O.62 OZB-niet woningen                             | 473           | 473           | 473           | 473           | 7.709          | 7.862          | 8.019          | 8.179          |
| O.63 Parkeerbelasting                              | 0             | 0             | 0             | 0             | 0              | 0              | 0              | 0              |
| O.64 Belastingen Overig                            | 141           | 141           | 141           | 141           | 374            | 376            | 376            | 376            |
| O.7 Algemene uitkering                             | 6             | 6             | 6             | 6             | 115.229        | 118.731        | 119.548        | 122.447        |
| O.8 Overige baten en lasten                        | 2.823         | 5.225         | 7.275         | 9.521         | 257            | 257            | 257            | 257            |
| O.9 Vennootschapsbelasting                         | 0             | 0             | 0             | 0             | 0              | 0              | 0              | 0              |
| O.10 Mutaties reserves                             | 8.463         | 8.459         | 6.370         | 6.370         | 9.581          | 7.597          | 6.741          | 6.503          |
| O.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten | 2.103         | 4.496         | 5.026         | 6.388         | 0              | 0              | 0              | 0              |
| <b>Programma Veiligheid</b>                        | <b>5.172</b>  | <b>5.175</b>  | <b>5.180</b>  | <b>5.172</b>  | <b>10</b>      | <b>10</b>      | <b>10</b>      | <b>10</b>      |
| 1.1 Crisisbeheersing en brandweer                  | 4.346         | 4.357         | 4.354         | 4.354         | 9              | 9              | 9              | 9              |
| 1.2 Openbare Orde en Veiligheid                    | 826           | 818           | 826           | 818           | 1              | 1              | 1              | 1              |
| <b>Programma Verkeer, vervoer en waterstaat</b>    | <b>7.743</b>  | <b>7.746</b>  | <b>7.701</b>  | <b>7.681</b>  | <b>761</b>     | <b>764</b>     | <b>665</b>     | <b>665</b>     |
| 2.1 Verkeer en vervoer                             | 7.438         | 7.442         | 7.397         | 7.379         | 520            | 522            | 423            | 423            |
| 2.2 Parkeren                                       | 125           | 125           | 125           | 125           | 42             | 43             | 43             | 43             |
| 2.3 Recreatieve Havens                             | 10            | 10            | 10            | 10            | 6              | 6              | 6              | 6              |
| 2.4 Economische Haven en waterwegen                | 127           | 126           | 126           | 125           | 193            | 193            | 193            | 193            |
| 2.5 Openbaar Vervoer                               | 43            | 43            | 43            | 42            | 0              | 0              | 0              | 0              |
| <b>Programma Economie</b>                          | <b>23.847</b> | <b>23.726</b> | <b>13.048</b> | <b>10.956</b> | <b>22.713</b>  | <b>22.787</b>  | <b>12.120</b>  | <b>10.043</b>  |

|  |   |               |               |               |               |               |               |               |               |
|--|---|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|---------------|
| 3.1  | Economische ontwikkeling                      | 630           | 435           | 424           | 409           | 25            | 25            | 25            | 25            |
| 3.2  | Fysieke bedrijfsinfrastructuur                | 22.247        | 22.318        | 11.651        | 9.574         | 22.247        | 22.318        | 11.651        | 9.574         |
| 3.3  | Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen          | 661           | 664           | 664           | 664           | 124           | 125           | 125           | 125           |
| 3.4  | Economische promotie                          | 309           | 309           | 309           | 309           | 317           | 319           | 319           | 319           |
| <b>Programma Onderwijs</b>                   |   | <b>9.020</b>  | <b>8.850</b>  | <b>8.921</b>  | <b>8.877</b>  | <b>1.109</b>  | <b>1.109</b>  | <b>1.109</b>  | <b>1.109</b>  |
| 4.1  | Openbaar basisonderwijs                       | 40            | 40            | 40            | 40            | 0             | 0             | 0             | 0             |
| 4.2  | Onderwijs huisvesting                         | 5.457         | 5.259         | 5.291         | 5.250         | 314           | 314           | 314           | 314           |
| 4.3  | Onderwijsbeleid en leerlingenzaken            | 3.523         | 3.551         | 3.590         | 3.587         | 795           | 795           | 795           | 795           |
| <b>Programma Sport, cultuur en recreatie</b> |   | <b>20.999</b> | <b>20.695</b> | <b>20.383</b> | <b>20.144</b> | <b>3.462</b>  | <b>3.499</b>  | <b>3.499</b>  | <b>3.499</b>  |
| 5.1  | Sportbeleid en activering                     | 1.228         | 1.238         | 1.262         | 1.212         | 0             | 0             | 0             | 0             |
| 5.2  | Sport accommodaties                           | 5.827         | 5.658         | 5.571         | 5.501         | 2.809         | 2.843         | 2.843         | 2.843         |
| 5.3  | Cultuurpresentatie, productie en participatie | 4.593         | 4.457         | 4.336         | 4.259         | 198           | 198           | 198           | 198           |
| 5.4  | Musea   | 621           | 630           | 628           | 621           | 39            | 39            | 39            | 39            |
| 5.5  | Cultureel erfgoed                             | 190           | 220           | 217           | 217           | 1             | 1             | 1             | 1             |
| 5.6  | Media   | 1.906         | 1.901         | 1.890         | 1.890         | 177           | 177           | 177           | 177           |
| 5.7  | Openbaar groen en recreatie                   | 6.634         | 6.591         | 6.479         | 6.444         | 238           | 241           | 241           | 241           |
| <b>Programma Sociaal Domein</b>              |   | <b>79.490</b> | <b>77.636</b> | <b>77.120</b> | <b>76.825</b> | <b>17.526</b> | <b>17.528</b> | <b>17.528</b> | <b>17.528</b> |
| 6.1  | Samenkracht en burgerparticipatie             | 7.603         | 7.577         | 7.556         | 7.551         | 1.725         | 1.727         | 1.727         | 1.727         |
| 6.2  | Wijkteams                                     | 4.372         | 4.380         | 4.380         | 4.380         | 0             | 0             | 0             | 0             |
| 6.3  | Inkomensregelingen                            | 17.359        | 17.431        | 17.446        | 17.446        | 14.657        | 14.657        | 14.657        | 14.657        |
| 6.4  | Begeleide participatie                        | 14.271        | 13.402        | 12.964        | 12.571        | 0             | 0             | 0             | 0             |
| 6.5  | Arbeidsparticipatie                           | 1.917         | 2.028         | 2.024         | 2.127         | 4             | 4             | 4             | 4             |
| 6.6  | Maatwerkvoorzieningen (WMO)                   | 2.501         | 2.498         | 2.458         | 2.458         | 0             | 0             | 0             | 0             |
| 6.71   | Maatwerkdienstverlening 18+                   | 12.947        | 12.845        | 12.896        | 12.896        | 440           | 440           | 440           | 440           |
| 6.72   | Maatwerkdienstverlening 18-                   | 17.755        | 16.713        | 16.674        | 16.674        | 700           | 700           | 700           | 700           |
| 6.81   | Geëscaleerde zorg 18+                         | 765           | 762           | 722           | 722           | 0             | 0             | 0             | 0             |
| <b>Programma Volksgezondheid en milieu</b>   |   | <b>20.014</b> | <b>20.742</b> | <b>19.841</b> | <b>19.283</b> | <b>17.415</b> | <b>18.282</b> | <b>17.208</b> | <b>16.552</b> |
| 7.1  | Volksgezondheid                               | 2.675         | 2.678         | 2.678         | 2.670         | 29            | 29            | 29            | 29            |
| 7.2  | Riolering                                     | 6.944         | 7.663         | 6.848         | 6.326         | 9.134         | 10.004        | 9.012         | 8.382         |
| 7.3  | Afval   | 6.228         | 6.219         | 6.150         | 6.124         | 8.127         | 8.124         | 8.042         | 8.016         |
| 7.4  | Milieubeheer                                  | 4.125         | 4.144         | 4.127         | 4.127         | 0             | 0             | 0             | 0             |

|                         |  |                |                |                |                |                |                |                |                |
|-------------------------|--|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
| 7.5                     | Begraafplaatsen en crematoria              | 42             | 38             | 38             | 36             | 125            | 125            | 125            | 125            |
| <b>Programma VHROSV</b> |  | <b>22.332</b>  | <b>20.392</b>  | <b>17.091</b>  | <b>15.323</b>  | <b>21.690</b>  | <b>19.768</b>  | <b>16.274</b>  | <b>14.508</b>  |
| 8.1                     | Ruimtelijke Ordening                       | 2.296          | 2.329          | 2.328          | 2.326          | 580            | 581            | 581            | 581            |
| 8.2                     | Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) | 18.523         | 16.590         | 13.291         | 11.525         | 18.523         | 16.590         | 13.291         | 11.525         |
| 8.3                     | Wonen en Bouwen                            | 1.513          | 1.473          | 1.472          | 1.472          | 2.587          | 2.597          | 2.402          | 2.402          |
| <b>TOTAAL</b>           |  | <b>231.128</b> | <b>232.061</b> | <b>217.021</b> | <b>215.554</b> | <b>231.128</b> | <b>232.056</b> | <b>217.021</b> | <b>215.555</b> |





**MEIERIJSTAD**

*beweegt*